

WITTE . . .
BIBLIOTHEEK

HET KONINKJE

DOOR

MARIE KOENEN

HILVERSUM
N.V. PAUL BRAND'S UITG. BEDRIJF.

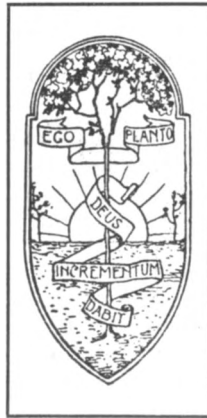
HET KONINKJE

HETKONINKJE

DOOR

MARIE KOENEN

TWEEDE DEEL

UITGEGEVEN IN 1922 BIJ NAAML. VENNOOTSCHAP
UITGEVERS-MAATSCH. V/H PAUL BRAND, BUSSUM

HET KONINKJE

TWEEDE DEEL

Et flos de radice ejus ascendit.
Is. XI, I.

I

Er nadert hoofgetrappel door de opklarende nevelstijte van den Novembermorgen. De twee jonge vrouwen hooren het en zien elkaar verschrikt aan, meteen weer glimlachend om hun angstigheid. En ze wandelen gearmd voort over het met dorre bladers overstrooide, glinsterig berijpte pad langs de Aisne, die Compiègne's gaarden scheidt van zijn heuvelbosschen.

„We ontwennen ieder gerucht in deze eenzaamheid,” wil de eene hun zenuwachtig ontstellen verklaren. „Dan nog voor mij de vrees, dat Neustrië of Bourgondië mijn kleinen Clovis komt opeischen, zooals Austrasië me voor zeven jaar Siegbert afnam . . . Maar jij, Begga, je ziet bleek, en nog voel ik je arm beven. Waarom zoo schrikken, als een troepje ruiters een koninklijke villa nadert? Misschien wordt de bezetting verwisseld, of beter, een gezantschap komt ons begroeten met geschenken. Kwam een rondreizend bisschop met zijn priesters en levieten weer eens onze godsvrucht en liefdadigheid opwekken, wat liever dan dat?

„Vrouwe,” bekennt Begga, aldoor nog luis-
terend naar de paarden, die nu blijkbaar het
voorplein opdraven, „’t is niet om dreigende
gevaaren voor u of mij; maar mijn hart is
eigenlijk nooit gerust en lijkt wel aldoor
angstiger. Bij elk onverwacht geluid ver of
dichtbij, zelfs bij een vertrouwde stem, die
me onvoorziens aanspreekt, siddert het als
een dor blad in den wind. ’t Helpt niets of
ik me ook harden wil. ’t Verergert.”

„Niet te begrijpen!” Begga’s kleine, blonde
en blozende gezellin schudt bevreemd het
hoofd.

„Bedenk, hoe ver ik van de mijnen ben.”

Maar dit is geen verklaring, die Nantilde
aanneemt. In de twee jaren, dat ze nu reeds
op het eenzaam Compiègne samenleven,
heeft Begga nooit geklaagd over iets van
haar zelf. Heimwee? Neen, neen . . .

„Eénmaal heb je me zoo terloops gespro-
ken van je ongelukkige jeugdliefde,” waagt
ze, „zóó kalm, alsof ’t ook voor jou geworden
was, wat ’t mij toescheen: een lief vertelsel,
zoo’n droefgeestig maar bekoorlijk lied, als
de harpenaars wel zingen. En toch, ik zou
nu bijna vragen: is die wond nog niet ge-
gezen?”

Nantilde meent alles van liefde te weten,
en, helaas, nog beter alles van rouw om den
geliefde. Ze was een kind nog, onwetend,

de dochter van een Frankisch hoevenaar, tusschen boomen en struiken opgegroeid, levendig maar ook schuw als een boschvogel, toen koning Dagobert haar vond en tot zich nam, om haar te verheffen tot zijn troon. Ze leerde dit beschouwen als een onverdiend heerlijk wonder Gods. Want in den aanvang, toen ze zich schichtig-vreemd voelde op Reully, in haar koninklijke waardigheid benijd, alleen maar plichtmatig geduld in die nieuwe woelige weeldewereld, heeft Begga's moeder haar tot zich getrokken, haar stilaan ingewijd in alles wat een koningsvrouw voegt, haar in fijngevoelden toeleg opgeheven uit haar schroom, om haar weer te brengen tot haar eigen natuurlijke liefalligheid, die dan weldra tóch de harten won in Neustrië. Siegberts en Clovis' moeder werd ze! Voor Dagobert is zij de herleving geweest van zijn verspild geluk en zijn verloren jeugd. In haar liefde, die geen kwaad kende, naar geen verleden vroeg, die één opgetogen geloovige dankbaarheid bleef om het wonder, heeft hij zijn uitgeleefdheid gezond en meteen aldoor heviger innerlijk bejammerd. Geen oogenblik kon hij haar ten laatste missen aan zijn ziekbed, en toen hij na maanden en maanden uitgeteerd stierf, zonk zij ineen, als vermocht ze niet voor te leven zonder hem. Den morgen, dat ze voor het eerst weer de oogen

opsloeg uit de koortskwellingen, stond Itta's dochter over haar gebogen. „Begga!”

Na den onvoorziene weerkeer uit Metz, waar Valdrade haar opvolgster werd bij Siegbert, had de tweede dochter van Pepijn en Itta zich weer bij Nantilde's volgvrouwen gevoegd, onbemerkt schier. — „Ze bereidt zich voor tot den kloosterstaat,” verklaarden de gezellinnen haar spoedige terugkomst zoowel als haar zwijgzame ingetogenheid. En niemand stoorde haar. Van het oogenblik echter, dat Nantilde in haar armen tot een nieuwen dag ontwaakte, heeft Begga uitsluitend nog geleefd voor Dagoberts weduwe, zooals haar vader leefde voor Dagobert. Ze is begonnen haar te overreden met den kleinen Clovis hier op Compiègne te gaan wonen, en stortte allengs en ongemerkt het beste van haar innerlijk over in dat andere gewonde hart.

„We zijn immers zusters,” waant Nantilde onbescheidenheid te moeten verschoonen, nu Begga in een haar raadselachtig overwegen zoo lang blijft zwijgen. „Mag ik niet alles van je weten, zooals jij van mij?”

Begga blikte op haar neer, mild-dankbaar om den warmen toon van die stem. Ze herinnert zich de dagen, dat ze deze vrouw benijdde om de wezenlijkheid van haar door ieder begrepen en geëerbiedigden, hartwin-

nenden rouw, die zich uiteten kon en troost vinden door almaar zijn klacht te herhalen. Háár leed? Ach, zoo schuw verborgen moest ze het alleen doorworstelen.

„'t Was waarlijk geen achterhoudendheid, dat ik u nooit over me zelf sprak,” zoekt ze een antwoord voor Nantilde. Deze ziet in ontwakend zelfsverwijt haar aan, bevangen door dien treurigen ernst.

„Arme Begga! Ik begrijp nu eerst: harte-loos heb ik alleen aan me zelf gedacht, twee jaar lang enkel geklaagd en gepraat over het mijne. Alsof er ook in jou niets anders omging! Aldoor me maar laten geven zonder iets weer te geven.” Haar stevige kleine hand is van Begga's arm om Begga's fijne vingers gegleden en drukt ze innig. „Nu is 't mijn beurt, om iets voor háár te doen” weet ze, en reeds zoeken haar gedachten: wat en hoe? hartzeer genezen? . . .

„Heb ik goed geraden?” dringt ze aan, streelend voorzichtig. „Zeg me dat maar alleen.”

„Dat die jeugdliefde van me meer dan een gril was,” beaamt Begga moeielijk, „meer dan een aardig vertelsel . . . Maar 't is nu over. Waarlijk. Zóóver bracht ik het, God te kunnen danken voor dit leed. 't Leerde me veel. Vooral medelijden.”

„Hierdoor vond je dus voor mij zoo'n

goeden troost", ziet Nantilde in, ontroerd verlegen. „Met hartebloed door je zelf betaald, maar dan ook hartsterkend voor wie het ten deel viel. Wat zou er zonder Begga van me geworden zijn?"

„Anderen troosten was me zelf tot eenigen troost, vrouwe." En dan, na weer even terugschrikken, dwingt ze zich zelf tot oprechter en dieper vertrouwelijkheid. „Des te pijnlijker, dat ik niet troosten kon, wie juist door mijn schuld leed."

„Toch nog die jonge dichter?"

„Neen: mijn vader in zijn droefheid over mijn mislukt leven."

„Jouw mislukt leven!" werpt Nantilde verontwaardigd tegen.

„Was het geen mislukking soms, dat de dochter van Pepijn een blij verworven en zoo verheven taak, na tien maanden opgaf? En erger."

„Je bedoelt zeker je vaders onvervulde hoop op je huwelijk met den zoon van Arnulf," wil Nantilde haar schuchter over het smartelijk horten heen helpen. „Goed herinner ik me wat Dagobert over die verwachte verloving zei . . . Mislukt, ja, dit wel! Maar iedereen op Reuilly, zooals ik ook, meende dat je het kloosterleven verkoos boven het huwelijk. Even nog, bij de bruiloft van je zuster Valdrade en den toenmaligen

Metzer majordomus Adelgiseel, werd er gesproken over het bedrogen verlangen van Arnulf en Pepijn naar de éénwording van hun geslacht. Want Geertrudis was nog een kind toen, van wie toch iedereen reeds zag en wist, dat ze zich God had toegewijd. Twaalf jaar oud zou ze immers liefst al in Sainte-Aure zijn gebleven. Alleen door het verzet van haar ouders wacht Eloy's Parijzer klooster haar nog."

„Zeventien jaar is ze, en zeker nog hetzelfde kind," glimlacht Begga droevig. „Elken dag bid ik God, dat vader háár tenminste behouden mag, zijn laatste vreugde. Sinds ik hem en zijn hoop ontrouw werd . . . Het is een bittere strijd voor me geweest, vrouwe. Toen het afscheid kwam, kort na het overlijden van den koning, is hij gegaan aldoor met de treurige vraag voor mij in de oogen. Majordomus ging hij worden te Metz. Zoo grootmoedig had Valdrades gemaal hem die waardigheid overgedragen. „Omdat Austrasië in Pepijn van Landen den waarachtigsten en eerbiedwaardigsten vertegenwoordiger zag van zijn nationaal karakter", zooals de Metzser afgezanten verklaarden. Ginds was zijn thuis en vaderland, en bovenal: ginds was Siegbert en leefde Arnulf. Hij ging het niet meer gehoopte geluk tegemoet. En ik bleef achter. Ik bedierf hem dat late

geluk. Bijna heb ik, in het laatste oogenblik, het uitgeschreid: „Goed, vader, goed: ik wil nog Ansegis' vrouw worden”.

„Liefste” verzucht Nantilde welgemeend, „waarom zei je 't niet?”

„Omdat ik me zelf gezworen heb, na beschamende straf, nooit voor den tweeden keer mijn vrouwentrots te laten onderdoen voor welke aardsche liefde ook. Deze eed, sterker dan alle liefde en deernis voor vader, werd mijn nieuwe, mijn eigenmachtige straf, die nog duurt.

Nantilde verstaat deze forsche taal niet, zij die het wonder van het volle vrouwen-geluk heeft gekend, en wel later den rouw, maar niet eerst den strijd er om. „En nu?” zoekt ze wat onbeholpen verder.

„Vader moest me wel overlaten aan mijn zwijgen, waardoor het vanzelfsprekend was, dat ik ver weg bleef van Metz. Hij is er heengegaan, omdat hem hier geen banden meer bonden, de boeteplicht aan koning Dagobert was vervuld. En aan zijn levensdroom, het Godsrijk, kon hij slechts ginder bij Siegbert ten volle zijn ziel wijden. Ik alleen wellicht begrijp, wat het voor hem beteekent: Siegberts jeugd te mogen bewaken. En Siegberts rijk! En hoe hij het daarom zal betreuren, niet meer krachtig en blijmoedig te zijn als weleer: dat hart van hem heeft te veel ge-

leden. Ook door mij. Vooral door mij. En lijdt nog door mij. Twee jaar zonder weerzien, met zelden een terughoudend geschreven brief. Ik, die zijn lieveling was, zijn Germaansch kind, zooals hij me noemde, wanneer hij de speelsche wildzang de teerhartige zusjes zag overheerschen."

„Je lijkt zooveel op je vader,” overdenkt Nantilde, „al werd je ook heel anders in de tien jaren, dat ik je ken Zoo innig één moesten jullie zijn.”

„Mijn schuld, dat deze stroeve, droeve verwijdering tusschen ons is geslopen.”

„Maar . . . Ansegis?” De vraag lijkt Nantilde een ingeving, nu ze Begga wil afleiden van dat treurig zelfverwijt. Tegelijk ziet ze, nog onbestemd, nieuwe mogelijkheden opdagen.

„Van hem weet ik niets,” antwoordt Begga wat verwonderd.

„Hij bleef ongehuwd.”

„Misschien om ook mettertijd priester te worden, als zoovelen van de besten tegenwoordig.” Er is een matte gelatenheid in Begga's stem, terwijl ze dit zegt. Nantilde voelt het als een betreuren, en er tintelt een oplichtende voldoening in haar groote ronde kinderoogen. Heeft ze niet gauw en goed dit versloten meisjeshart gepeild? Nu kan ze zeker ook verder gaan: het ongemerkt

leiden tot een laat geluk, dat immers rijpen zal in de gemoedsrust en bevrediging, die het niet alleen dit edel menschenpaar zelf zal geven.

„Ik vraag me af,” begint ze voorzichtig te tasten, „of Ansegis eigenlijk niet ontijdig kwam?”

„Och, — ik waardeerde hem in die dagen zooals nog. Al ziet mijn verstand hem zeker nu beter dan in den onervaren overmoed van mijn jeugd. Een stille, sterke man.”

„Aan wien je zonder vrees je leven zou kunnen toevertrouwen.”

Licht ontstellend ziet Begga haar aan. „Ik bid u, vrouwe, maak geen verkeerde gevolgtrekkingen.” Maar na een pooze: „Wel wil ik u zeggen, wat er in me omging deze jaren door: dacht ik aan den éénen, zonder wien ik eenmaal geloofde niet verder te kunnen leven, dan dacht ik ook aan vader, en meteen aan Ansegis. Vreemd weefden deze drie levens zich ineen voor me, en leefden waarlijk meer in me dan het eigen leven, dat niets anders deed dan zoeken en vergelijken en vragen.

„Dus toch Ansegis ook?”

„Alleen om vaders wil.”

„En dit alles, terwijl je mij moed insprak, een beter mensch van me maakte, berustend

en geloovig," overweegt Nantilde, om haar niet langer te kwellen.

„Toch heb ik niet gehuicheld, vrouwe. Zelfheiliging, door vader me eenmaal voorgehouden, wist ik de eenige redding zoowel voor u als mij. Zelf kon ik, helaas, niet bereiken, waartoe ik u trachtte te brengen tot uw troost.”

„Tot mijn nieuw levensgeluk.”

„Zeker is alles, wat we hier op Compiègne innerlijk beleefden, ons gegeven door Gods genade, die juist u en mij elkaar toeweest,” beseft Begga.

In overweging blijven ze zwijgen. Verdiept in haar gesprek, bemerkten ze ternauwernood waar ze gingen, hoewel het ruischen der kleine rivier, het geritsel der dorre bladers, haar stemmen bleef begeleiden. Eerst nu ze van terzijde de marmeren kolonnade naderen, die toegang geeft tot het Romeinsche woonhuis, herinneren ze zich, — door het bedrijvig toelopen van een drietal paleisknappen terug van de stallen, — dat er bezoek is gekomen.

„Waren we liever over het achterplein het gyneceum binnengegaan,” prevelt Nantilde spijtig. „Nu is het te laat om de gasten te ontwijken, al zijn we nog zoo weinig tot plichtplegingen gestemd.” Ze ziet hoe iedereen haar komst reeds gewaarwerd en zich

opstelt tot de begroeting, de knapen, de wachters, de slaven op het binnenplein, zeker de nieuwgekomenen zelf in den binnenschemer van het triclinium. En zich tot den hoofdman wendend, die met ontbloot geheven zwaard, stram en plechtig haar wil laten voorbijgaan, vraagt ze benieuwd, met gedempte stem:

„Zeg me, heer Leudesius, wie wacht ons hier? Meester Eloy misschien?” valt haar in. Naar hem heeft ze immers al dagenlang uitgezien. Dagoberts gouden grafbaldakijn in Sint-Denis moet welhaast zijn voltooid. En naar hun afspraak zou hij dan oorlof komen vragen haar dienst te verlaten, om priester te worden naar zijn wensch.

De officier als heel de hofhouding van Compiègne, gewend aan de beminnelijke ongekunsteldheid van Dagoberts weduwe, antwoordt met den goelijken glimlach waarmee wel iedereen haar antwoordt:

„Evenzeer als het onze vrouwe zal teleurstellen niet meester Eloy te vinden, zal het jonkvrouw Begga verheugen, dat haar zwager Adalgiseel en zijn vriend Clodulf, Arnulfus' zoon, zijn gekomen om u en haar te begroeten.”

„Boden uit Metz!” roept Begga uit. „Hadt ik een voorgevoel?”

„Ga je zoo gauw mogelijk geruststellen”.

Nantildes blik wijst haar het binnenplein over.

Begga weifelt: „Zeker zal ik u eerst naar het gynecceum begeleiden, vrouwe.”

„Alsof ik je niet zou volgen, liefste, om ook te weten,” zegt Nantilde hartelijk. Zij, ze heeft haar plan reeds beraamd. Clodulf? Dat is immers Ansegis' jongere broer. Zendt de Hemel hem hier juist te goeder ure?

Zijde aan zijde gaan ze zonder woorden meer over de kleurig glinsterende mozaïeksteentjes, die het atrium bevloeren, langs de laurierboschjes, zomersch groen in hun met dansende Cupido's bebeeldhouwde bakken om de ruischende fontein. Begga is zóó ont-rust, dat ze zich moet bedwingen om niet vooruit te ijlen.

Zoodra in de halle de waardige Adalgiseel en Clodulf de koningin en haar begroet hebben, — reeds zijn beide bezoekers van hun wapens ontgord en gehuld in het soepele peplum, hun door paleisknappen gebracht, — dringt Begga aan en haar stem is schrill van beweging:

„Zeg toch, is er iets met vader?”

„Zuster,” begint Adalgiseel zachtmoedig, „beangstig u niet, al komen we inderdaad door uw vader gezonden. Hij verlangt u te zien.”

„Is hij ziek?”

„Alleen moet hij rust nemen. Den laatsten tijd werd hij — och, bijwijlen maar, niet ernstig, — door benauwdheden overvallen. Daarom”

„Komt u me dus halen.”

„We hopen u op uw reis naar Metz te mogen begeleiden.”

„Maar ik zou aanstonds willen vertrekken,” geeft Begga voortvarend te bedenken.

„Maak je niet banger dan noodig is, Begga,” wil Nantilde haar sussen. „Geen overijling.”

„Hij is ziek, vrouwe, en God weet of ik hem soms helpen kan.”

„Vrouwe Itta, Valdrade, Geertrudis, z'n zoon, ze zijn immers allen om hem heen.”

„Er is geen dadelijk gevaar,” stelt Clodulf ook gerust.

„Hij roept me, en geen uur langer dan noodig is, mag ik van hem wegblijven. Laat me gaan, vrouwe.”

„Zou ik je tegenhouden?”

„De nachten zijn helder door de maan, en Aya, mijn dienstvrouw, evengoed als ik zelf, we kunnen het lang volhouden te paard. Liefst zou ik ineens door tot Reims, daar rusten, niet lang, en weer verder. Hoeveel dagen hebben we noodig tot Metz, zwager?”

„Minstens vier, als we waarlijk de paarden aanhoudend laten draven.”

„Is 't niet te veel gevergd van u beiden?“
Ze bedenkt ontdaan, hoe haar twee bezoekers pas den heenweg aflegden.

„We verlangen niet beter,“ stemt Adelgiseel in, en op dit woord volgt een bedrukt zwijgen van deernis om Begga, die almaar dieper zoekt achter haar zwagers voorgewende kalmte.

„Verberg me niets.“

„Denk niet het ergste. Het is een ziekte van zijn hart, beweren de geneesmeesters. Onberekenbaar wel.“

Zwijgend staart Begga hem aan. Nu heeft ze zekerheid. Meteen hervindt ze zich. „Hoe dankbaar ben ik u, die voor mij zoo'n verre reis onderneemt.“ Voor het eerst wendt ze zich ook tot Clodulf. Een verlegenheid waast over haar blik, wijl ze bedenkt: „Dit is immers Ansegis' broer“. Schroomvallig vraagt ze hem naar zijn vader Arnulf.

„Ongestoord en onveranderd waakt hij op zijn Heiligen Berg,“ antwoordt Clodulf, ontroerd door haar vraag in dit oogenblik. „Hij is volkomen gerust over Austrasië, sinds Siegbert er opgroeit onder den wakenden blik van Pepijn zelf.“

„O, Siegbert!“ roept zijn moeder uit, tot nu zoo bezig met Begga's lotgeval, dat ze eerst thans bedenkt veel over haar oudste

kind te kunnen hooren van dit tweetal zijner voornaamste hovelingen.

„Siegbert neemt toe in welbehagen bij God en de menschen,” haalt Clodulf ernstig de evangeliewoorden aan, Nantilde’s uitroep begrijpend. „Negen jaar is hij nu, mooi en lieftalig als een Engel Gods, wijs van verstand, zachtzinnig en vroom van gemoed, de lieveling van paleis en stad, de vreugde van ons volk.”

„Austrasië’s morgenster,” vult Begga aan, even afgeleid van den eigen angst, nu de gedachte aan het geliefde koningskind stralend voor haar opgaat. Maar tegelijk springen haar de tranen uit de oogen. „Vader moet hem immers volwassen zien en in zijn volle macht en heerlijkheid, den Christenkoning van zijn hoop. Gods barmhartigheid behoude hem tot dan.”

„Mede terwille van Austrasië,” stemt Clodulf met haar bede in. „Dit zijn de dagen des heils in het Gulden Huis van Metz. Van Pepijn gaat een rust uit, die allen bevredigt en ieders goede wil schoon en bezielend laat ontluiken, een geluksstemming waarin onze veelbelovende kleine koning wel moet opgroeien tot den wijze en zielskrachtige, die Pepijn dient te evenaren, om naar waarheid eenmaal „de Christenkoning” der verwachting te zijn.”

„Met allen op Compiègne blijf ik bidden voor Pepijns behoud; bij dag of nacht, we zullen niet ophouden met roepen en smeeken tot God, eer we weten verhoord te zijn,” belooft Nantilde, ontroerd zoekend naar nog beter belofte. Een verre beevaart? of welk groot goed werk?

„Kon ik mijn leven geven, om het zijne te verlengen!” verzucht Begga.

„God alleen weet, kind, wat je voor hem doen kunt,” wil Nantilde haar laten verstaan.

Verwonderd ziet Pepijns dochter haar aan, en leest in haar blik de vreugde om hun in eenmaal zooveel diepere verstandhouding, die thans met enkele woorden voor anderen onvatbaar, veelbeduidende geheimen ter overweging kan geven. „Meent ze waarlijk, kind als ze bleef, dat ik nu zeggen ga ginds, wat ze blijkbaar een blij besluit zou vinden aan het lieve, maar droefgeestige harpenaarsverhaal van mijn levensleed? Om vaders wille den eed van mijn vrouwentrots verloochenen?”

De mogelijkheid weerlicht haar zóó fel door de gedachten, dat ze zelfs de schaamte voelt van Ansegis' afwijzing.

„Hoe zou die stugge man dat hooghartig „nooit” van mij vergeten zijn? En nu me zelf aanbieden? Voorgoed neergeslagen worden door een even trotsch „nooit” van hem?

Wat zou dit vader helpen?" Het wordt een troebel duister voor haar oogen. Al de ellende der laatste vijf jaren herleeft heviger en kwellender in haar angst. In smartende verwarring wringt ze de handen.

„Ga nu, Begga, en bereid alles tot je vertrek," wekt Nantildes stem haar op, en werktuigelijk gehoorzaamt ze, zich omwendend naar den uitgang. „Onze gasten zullen aanzitten aan ons noenmaal, en ik wacht hier met hen den Senechal, die het ons aankondigt," ondervangt de koningin haar ontwakende bedenkingen.

Nantilde heeft zich neergelaten op een der zetels. De met sabelbont gevoerde en omzoomde mantel glijdt haar van de schouders. In haar eenvoudig wit wollen kleed, zonder eenig sieraad, zit ze daar neer als een heel jong meisje, even van haar spel weggelopen om wat prettig te praten.

Zoodra het voorhang achter Pepijns dochter dichtviel, heeft ze Clodulf naast zich gewenkt. Bescheiden trok Adalgiseel zich terug, om hun lijfknechten, die onder de zuilengang langs het atrium wachtten, orders te geven voor den afrit na het noenmaal.

„Zoo zeker voel ik, dat God me u toezendt, Arnulfs zoon," begint Nantilde bijna plechtig, „dat ik niet anders kan of mag, dan u zeggen, wat me voortaan als een last

van verzuimenis en zonde zou neerdrukken, zoo ik het u verzweg."

En als Clodulf haar na deze inleiding ver-rast vragend aanziet, gaat ze veelbeduidend voort:

„Alles weet ik over uw broer Ansegis en Begga . . . Help me deze twee nõg vereenigen."

Clodulfs tegenwerpingen, reeds ingeleid door het onthutst gebaar van zijn hoofd en hand, voorkomt ze levendig:

„Zeg alleen aan uw broer, zoo u wilt uit mijn naam, dat zijn tijd gekomen is om Begga opnieuw te naderen . . . Haar leven heeft moeten rijpen voor hem," verklaart ze wijs.

Clodulf ziet haar aan met een ongeloovige vraag in de oogen. „Zou het waarlijk nog mogelijk zijn?" overweegt hij weifelend.

„Zeker heeft vader Arnulfus op zijn Heiligen Berg niet opgehouden er voor te bidden," onderstelt ze. „Wellicht bidden ook anderen of offeren hun goede werken voor iets, dat zoo'n groot geluk kan worden. Pepijn, Itta, Ansegis zelf."

„En ik," voegt Clodulf er in vranke beken-tenis aan toe. „Want het is voor mij jaar na jaar één moeilijke en nooit uitgestreden tweespalt geweest. Ik weet immers, dat Ansegis nooit een andere vrouw zal huwen, nu Begga hem afwees. Voor me zelf verlang

ik alleen het priesterschap. Maar we zijn Arnulfs eenige zonen, en het geslacht van zulk een stamvader mag immers niet uitsterven, eer het bloeien kon In alle oprechtheid, vrouwe, ik heb de dochters onzer leuden reeds gadegeslagen, om te weten wie te kiezen tot de moeder van Arnulfs kleinkinderen."

„Ansegis en Begga!" de kleine koningin klapt de handen ineen. „Dus ook voor u beduidt dat het levensgeluk De vervulling van zooveler hoop! 't Is zóó duidelijk Gods wil Zeker zouden ze elkaar toch nog vinden, ook zonder onze tusschenkomst. Maar laten we hun de toenadering lichter maken, heer Clodulf bespoedig het."

„Uw woorden mag ik dus aan Ansegis overbrengen?"

„Beter verlang ik niet." Naar Nantildes verbeelding is het reeds gewonnen. „U zult eens zien: Pepijn geneest alleen door dit geluk. En dan God dank voor Siegbert, God dank voor Austrasië en heel het Christendom."

Clodulf moet wel glimlachen om haar geestdrift, die meteen inzinkt, daar ze bedenkt Begga te zullen missen.

„Een zwaar offer zal het me kosten. Maar zij zelf heeft me de kracht er toe gegeven," spreekt ze zich moed in.

Clodulf, de geleerde boekenvorscher, kan dien gedachtenloop niet meer volgen.

Adelgiseel, die het zwijgen vernam, waagt het opnieuw te naderen. Hij vraagt naar den koning van Neustrië, Clovis III, en een verteederde lach klaart hen alledrie uit de oogen, bij die weidsche namen voor dat kind.

„Vijf jaar is hij nu,” vertelt Nantilde in haar moedertrots. „Ge zult hem aanstonds zien bij het noenmaal en me zeggen, dat hij op Siegbert lijkt. Al is de jongste zeker bleeker en zwakker”, bedenkt ze verdrietig, zij die altijd vreest, dat haar laatstgeborene zijn vaders ziekte mee ter wereld bracht. „Daarom hoop ik, dat hij hier op Compiègne in de bosschen mag blijven opgroeien . . .” En ze oordeelt dit een gunstig oogenblik, om ook deze beide invloedrijke Austrasiërs te vragen: „Weest hierin mijn voorspraak,” even smee-kend als ze het telkens Clovis' eigen rijks-grooten en bisschoppen vraagt, en Audoëen, en Eloy, die straks zeker voor Neustrië gaan worden wat Arnulf en Romaric voor Austrasië zijn: de wakende Heiligen.

II

Zooeven is Pepijns lijfknecht, de oude Gontran, na zijn vergeefsche boodschap in den voormiddag, opnieuw gekomen met zijn

meesters verzoek: of heer Otton dan den koning tot hem wil geleiden, zoodra mogelijk na de thuiskomst. En Otton, het bangverlangend uitzien van den zieke naar Siegberts komst voelend in dien aandrang, vroeg bezorgd of het niet te laat zal zijn, nu het avond wordt, zonder dat de jachtstoet is weergekeerd. Nogmaals bevestigde Gontran toen hoopvol, dat zijn heer kalme dagen heeft tegenwoordig, zoodat hij eerder een herstellende lijkt dan nog een zieke.

Nu hij weer alleen bleef, wil Otton de verheuging om die afgebeden beterschap vasthouden. Het is een groot geluk, ofschoon hij eigenlijk niet anders verwacht heeft. „God is te wijs om dezen hoeksteen van Siegberts koninkrijk nu reeds weg te rukken,” stelde hij zich zelf en veel anderen in paleis en stad in de laatste zorgvolle weken telkens gerust. Zelden werd het uitgesproken, maar de angst woog neerdrukkend en was in veler blik een sombere vraag: „Hoe, als met Pepijn het eindelijk herwonnen en thans zoo gave en schoone evenwicht in de Merovingische rijken, de bevrediging in Austrasië weer zouden verloren gaan?”

Twee jaren nu, dat onder het beheer van dezen man Gods voor het Gulden Huis en voor het tot wilskrachtig zelfbewustzijn ontwakend volk der Franken, een allen en alles

vervullend heil is opgegaan, zooals alleen de meest begenadigden ter wereld ooit kenden. Een opbloeï is het van geloof en hoop in dit licht van vrede en liefde. Wordt het de ware verbroedering der Christenen? Veelzeggend toch, dat Metz voor wal en rondeelen een gordel van kerken heeft. Zichtbaar en tastbaar is de ontluiking begonnen van het Godsrijk in Siegberts Austrasië

Otton poogt verder te lezen in den foliant vóór hem. Maar terwijl zijn gedachten omzuiwen in louter licht, heeft de avond-schemer de letters overduisterd. Wat verveeld schuift hij Boëthius' *De consolatione philosophiae* van zich en heft den zandlooper op tegen den laatsten dagschijn. „Alweer leeg!” Duidelijk hoort hij sneeuw ritselen tegen het zware ondoorzichtige glas, dat voor den wintertijd de nisvenstertjes beluikt. Scherper luisterend meteen, of waarlijk het zoo lang verbeide gerucht thans nadert, nog ver in de stadsstraten: de aandrivende rossen, de schallende horens, het gonzend aanzwellen van den welbekenden jubel: het volk, dat in den troosteloos grauwen Novembermiddag zeker weer uren wachtte om het koninkje te zien voorbijrijden, parmant op de witte hakkenei. Of is het de wind, die zoevend opsteekt? Weer groeit Ottons wrevele onrust: „Grimoald mat het kind af met die jachtpartijen.”

In zijn zorg ziet hij naar het houtvuur onder den nieuwgebouwd en rookvang in den hoek. Daar het doof lijkt te smeulen, gaat hij er heen, stoot met het rakelijzer tusschen de halfverkoolde blokken tot er vonken uit knetteren, en werpt er dan nieuw hout op, wachtend tot de blauw en gouden vlammen het omspelen. Dan schuift hij de rustbank dichterbij, spreidt Siegberts overkleeren, de pelsen en dekens naar den gloed, die het laaggewelfde vertrek, met zijn zware muur-tapijten en vloerkleeden, warm begint te doorschijnen. En zich neerlatend op den hoek van het ligbed, luistert hij weer, verademend nu hij gangen en hallen als bij tooverslag tot leven hoort ontwaken, daar over het voorplein de klaroenen der voorrijders schallen.

„Onnoodig hem tegemoet te gaan,” weerhoudt Otton zich zelf, wetend dat Siegberts eerste gang altijd immers naar hier is. Tegelijk verwijt hij zich: „Vooral schuw je het, daar beneden Grimoald te ontmoeten!” En verdiept blijft hij overdenken, hoe die aangeboren wederzijdsche afkeer tusschen Pepijns zoon en hem, zich aldoor nog onverflauwd laat gelden: bij Grimoald in een minachting, die nooit meer dan een onvermijdelijk woord voor hem heeft; bij hém in een lijdelijk dulden, dat hij wel altijd weer door zelfover-

reding moet terugwinnen in de overtuiging van zijn onvervreembare, innerlijke meerderheid. Niettemin: zoodra Grimoald in het spel is, telkens argwaan of de kregelheid van een dag als deze.

Drie jaar reeds, dat Pepijns zoon, bevelvoerder der lijfwacht, aan Siegbert den wapenhandel leert, hem inwijdt in jacht en krijgskunst, ongetwijfeld noodzakelijk voor een koning. Waarom echter juist deze leermeester, die het natuurlijk met fijnen toeleg daarheen stuurde, om het kind onder zijn invloed te krijgen?

Geërgerd betrapt Otton zich op dezen hernieuwden achterdochtigen wrok, juist nu het gerucht van vlugge voetstappen tot vlakbij genaderd is. Reeds klinkt achter het voorhang de hooge kinderstem, die het geleide dankt en groet. En dan, onverzeld de kamer binnen, Siegbert!

Een oogenblik weifelt hij in den schemer, en vliegt dan op Otton toe met een blijroep, de armen om zijn hals en de klam-koude wang tegen de zijne, rillend zich koesterend in zijne warme omarming.

„Eindelijk, Otton, eindelijk! Op het laatst meende ik alles te droomen. Zoo gonsde 't in mijn hoofd. En niets zag ik meer door de sneeuw. Almaar witte vogeltjes aan het dansen en dwarrelen. Heb jij het gezien? Voel

maar!" Plagend wrijft hij hem zijn natte krullen in het gezicht.

„Lieveling," verweert Otton zich, opnieuw gelukkig door de onstuimige aanhankelijkheid van het voor anderen veelal zoo schuchtere kind, „ik wachtte elk oogenblik de boodschap, dat heer Grimoald je om het kwade weer op Lauriacum had gehouden."

Siegbert schrikt zichtbaar bij die onderstelling. „Zou hij dat ooit doen?"

„Lauriacum is immers het mooiste huis van Austrasië," polst Otton.

„Maar ik wil alleen bij jou wonen," zegt het koninkje vast overtuigd. Toch een voorbehoud vindend: „Als je maar niet altijd thuisbleef, wanneer ik op-jacht moet of naar de wapenles."

„Alsof ik niet op de boeken en het vuur moet passen, terwijl je weg bent, en zorgen dat er droge warme kleeren voor je zijn, als je besneeuwd thuiskomt," lacht Otton. „Ik weet immers wel, dat je dadelijk naar mij loopt, al staan er twaalf paleisknappen op je te wachten."

„Met hun twaalfven kunnen zij me nog niet half zoo goed helpen, als jij alleen." Siegbert is reeds afgeleid, zooals Otton bedoelde, die altijd vreest dat het kind vroeg of laat die wrevele verwijdering tusschen Grimoald en hem zal ontdekken. Bereidwillig gespt hij

zelf reeds zijn gordel los, zijn boksvellen weitasch, ze opgelucht neergooiend voor de vuurplaat. „De rechterpoot van het hert zit er in,” bedenkt hij en zijn oogen ronden zich strak en scherp van afschuw. „’t Ging zoo, Otton: een groote ring van het bosch was afgezet door de voetknechten. Overal stonden ze met hun bogen tusschen de stammen. En onderwijl speurden de honden binnen den ring rond, tot ze het hert vonden. Zoo’n lief dier, met een heel hoog takkengewei. Maar zoo bang, zoo bang voor ons en voor al die leelijke brakken en doggen. Allemaal waren die woedend aan ’t bassen en huilen, en alle horens schalden, alle jagers riepen. Heer Grimoald wierp het arme hert den harts-vanger in den hals. Het sprong nog rond en steigerde op de achterpooten. Ik durfde niet meer kijken.”

„Waar stond je?”

„Ik zat te paard. Heer Ansegis was naast me, en vertelde me juist van vroeger, toen ik in den ossenwagen hierheen ben gekomen, heel van Parijs.”

Otton begrijpt dankbaar, dat Ansegis het afgrijzen van het koninkje had bemerkt er hem wilde verstrooien.

„Hij is een goede man,” knikt hij Siegbert toe.

„Hij zei: „Nu zal heer Grimoald je aan-

stonds den rechterpoot aanbieden, omdat je onze koning bent en dus het hoofd van den jachtstoet. 't Is een hulde. Je moet niet bang zijn, wanneer je het roode bloed er aan ziet, en met een buiging bedanken". Dat heb ik ook gedaan, Otton, en heer Ansegis hielp me en stopte den hertepoot gauw in mijn wetasch. Ik wil er niets meer van zien".

Otton heeft met den voet de tasch verder den hoek ingeschoven. Nu zit hij voor de rustbank neergeknield en windt Siegbert de schoenriemen los, warmt een wijl de verkleumde voeten in zijn handen en laat ze hem uitstrekken naar het vuur. Pels en kolder moeten losgehaakt en losgeregen, en onderwyl praat Siegbert al voort.

„We zijn toen op Lauriacum gaan eten. 't Is toch wel een prachtig huis. Heelemaal niets is er van den winter te zien, zooals hier. Geen donker. Geen kou. Overal bloemen. Alles licht en warm. En muziek."

„En heer Ansegis zat naast je?"

„Aan den eenen kant. Rechts heer Gri-moald. Die zette een krans roode rozen op mijn hoofd. Dat betaamt een koning," zei hij. Maar omdat ik ze zoo zelf niet zag, nam ik ze liever in mijn handen. Daar heb ik mee gespeeld, terwijl ze allemaal aten, zeker van het hert, Otton. Ik zei, dat ik geen honger had, en nam alleen maar van de vruchten."

Otton heeft hem het lichtblauwe met marter gevoerde overkleed aangetrokken, gespt nu de warme schapenvachten huisschoenen dicht.

„Duurde de maaltijd zoo lang?” wil hij ook het verdere dagverloop weten, geboeid door het gebabbel, dat hem het kind laat zien, bewegend en levend, oneigen, tegen den achtergrond van Grimoalds on-germaansch weeldebestaan.

„Misschien zouden we wel vroeger zijn teruggekomen, — maar onder het maal kwam er bezoek: heer Clodulf en Adalgiseel, die heelemaal naar moeder op Compiègne zijn geweest. Een jonkvrouw was bij hen, heer Grimoalds zuster, zeiden ze. Ze kwam naar me toe en kuste me. Maar ik kende haar niet. Weet jij waarom ze schreide, toen ze me zag? Ze kwam naast me zitten, en vertelde over moeder en Clovis. Later kwam heer Ansegis ook weer over den ossenwagen praten, en zei me dat het deze jonkvrouw was, die me op haar schoot heeft gehouden, heel de reis lang en daarna bij dat groote feest op het Maartveld, toen ik koning werd. Ze hadden allebei aldoor tranen in de oogen. Ze bleven bij me, ook onder het terugrijden, tot hier in de voorhal.”

„'t Moet Begga zijn geweest, een van de drie dochters van heer Pepijn”, verklaart

Otton, dankbaar dat hij zich niet meer als in de eerste jaren hoeft te verweren tegen de herinneringen, die zich bij Siegberts verhaal zoo levend aan hem opdringen.

„Ze heeft me ook gevraagd, of ik zoo goed voor heer Pepijn heb gebeden, dat hij weer beter wordt . . . Zou dat wezenlijk door ons bidden komen, Otton?”

„Dat kun je meteen aan heer Pepijn zelf vragen. We gaan hem bezoeken. Rust nu eerst even. Ik zal onderwijl licht laten brengen, en warmen drank met wat brood en vruchten tot avondeten.”

Otton heeft het koninkje in de kussens van het ligbed toegedekt met de fulpen dekens, streelt hem de oogen dicht, moederlijk zacht, daar hij weer opmerkt hoe broos en teer het kind eigenlijk is. Dan sluipt hij naar het zijvertrek, om de paleisknappen, bij het schaakbord, zijn orders te geven.

„Begga terug?” Zijn gedachten blijven bezig met dit nieuwe gebeuren. Niets heeft hij deze vijf jaren meer over haar gehoord, alleen met nijpende pijn van deernis en zelfverwijt onder bidden of werken menigmaal plotseling bedacht, dat ze misschien nog leed door hem. Vooral kwelde hem die gedachte in den aanvang, toen hij aan Pepijns terughoudendheid voelde, dat Grimoald zijn vaders argwaan tegen hem had gewekt. Aldoor bleef

hij zoeken en doorgronden: „heb ik schuld of geen schuld?” Toch vroeg de nieuwe hofmeier hem alleen verantwoording, herhaaldelijk en heel streng, over zijn taak en zijn plannen voor Siegbert. Rechtvaardig heeft hij hem echter gehandhaafd, en aldoor milder gestemd, hem tenslotte zijn goedkeuring en genegenheid niet onthouden. Juist die moeilijke veroverde vriendschap van Austrasië's nieuwen regent, heeft hem gesterkt en aangemoedigd om voort te gaan, zooals hij is begonnen. Als een witte roos in den morgen, ziet hij Siegberts ziel ontluiken bij zijn leiding en lessen, die naar zijn eerste bedoeling louter liefde zijn. Een bezielend geluk blijft hem zijn taak voor dit kind, dat naar zijn eigen natuur toch zou ontbloeien tot het geheiligd koningschap voor hem gedroomd.

Bevredigd ziet Otton in, dat hij de bedoeling der Voorzienigheid immers wel moet gevolgd hebben, door zijn leven te leiden langs de lijnen, die hij na de gelofte op Remiremont als helderziende naar de toekomst heeft gericht. Hoe anders kon alles zoo gezegend zijn voor hem? Dus evengoed voor Begga, was het zoo Gods wil . . . Rustig en doelvast moet hij daarom zien voort te gaan. Zonder dat iemand het gist, leven naar Colombaans strenge regels van armoede, zuiverheid en gehoorzaamheid. Aldoor innerlijk

rijker en sterker voor het koninkje, om het licht en de kracht van het Godsrijk te kunnen overstorten in die jonge ziel, wier eerste aanroeren dit licht zelf in hem wekte. Zes jaar voorbij sinds die lente? Het bleef een wonderwisselwerking tusschen hen van geven en ontvangen en weergeven, die hun levens doet oplossen in elkaar en één worden. Terwijl hij geniet van het geluk: het koninkje langzaam te zien ontwaken, tot wat hij zelf na den eersten aanvang wetend doorleeft. Zoo moge God hen opvoeren, steeds hooger, totdat voor beiden het heilig koningschap bereikt is: tot Siegbert regeeren zal, en Otton zich priester mag laten wijden om, als het hem gegeven wordt, een apostel van het Godsrijk te zijn . . .

„Gaan we nu?” vraagt Siegbert, de drinkschaal met het overschot der warme honingmelk terugreikend aan den paleisknaap. En reeds staat hij recht, verwonderd Otton aanzien, die zoo zwijgzaam uit zijn zetel bij de boekentafel dit avondmaal op de rustbank bleef aanzien.

De toortsdrager toeft reeds achter het voorhang en met snelle lichte passen loopen ze voort uit dezen paleisvleugel naar den tegenoverliggenden, de lage gangen der bovenverdieping door, treden op, treden af. Het rosse schijnsel van de wasfakkel laat zwarte

schaduwē opwieken langs zuilen en wanden, uit deurnissen en zijgangen, uit de kikk-gaten in den buitenwand. Waar deze niet met glas of hout zijn afgesloten, vlaagt de wind hen aan en stuiven de groote dooiige sneeuwvlokken op Siegberts gezicht, dat bleek en bang door de spleet der mantelkap de gangdiepten inkijkt met het spokig dansend licht en donker. Otton heeft hem den arm om de schouders gelegd.

Zoo komen ze bij den ingang van Pepijns vertrekken, waar Gontran hen lijkt te wachten, met een zwijgenden groet het voorhang opheft, hen binnen noodigt en hun de mantels van de schouders neemt.

De voorzaal is leeg, maar bij het gerucht van hun binnentreden verschijnt aanstonds vrouwe Itta op den drempel der tusschen-deur, en Siegbert tegemoet komend, legt ze hem de hand op het hoofd.

„Gelukkig dat je komt, kleine koning. Heer Pepijn heeft heel den dag naar je uitgezien!”

„Eerder konden we niet. Op Lauriacum ben ik geweest om te jagen.”

„Ik weet het,” glimlacht Itta. „Maar beter laat dan niet. Volg ons, heer Otton,” wenkt ze met het hoofd, als de bajulus in de voorzaal wil achterblijven. „Heer Pepijn verlangt ook uw tegenwoordigheid.”

Aarzelend treedt Otton achter de matrone

en het kind de ziekekamer binnen, verrast door den aanblik van zoovelen om het ligbed onder de zilveren lamp, waar Pepijn zittend in de kussens steunt. Links staan Adelgiseel, nog in reisgewaad, en Grimoald, schitterend in zijn Romeinsche rusting, star en koel als immer. Meer naar het voeteneind is Begga neergezeten, bleek en heel ernstig, den blik niet afwendend van den zieke. Valdrade en Geertrudis zitten terzijde, dicht bij de tafel, waar ook moeders leege zetel staat. Met opklarende oogen lachen ze het koninkje toe, dat zich verlegen aan Ottons arm drukt. „Wees flink,” fluistert Otton aanmoedigend, „en vooral lief voor dien armen zieke.”

Itta neemt hem mede aan haar hand, en Pepijn knikt hem gelukkig toe.

„Heer majordomus,” groet Siegbert hém alleen, maar het klare klokje van zijn stem trilt schrill. Pepijns handen strekken zich uit naar de zijne, halen hem tot zich. Het grijze hoofd en het zonnige blonde zijn heel dicht naasten, de weemoedige oude oogen zien diep in den open verwonderden kinderblik. „Heb je ook veel voor me gebeden, Siegbert?”

„Elken avond, met heer Otton.”

„Doe dat nog. Want zoo graag zou ik blijven leven tot je groot zijt, om je te zien als

een ware koning, die in liefde en wijsheid zijn heiligen plicht vervult."

„Heer Otton zegt, dat ik later alles moet doen, zooals u het doet. Hoe zou ik dat kunnen leeren, als u nu al naar den Hemel ging?"

Spraak en leven komen los bij Siegbert, nu de stem en de handdruk van Pepijn hem rustig maakten.

„God moge me genadig zijn, Siegbert. Er zijn goede teekenen, die het me beloven. Ik kan weer spreken, en daarom liet ik je roepen, want veel zou ik je bijtijds willen zeggen. Zóó veel, dat het me toch weer den adem zou benemen. — Geertrudis", wenkt hij met het hoofd. Dieper hijgend leunt hij dan even met gesloten oogen achterover. Siegbert kijkt hulpeloos op naar de mannen vóór hem, maar Grimoalds kil-doordringenden blik ontmoetend, wendt hij den zijnen schuw weg, opnieuw naar den zieke, die zijn handjes niet heeft losgelaten en hem weer aanziet, diep als eerst.

„Lees," prevelt hij tot zijn jongste dochter, de zeventienjarige, wier oogen door tranen overglansd, droomden als sterren in den ochtendschemer. Ze neemt den perkamentbrief van de tafel en ontrolt hem tusschen haar fijne vingers.

„Vader heeft me dit voorgezgd en laten

neerschrijven," legt ze Siegbert uit, en met haar kinderlijk heldere stem leest ze, langzamer naar mate haar ontroering toeneemt:

„Aan Siegbert III, koning van Austrasië.

„Vreezend dat mij geschieden gaat, wat uw vader al te vroeg en ver van u verwijderd is geschied, wil ik u toespreken, zooals hij u zeker gaarne zou toegesproken hebben, toen zijn uur naderde.

„Het is de Almachtige, meester over leven en dood, die u stelde tot koning der Franken, en mij, na mijn vooral innerlijk veelbewogen leven, ten slotte aanwees om den scepter voor u te dragen. Sindsdien hield ik niet op, God te smeeken dien scepter vlekkeloos aan u te mogen overgeven, op den gelukkigen dag dat uw eigen hand sterk genoeg zou zijn hem te voeren. Als een vrede-rijck hoopte ik dan tegelijk Austrasië u over te dragen in de wake uwer liefde. De waarschuwing kwam, dat het bereiken van dien heilsdag voor mij wellicht te veel gevergd is van den Almachtige, die zeker betere dingen met me voorheeft dan ik zelf.

„Dus me voorbereidend tot den dood, heb ik vooral aan u gedacht, zoon onzer koningen, uitverkoren tot zoo hoogen heiligen levensplicht.

„Vroegtijdig is de heerschappij gelegd op uw schouders, en uw komst in dit rijk der

Franken was niet alleen voor hen de opgang van de morgenster hunner hoop. Heel de Christenwereld houdt op u den blik gericht en verwacht geloovig, dat gij zijt die komen moet, om de gevaren te bezweren waardoor ze wordt bedreigd en wonderen te wekken tot vestiging van het Godsrijk op aarde.

„Houd deze verwachting der volken voor oogen, tegelijk met de plichten door het koningschap u opgelegd, waarvan liefde, trouw en rechtvaardigheid de eerste zijn.

„U uitverkiezend schonk de Heer onze God, die de Franken liefheeft, u schoone gaven naar hart en verstand, alles belovend. Ze ontwikkelend en ten goede aanwendend kunt ge waarlijk worden, wat uw rijk en het Christendom van u hopen, indien ge altijd en bij alles vooreerst denkt aan Hem, die u helpt en beschermt.

„Vergeet nooit, dat ook voor u het uur eenmaal komt, waarin ge Hem verantwoording moet geven van het koningschap u toevertrouwd. Handel bij elke daad, bij elke uitspraak dusdanig, bewaar uw geweten zóó zuiver, dat ge vast kunt blijven vertrouwen, nooit als de ontaarde koningen met de boosdoeners te worden geoordeeld, maar door de waarde uwer werken ook een kroon te mogen verwerven in de eeuwigheid.”

Eerbied heeft onder Geertrudis' voorlezen

de omstaanders doorhuiverd. Maar nu Siegbert na de voleinding op de knieën zinkt, Pepijns hand tegen het voorhoofd drukkend en het bleeke, heel ernstig kindergezicht vooroverbuigend op die groote teedere mannenhand, kunnen Itta en haar dochters tranen en snikken niet meer bedwingen. Het wordt een ritselen en schuifelen, een onderdrukt zuchten en schreien om het ziekbed heen, tot Pepijn de stem terugvindt en kalm spreekt: „Sta op, Siegbert en zie me aan.”

Het kind gehoorzaamt onmiddellijk en staat daar, de oogen vertrouwwol in Pepijns zachten blik.

„Heer Otton, je leermeester en onder allen je beste vriend, zal dezen brief bewaren, tot hij het uur weet gekomen, om hem je opnieuw te lezen of voorgoed over te geven.”

Siegbert ziet hulp-zoekend naar Otton om, die nadertreedt en van Geertrudis het opgerolde perkament overneemt, het eerbiedig even met de lippen aanroerend.

„Kon koning Siegbert uitspreken wat hij denkt, het zou niet anders zijn dan de wensch: „Blijve heer Pepijn nog heel langen tijd in ons midden, dat ik door zijn voorbeeld en levend woord voortdurend moge verstaan, wat zijn wijdingsvol testament me zal voorhouden zoolang ik leef”, zegt de bajulus stil en innig.

Pepijn drukt hem de hand. „U beveel ik Siegbert,” prevelt hij, en ziet hem aan, weifelend alsof hij door een bijgedachte genoodzaakt, inhoudt wat hij er aan wil toevoegen. En zich weer tot het koninkje wendend, vraagt hij: „Leg je handen op mijn hoofd, Siegbert, en bid het Onze-Vader.”

Bereidwillig staat Siegbert daar met de blanke handjes op Pepijns zware doorgroefde voorhoofd, terwijl hij schrill in de luisterende stilte bidt: *Pater noster qui es in coelis, sanctificetur nomen tuum, adveniat regnum tuum....*

Wanneer na zijn: *sed libera nos a malo* het innige *Amen* der omstaanders wegsterft, spreekt Pepijn met zijn glimlach van liefde: „Lijkt het niet of in dit uur alles tot geluk gaat worden?” Hij ziet naar Begga, die droomerig voor zich uitstaart, en bloost nu ze haar vaders blik opvangt. „Siegbert, ga voort met zegen te verspreiden waar je komt, en u geworde zegen voor zegen,” hervat de zieke, en allen knielen, zelfs Grimoald maakt een schijnbeweging er toe, nu Pepijn de hand heft en het *Benedicat* uitspreekt over Dagoberts zoon.

„Laat me nu met Grimoald alleen” verzoekt de zieke. Maar vrouwe Itta waarschuwt bezorgd, dat het te veel is voor dezen avond. Vergeefs zoekt haar blik dien van haar zoon

om hem te overreden, dit onderhoud na al het onvoorzien samentreffend gebeuren uit te stellen.

Onbewogen staat Grimoald, stralend in zijn vorstelijke rusting, en staart laatdunkend over allen heen, als heeft deze opeenhooping van menschen en de uiting van zooveelerlei gevoel hem reeds te lang gehinderd. Pepijn ziet zoekend naar hem op, vluchtig, en sluit dan de oogen, teruggezonken in de kussens. „Liever vandaag,” prevelt hij Itta toe, „ik put alle kracht uit wat voorafging.” Meevoelend drukt ze hem de hand en voegt zich dan bij de overigen, die stil door de voorzaal gaan, bemoedigd elkaar verzekerend dat hij immers niet stervensziek is, die zoo kan spreken. Er is geen gevaar. Ligt het niet geheel in zijn toegewijden en voorzichtigen aard alles zoo te regelen, dat zijn dood hem en de zijnen niet kan overvallen?

Otton heeft het koninkje meegenomen. Verdiept in het overdenken van alles wat hij zag en hoorde, loopt hij zwijgend, weer met den arm om de schouders van het kind. „Pepijn zal leven”, droomt hij „en Begga gelukkig zijn. Schoon en goed is ze als geen andere.” Zijn teederen weemoed voelt hij eerst met schrik, nu Siegbert stil zegt:

„Is 't niet juist, of we uit de kerk komen?”

Ze gaan nog achter den toortsdrager de

gangen door. Sterren wemelen voor Ottons oogen, die vol tranen zijn gevloeid, terwijl hij het koninkje antwoordde: „Omdat God ook hier tegenwoordig was.”

III

Grimoald heeft zich na zijns vaders matten wank in Begga's zetel neergelaten, zit daar lenig achterover geleund, het zwaard tusschen de goud-gepantserde knieën op de vloerbiezen geplant, de slanke vingers sierlijk ineen op het juweelig flonkerend gevest. Onbewogen afwachtend, de fijn gelijnde wenkbrauwen even opgetrokken, ziet hij naar Pepijn, die de oogen heeft gesloten en roerloos ligt; zijn adem gaat zwaar, doch regelmatig of hij sluimert, de koortsgloed overvlamt het gezicht brandender, de mond is wat opengezakt en de volle baard beweegt zich mee met de zwoegende borst. De lamp in het kamer-midden achter het hoofdeinde, laat het gezicht in een schemerwaas, dat de trekken wegwischt tot een veege weekheid, aan een droomig droeven glimlach gelijk. Alleen over de handen schijnt het licht helderder, en waar ze roerloos liggen gevouwen op de ruige vachtdeken, is elke rimpel en kreuk van haar blanke dorheid te onderscheiden.

Even houdt het Grimoald bezig, of de

schuine val van het lamplicht de oude handen overklaart, ofwel de weerspiegeling van zijn eigen kuras, waarin hij schamplichten ziet sterrelen, die verschieten tot regenboogkleuren in den glansrooden schijn van zijn scharlaken mantel. „Zeker is dit het eenige oogenblik nog voor me, maar dan ook het juiste,” bedenkt hij voldaan, den blik afwendend van den hijgenden zieke. Schuwt hij niet alles wat onschoon is? Zoo te staren op dit uitdoovende leven, het zou sombere gedachten kunnen wekken, en dus de aanstonds zoo noodzakelijke helderheid van zijn geest misschien vertroebelen . . . Maar het groote holle vertrek, met niets dan op den achtergrond het monumentale ledikant, biedt nergens een verstrooiende rust aan zijn omzoekende oogen. Alleen midden aan de zijwanden links en rechts een eendere eiken bidbank vóór de nis, die daar te weerskanten het duister neerplooiend muurbehangsel onderbreekt. In elk van die beide kameraltaren donkert een groot staand ebbenhouten kruis in het schijnsel van twee twinkelende waslichten. In het eene nisaltaar glanst aan den kruisvoet een klein vierkant houtpaneel, goud omlijst, dat de Madonna met het Kind voorstelt, kleurig tegen gulden achtergrond. Er vóór flonkert een torenvormige reliekhouders. In de andere nis schaduwet het kruis tegen

de figuur van den Goeden Herder, met forsche lijnen gebeeld in het mozaïek van den achtergrond.

„Dien koos vader zich natuurlijk tot voorganger,” gist Grimoald, en slechts moeielijk kan hij het denkbeeld verdrijven, hoe zijn ouders daar links en rechts voor die rustige huisaltaartjes 's morgens en 's avonds neerknielden, het hoofd in de handen gebogen, biddend ook voor hem, vooral voor hem, die hun vanzelfsprekend aldoor een angstig raadsel was, vreemd als ze hem hebben bevonden aan hun vromen, deemoedigen aard. Maar waarom zich zoolang verdiept in dit van ouds bekende, hij die scherp en strak de aandacht moet gericht houden op wat meteen volgen zal? Geen woord of zinsnede mag er immers van het dagenlang voorzichtig overwogen betoog verloren gaan, verstrikken moet hij iedere tegenwerping in de overmacht van zijn welsprekendheid. Weerstand zal er komen, hij weet het, en heeft dus alle mogelijke wendingen der antwoorden overwogen, om slagvaardig te zijn. Sinds den eersten dag der ziekte reeds, drong hij bij zijn moeder aan, hem de gelegenheid te verschaffen tot een gesprek onder vier oogen met zijn vader. Aldoor werd dit verschoven, tot het bij de geruststellende verzekeringen van de geneesmeesters deze laatste dagen, hem niet langer

geweigerd kon worden. Vanmorgen liet vrouwe Itta hem boodschappen, of hij in den vooravond wilde komen. Eerst kon de jacht dus doorgaan, waarmee hij voor de zoo-veelste maal de Metzger hovelingen overbluften. Zouden hun de oogen nu allengs opengaan voor de schoone ineensmelting van het Germaansche en het Romeinsche, die hij nastreeft: de Frankische zeden veredeld en doorlicht door Latijnsche verfijning? Zoo heeft hij het na zijn terugkomst van den Thuringer veldtocht als zijn eenig mogelijke houding gevonden, hij die de eigen persoonlijkheid niet kon offeren en toch terwille van zijn toekomst de leuden te vrind moest houden. Voor hèn de jachtpartijen en vooral ook het uitgelezen kleine leger, dat hij op zijn landgoed onderhoudt, alleen om de faam van krijgshaftigheid. Vijf jaar lang heeft hij dit kostbaar spel met de goedige barbaren gespeeld, ze tot zich trekkend en toch in zijn hart ze verachtend, zich bovenal naar buiten uit de plichtbewuste hoofdman toonend, maar in zijn binnenste een genotzoeker, wars van alle ruwheid, van de minste stoornis in zijn olympische rust. Gehaat heeft hij alles wat hij om de barbaren niet laten kon, gehaat hen zelf, vooral omdat hij ze noodig had voor zijn doel. Maar ook zich verheugd in zijn fijnen geest, die alle noodzakelijkheid wist

om te tooveren in schoonheid, en twijfelloos den loop der toekomst doorzag: de dag kon niet uitblijven, dat ze zonder bedenken hem tot hun legeraanvoerder zouden kiezen. En zóó verblinden zou hij hen dan door zijn veldheerskunst, juist door zijn aangeboren heerscherschap hen zóó vast aan zich binden, dat ze ten slotte niet anders meer zouden kunnen, dan hem tot hun koning verheffen. Alleen de tijd kon uitwijzen wanneer en hoe; maar komen moest het, al bleef de kans uit, al lieten deze vechters van nature het zwaard in de scheede roesten om zooveel mogelijk kerken en kloosters te bouwen, aangeblazen als ze allen zijn door een nooit of nergens vertoonde godzaligheid. Als een ziekte woekert die in Metz om, uitgaande van dit kloosterachtig hof en over heel Austrasië zich verbreidend. Dermate, dat hij het noodzakelijk vond, op Lauriacum een kleine marmeren koperbedaakte basiliek te laten bouwen, schitterend als een reliekschrijn, alleen om de brave barbaren en vooral ook de bisschoppen te verblinden. Och, hij zou nog meer hebben verzonnen tot zijn doel, zich verlustigend tegelijk in het schoonheidscheppend tijdverdrijf. Nog langer zou hij geduld geoefend hebben, voorbereid als hij was op een duur van jaren Maar het fatum is hem nog gunstiger dan hij waande!

Zelfs wat hem ooit verbijsterde, als een inbreuk op zijn doelvaste levensopzet, was welbeschouwd enkel tot zijn baat. Otton, de poëet, thans door zijn ongelukkige liefde tot kamergeleerde uitgedroogd, had juist van pas Begga het hoofd op hol gebracht, toen Arnulfs oudste zoon het oogenblik gekomen achtte haar te veroveren. Juist op tijd kwam Valdrade haar plaats bij Siegbert innemen, en weer was het een later begrepen goede lotsbeschikking voor hém, dat Adelgiseel, de toenmalige hofmeier, haar huwde. Dit paar heiligde elkaar zoodanig, dat hij, zeker om de nederigheid der Evangelische raden te volgen, zijn waardigheid aan hun vader overdroeg, toen Dagobert ook juist op het goede oogenblik, aan zijn zielskwellingen bezweek. Een nieuwe schrik: zijn vader voortaan te Metz, als heerscher en toezieners over hém. Maar ongemoeid kon hij zijn leven voortzetten. Pepijn heeft gelukkig ingezien, dat zijn zoon aan alle voogdij ontwassen is. En weer enkel tot zijn belang, verwierf de waarlijk verdraagzame majordomus een almacht, ongeëvenaard in paleis en rijk. Twee jaar, en die almachtige is den dood nabij. Maar sterven zal hij niet zonder zijn eenigen zoon tot zijn erfopvolger in het majordomus-schap te hebben aangewezen! . . . Nog juist zal de zieke voldoende kracht hebben, niet

tot véél tegenwerpingen, maar wel om het opgestelde decreet, dat hij, Grimoald, onder zijn kuras gereed heeft, te bezegelen en te onderteekenen met dezelfde bevende groote letters, die er stonden onder den brief aan het koninkje. Is het niet kenschetsend voor den goedertieren Pepijn van Landen, een dergelijk gevoelstestament op te stellen voor een wicht, dat er niets van begrijpt, — toegegeven dat het zijn rol goed speelt als discipel van dien huichelachtigen Otton, — en aan de toekomst van zijn eigen zoon volstrekt niet te denken? Al is het wel opvallend en veelbelovend dat hij, toch bewust van zijn toestand, over zijn opvolger blijkbaar met niemand gesproken heeft. Lotar, van Lauriacum uitgestuurd om de kamerlingen uit te hooren en de gesprekken der hovelingen af te luisteren, heeft zelfs geen zweem van een onderstelling over een opvolger kunnen opvangen. Alleen het vrome vertrouwen: „De Hemel, die ons Siegbert gaf, zal ons Pepijn laten houden”. Onnoozelen!

Steeds zelfgenoegzamer bedenkt Grimoald, hoe scherp zijn blik is, zelfs hier, waar hij blijkbaar eerder dan de geneesmeesters ziet, dat de hand van den dood reeds over dit gelaat heeft gestreken.

„De slaap duurt lang,” bezint hij, nu zijn aandacht weer op den zieke viel. Goed! De

klem van zijn betoog kan er alleen bij winnen, nu hij overtuigd is niet beluisterd te worden. Voetstappen en stemmen verstierven sinds lang en het aangrenzende vertrek is leeg. Alles doodstil, wijd om deze afgelegen en besloten binnenkamer heen. Zijn moeder heeft de anderen zeker meegenomen naar haar werkkamer, het laatste van de reeks vertrekken, die zijn ouders in deze bovenverdieping van den paleisvleugel 's winters bewonen. Sober en somber voegt zoo'n doodsche woning wel aan hun aard. Hij zou er stikken! Vreemdeling voelt hij zich hier, erger dan in zijn eigen oratorium. Bij zijn eer, hij mag trotsch zijn, zich al jaren lang zoo ontgroeid te voelen aan zijn familie en aan de Kerk! Alleen aan Jupiter zou hij nog willen offeren, niet omdat hij ook maar het allerminst gelooft aan een opperwezen of het noodig heeft, maar om de schoone verbeelding, ook door de meest cynische Romeinsche levensgenieters hooggehouden, daar zij het bestaan schijn en stijl gaf. Overigens, hij is zelf immers de voorzienigheid van zijn leven, de al-beschikker over de feiten die het richten, de god voor zijn eigen gedachten. Door niets te verwonderen of te verwarren, ziet hij uit de hoogte, waartoe zijn geest hem verhief, op den microcosmos neer zoo diep beneden hem

Heeft Grimoald in zijn zelfbehagen zich strammer opgericht? Verschoof het zwaard door straffer druk van zijn handen? Een gerucht of beweging schijnt Pepijn te hebben gewekt. Eén oogenblik zien vader en zoon elkaar star aan.

„Spreek”, zegt de vader, de oogen weer sluitend, pijnlijk als trof hem een te fel licht. Grimoald heft zich op, laat het zwaard op den stoel, en dichter bij het hoofdeinde begint hij zakelijk, de stem gedempt: „Vader, u begrijpt wel waarover ik u moet raadplegen.”

Pepijn schudt verdrietig het hoofd:

„’t Is de eerste keer, dat je me komt raadplegen. Hoe zou ik weten waarover?”

„Hoewel de geneesmeesters ons volkomen geruststellen,” gaat Grimoald rad en droog voort, „is uw ziekte een aanmaning, die me noodzaakt mijn verzoek te doen.”

„Dus tóch niet te raadplegen.”

„Lang heb ik vergeefs uw uitspraak verwacht, die mijn toekomst zou verzekeren. Maar daar u blijft zwijgen, voel ik me gedwongen die uitspraak van u te vragen.”

„Wat wil je? Spreek zonder omwegen.”

Pepijn ziet hem doordringend aan. „Geen raad, geen verzoek. Een vraag? Een eisch misschien.”

„Alleen mijn recht. De erfopvolging in uw

majordomusschap, door u beschreven en bezegeld," laat Grimoald zijn schoone frazen varen, en zijn drieste blik versaagt niet voor den treurigen schrik in zijns vaders oogen, nu hij het perkament te voorschijn haalt. Pepijn heeft zich opgericht en staart in warsen angst naar den brief, dien zijn zoon koelbloedig openvouwt, terwijl hij met een gewilden glimlach zegt: „Zie, om u niet noodeloos te vermoeien, schreef ik vast uw laatste wilsbeschikking. Alleen uw onder-teekening en zegel nog”

„Weg!” Met een onverwacht sterke hand-beweging stoot Pepijn hem het perkament uit de handen, zinkt dan terug in de kussens, hijgend, de oogen gesloten.

Onthutst heeft Grimoald zich naar zijn brief gedoken, en staat daar, de tanden open bijtend, met geweld zijn opstormende drift beheerschend. Het duurt minuten lang. „Vader,” hervat hij eindelijk in den welwillenden toon, dien hij nu noodig acht en waarlijk vindt: „ik begrijp uw toorn niet. Gaat de eer van uw nakomelingschap u niet bovenal?”

„Bovenal gaan mij liefde en plicht.”

„Juist daarom”

„Moet ik Austrasië en Siegbert behoeden voor de hartelooze eerezucht van mijn eenigen zoon.”

„U beschuldigt me zonder grond.”

„Wat ik van jongsaf tot mijn smart in je zag en niet kon breken, wat groeide in je, zonder dat ik het dooden kon, wat je verveemde van ons en je een leven deed voeren, dat mij voortdurend tot heimelijke ergernis was, alles, alles wat ik ooit voor je gevreesd en door je geleden heb, het vindt bevestiging in je komst hier, nu, met dit doel, met dezen brief.”

„Het is door de koorts, dat mijn eenvoudig verzoek zulke overdreven afmetingen voor u aanneemt,” sust Grimoald die opwinding, zich zelf gelukwenschend met deze rake woorden, niettegenstaande hij den draad van het vooraf beraamde gesprek geheel moest laten schieten. Want ze troffen zijn vader blijkbaar. Zwijgend ligt hij neer, den blik nadenkend voor zich uit.

„Ik heb geen recht om iemand, wien ook, tot mijn opvolger te benoemen,” hervat de zieke na een lange wijl, bedaard maar treurig.

„U heeft zich dat recht verworven.”

„Maar wilde ik iemand aanwijzen aan den raad der rijksgrooten, die den minderjarigen koning in zijn keuze zullen bijstaan, dan zou het mijn zoon niet zijn.”

„U is onrechtvaardig”, vlamt Grimoalds drift weer op, „ik ben de eenig aangewezen, niet alleen door geboorte, maar, ik durf zeg-

gen, door eigen verdiensten. Zal ik niet, met recht, de aanvoerder zijn van het Austrasische leger als er oorlog komt? Blink ik niet ver uit boven heel dezen troep godzalige duisterlingen”

„Je bent bij een zieke,” waarschuwt Pepijn hem, en Grimoald schrikt van zijn opwinding, hij, die zich zelfbeheersching tot eerste wet stelde!

„U hebt me nooit begrepen,” meent hij te moeten verzuchten.

„’t Kan zijn, dat we elkaar niet begrijpen,” geeft Pepijn nadenkend toe. „We zijn vreemd aan elkanders aard. Mij beschuldig je van onrechtvaardigheid, ook onverdiend. Meen niet, dat je me ooit uit de gedachten waart, mijn zoon, en of het niet mijn grootste verdriet is, den stamhouder van ons geslacht naar recht en geweten niet als mijn opvolger te mogen aanduiden. Enkel omdat ik dit niet mag en wil, wees ik ook geen ander aan, al zou er meer dan één onvoorwaardelijk voor in aanmerking komen.”

„Wie meent u?”

„Adelgiseel. Een der twee Arnolfingen. Vooral Otton.”

„Otton!” roept Grimoald met een harden hoonlach, „die ontbreekt ons vooral.”

„Ach, stil toch Otton, ja, de edel-aardige, liefdevolle, diep van hart en geest,

Siegberts vader en broer en vriend . . . Maar genoeg. Ik bedoelde alleen, dat niet mijn wil, maar Gods wil zal beslissen. Zoodat mijn zoon me nooit van onrechtvaardigheid kan beschuldigen."

„Dus om mij ook een kans te gunnen bij Gods wil," meesmuilt Grimoald.

„Juist!"

„Vader, u is me waarlijk beter gezind dan ik durfde onderstellen," zegt hij bitter. „Maar goed, ik aanvaard den strijd."

„Strijd?" vaart Pepijn op. „Mijn God ja, dat zal het worden door jou . . . Ik bezweer je, vrede en liefde is het eenig noodige, voor Siegbert en het Godsrijk."

„Onzin! Al kost het een bloedbad hier binnen de muren van het Gulden Huis, uw opvolger wil ik zijn," sard Grimoald, bleek van woede om zijn onmacht, het geweldmiddel aangrijpend, dat zich eensklaps opdoet. Zijn felle blik doorvlijmt Pepijns innerlijk. Maar streng en kalm voegt de zieke zijn zoon toe:

„Ik dank God, dat je mij je bedoelingen verraadt. Nu kan ik ze voorkomen."

„Voorkomen?" Weer die korte wreede lach.

„Misschien door zelf te blijven leven!" En bij die woorden richt Pepijn zich op van het rustbed, staat recht en vast en heft den arm,

wijzend naar den uitgang. „Ga!” gebiedt hij, fors als eertijds.

Ontdaan is Grimoald teruggeweken, klein duikend bij dit waardige heerschergedaar. „Ik wilde alleen zeggen . . .”

„Ga!” onderbreekt hem het eendere machtinge gebod.

Pepijn staat als in zijn volle kracht herrezen. Grimoald wijkt, wankelt, het flitst hem door de gedachten: „Blijft me alleen nog over, me aan zijn voeten te werpen?” maar hij durft niet, deinst achteruit, almeer, blikst naar zijn zwaard op den stoel, waagt het niet terug te komen en het te grijpen, is reeds bij het voorhang en springt van schrik achteruit, als zijn vader met een sterken zwaai hem het zwaard voor de voeten werpt, dat rinkelt op de vloersteen. „God vergeve je,” roept Pepijn, dat het galmt door den hollen schemer. Reeds is Grimoald in de gang, voortgejaagd door een bijgeloovige vrees voor die grafstem.

„Vervloekt,” grimst hij. Hij zou willen brieschen en trappen van woede tegen zich zelf. „Gevlucht?” Dan zoekt hij zich te bedaren, dat het immers alleen zijn vader maar was, die het zag. „Wat geeft het?” van Pepijn zou hij toch geen medewerking te verwachten hebben, niets, niets — maar wel alles bedekkend zwijgen. Over zijn schandelijke

lafheid? Och kom, ook nog schaamte en berouw! Over een niets beduidend geval, dat hem welbeschouwd enkel weer tot beterswil diende. Want nu weet hij voorgoed dat hij zonder eenigen bijstand, dat hij alléén zijn doel moet bereiken.

„Toch”. Nu moet en zal het, zonder iets of iemand te ontzien, in volle vaart vooruit! Alles in hem wordt tot ziedend ongeduld. Stampvoetend in de dooisnieuw schreeuwt hij den naam van zijn lijfknecht, dien hij tusschen de zuilen ziet leunen naast de dubbelende paleiswachten. „Kon je niet klaar staan met de paarden!” snauwt hij hem toe. „Gluiperd!”

Sluw pinkoogt Lotar naar zijn meester. „De majordomus is aan de beterhand,” zegt hij bedaard.

„Wat raakt jou dat?”

„Hoef ik voortaan niet meer te luisteren wat ze zeggen?”

In het halfduister flitsen hun blikken valsch ineen.

„Je hoeft niets dan je mond te houden,” wendt Grimoald zich af, kalmte zoekend. Zijn zaak is nu, helaas, zoover bedorven, dat hij dezen duivelsjongen als handlanger voor de toekomst niet zou kunnen missen. Want het geldt thans allereerst een aanhang te scheppen. Immers die plotselinge ver-

rijzenis daar in de ziekekamer — bij Jupiter, hij hoeft er zoo ontsteld niet over te zijn: ze zal Pepijn van Landen wel den laatsten knak hebben gegeven. En dan is Grimoalds tijd gekomen. Mooi zoo, prachtig! Geen zelfverwijt. Er is meer gewonnen dan verloren. Als gewoonlijk: wat tegenslag of mislukking schijnt, is hem. lieveling der goden, ten slotte enkel tot voordeel.

IV

Toen ze na lang en bang wachten Grimoald eindelijk hoorden heengaan, stond vrouwe Itta haastig op, om naar den zieke terug te keeren. Maar Begga voorkwam haar:

„Moeder, laat mij.”

„Waarom niet samen?” vroeg Itta, verwonderd door den angstigen drang van haar dochter om haar tegen te houden.

„Even maar moet ik alleen met hem zijn,” beled Begga schromend, met zoo treurige smeeking in stem en blik, dat haar moeder met een toegevend handgebaar niet verder vroeg. Ze liet zich weer aan de tafel neer, tusschen Valdrade en Geertrudis, om verder voor te lezen uit het getijdenboek: *Quoniam in me speravit, liberabo eum* klonk het Begga na. Schichtig spoedde ze van haar zusters weg, die haar telkens zóó

medelijgend hebben gadeslagen, dat ze begreep hoe zenuwachtig en bleek ze was.

De eerste uren van het weerzien waren onder veel tranen en zwijgen voor haar verlopen, met verteederde handdrukken en bevende omarmingen eerst, daarna het wondergebeuren in de ziekekamer, en het laatst hier bij moeder, in verstrooid toeluisteren naar haar zachte, altijd ontroerde stem, die de completeen voorlas Neen, zij voelde het niet zooals anderen welgemeend zeiden: „of ze niet was weg geweest zóó lang.” Ze wist wel beter: ze was nóg niet terug, en zou zich niet eene der hunnen mogen voelen, vóór ze dat ééne, dat allermoeielijkste volbracht had.

In de gang stond ze stil, de handen ineengeklampt, de oogen zonder zien star gericht naar het lampevlammetje aan den hoek. Hoe kon ze zoo bang zijn? vroeg ze zich af, toen ze gewaar werd niet voort te durven. Zij, die ondanks alle innerlijk tegenstreven, sinds het afscheid van Nantilde zoo duidelijk gevoeld had, hoe alles haar voerde tot wat ze nu volbrengen moest, of Gods hand zich op haar schouder had gelegd en haar dwong. Het sterkst door de ontmoeting met Ansegis dezen middag op Lauriacum, waar ze afstegen om berichten in te winnen over den zieke. Aan het jachtmaal in vollen gang vonden ze

Siegbert met heel zijn hof. Ansegis had zich eerst zwijgend teruggetrokken. Later zag ze hem in vertrouwelijk gesprek met zijn broer op-en-neer wandelen onder de zuilenhal. Onbevangen was hij haar ten slotte genaderd, en zoo innige woorden vond hij in zijn herinnerend praten tot Siegbert en haar. Alsof hij de tweespalt van haar hart geraden had en wilde oplossen met zijn onuitgesproken, maar door heel zijn houding heen stralend: „Onveranderd bleef ik trouw en wacht op je”

Zoolang dit onvoorziene samenzijn duurde, had het haar zoo licht en vanzelfsprekend toegeschenen, wat haar nu opnieuw zoo ontzettend moeielijk leek, zóó tegenstrijdig met haar diepsten levenswil, dat ze hier in de leege gang vlak bij de ziekekamer stond als tegengehouden door een zwaren zwarten muur, dien ze eerst met bovenmenselijke kracht moest omverstooten, eer ze zou durven of kunnen wat toch moest! Waarom het zich langer te loochenen: de tweestrijd van eerst, was tot een beschamende verwarring geworden alleen door het weerzien van Otton.

Bij den éénen vluchtigen blik van hun begroeting, toen hij daar naast het koninkje stond, een man geworden hoog en ernstig, had ze alles wat haar lief was in hem terug-

gevonden, maar veredeld, maar krachtiger. Zooals de trekken in zijn nobel gelaat dieper gegroefd waren en de lijnen schooner gegroeid, zooals in zijn oogen het licht stralender bloeide, en heel zijn houding vaster, zijn gestalte stoer en sterk was geworden O, hij, de eenige, hij! Roerloos was ze gebleven, maar in haar innerlijk stortte al het moeizaam opgebouwde met één slag ineen, alle overwinning en overtuiging, de vaste bedoelingen. Het leek een aanhoudend zinderen en daveren om haar heen, een vallen en verdwijnen van al wat stond en was. Niets bleef er, niemand dan alleen hij, de geliefde, die haar niet liefhad en in wien haar leven toch opging. onweerhoudbaar, natuurlijk en noodzakelijk.

Haar vader lag daar, Siegbert stond er, knielde er; de diepe stem van den zieke, de klare kinderstem, Geertrudis' hooge meisjesstem klonken om beurten. 't Was de meest hartroerende wisselzang, dien iemand ooit gehoord kon hebben, het liefelijkste en tegelijk allerdroevigste gebeuren, dat zich ooit voor menschenoogen kon voltrekken. Moeder en de zusters waren om haar heen, diep gelukkig om het weerzien. En vaders blik, vaders stem hadden zich naar haar gericht: „Lijkt het niet of in dit uur alles tot geluk gaat worden?” Alsof hij wist, wat ze

zich vlak vóór het weerzien zoo vast had voorgenomen. En toch, behalve Otton was er niets of niemand voor haar in de ziekekamer. Machteloos tegen het overweldigend gevoel, zat ze neer. Ze hebben elkaar niet meer aangezien bij het afscheid aan dezen kameruitgang. Stil bleef ze, ook onder het bidden in moeders kamer, maar bevend, maar bijna stervensziek, zich afvragend of haar zielskracht zich alleen ontwikkeld had om dit dieper te lijden

Hoelang staat ze hier? Verschrikt bezint ze, dat het evengoed een vol uur als één minuut kan zijn, waarin dit herinneren en beseffen haar doorduizeld heeft, waar vijf moeizame jaren noodig waren om haar den waan te geven, dat ze zich zelf overwonnen had. En nu, één oogenblik nog, en die zelf-overwinning moet waarlijk bevochten zijn! Want het mag niet anders: ze moet binnengaan en aan haar vader zeggen, het allesheelend geluk voor hem: „Vader, ik wil de vrouw worden van Arnulfs zoon,” het wonderwoord dat hem zal doen opstaan van zijn ziekbed, dat hem het leven hergeven zal, om Siegbert te zien als Christenkoning en het Godsrijk in zijn heerlijken bloei over heel de aarde Ze moet! Wat geeft pijn, wat heel die onwillige weerstand van haar innerlijk? Wat beteekent dit zwakke, zondige

eigen-ik bij het heerlijke, dat er te winnen is voor dien veel beproefde? Alles is Pepijn! Zij, Begga, minder dan niets. Gaan moet ze! Weg alle bedenking. Blindelings zich neerstorten in een afgrond? Te beter immers. Dit is het offer van haar leven, dat God moge aanvaarden tot behoud en geluk van hem, die door haar geleden heeft. Zoo met gevouwen handen binnegaan, en als een gebed het zeggen, het albeslissende, dat voor haar hart de dood, voor het hart van dien edelen dulder het leven zal zijn

De oogen groot en glanzend treedt ze Pepijns kamer in, terstond terugdeinzend met een kreet van schrik. Ze ziet hem neergegleden op den vloer, vlak voor de bidbank, het hoofd op den arm, die als tastend naar de knielplank is uitgestrekt.

„Vader!” Ze is op den gevallen toegelopen. Al het eigene is haar met één slag nu waarlijk ontzonken: er is alleen de hulpe-looze, dof steunende zieke, die de oogen klaaglijk tot haar opslaat, maar glimlacht bij het herkennen. In den schijn der twee waslichten naast het kruishout in de muurnis, ziet ze tranen over het doorgroefde gelaat; en de hare vloeien er mee samen, nu ze zich neerbuigt om het koude voorhoofd met haar lippen te beroeren, terwijl ze het lichaam in haar armen wil oprichten. Smartelijk

schudt Pepijn het hoofd. „Wat is er gebeurd?” schreit ze neergeknield uit. Meer kan ze niet, dan hem in haar omarming steunen tot zitten. Na een korte poos slaat Pepijn opnieuw de oogen naar haar op. Zijn lippen bewegen. Ze ziet dat hij spreken wil. Hijgend tracht zijn borst de woorden op te stuwen. Dichter buigt ze over hem. „Zal ik roepen, vader? Maar dan moet ik u alleen laten. Zal ik toch? In een oogwenk ben ik terug. Moeder zal komen. Neen? Bedoelt u dan kapelaan Remigius? of den bisschop?...” Radeloos poogt ze hem de inspanning van het spreken te sparen.

„Blijf,” stoot hij uit. En ze verstramt van angst bij de opvlammende schittering van zijn oogen, als hij met zijn stem van vroeger, vast en duidelijk voortgaat:

„Zeg het hun: Nooit Grimoald”

Met een snak blijft hij steken.

„Wat heeft hij u gedaan?” vraagt ze schrill, in ontzetting vermoedend dat haar broer slechter is dan ze ooit durfde onderstellen.

„Nooit Grimoald majordomus.” In een opflikkering van al zijn wilskracht heeft Pepijn zijn stem teruggevonden.

„Nooit Grimoald majordomus,” herhaalt Begga met langzamen nadruk, om hem te toonen dat ze verstaat, meteen de pijnlijke pooze van zijn nieuwe onmacht aanvullend.

En inziende, dat hij verlangt meer te zeggen, tracht ze hem te helpen: „Is er een ander, dien u wilt aanwijzen?”

„Alleen Otton, den bajulus,” bevestigt hij, zóó gerustgesteld het nog te kunnen, dat hij ineens, zonder inspanning meer, kan doorgaan: „het is mijn laatste wil, aan je liefde toevertrouwd, Begga, mijn kind.”

Afgemat maar bevredigd sluit hij de oogen.

„Otton, den bajulus,” spreekt ze hem opnieuw woordelijk na, nu ze zelve haar stem hervindt, want als versteend zat ze, bij het hooren van dien naam. Is alles een kwellende droom, waaruit ze aanstonds ontwaken zal?

„Het Godsrijk,” prevelt Pepijn. Zijn rechterhand heft zich naar iets, één ondeelbaar oogenblik, en als ze neervalt, zinkt ook zijn hoofd zwaar, zwaarder steeds aan Begga's hart. Zijn adem zwoegt. Ze houdt hem omarmd en wankelt niet. Al weegt zijn lichaam als een looden last. Hoe zou ze kunnen opstaan en roepen om hulp? Niet de minste beweging durft ze maken, nauwelijks ademhalen. Terwijl haar angst groeit tot een nijpende pijn: háár schuld, dat hij hier verlaten ligt, o God, ze ziet het immers, te sterven. Waarom ook bleef ze zoo lang talmen, alleen denkend aan al het andere? Wat ook weer? Ze is immers binnengekomen

in kloeke vermanning, zoeven eerst . . . Het offer? Niet vergeten is ze het, neen, neen, neen! Het moet nog! Ze hoort reeds haar eigen stem: „Vader, verstaat u me? Ik wil nog de vrouw worden van Arnulfs zoon.” Bevreemd voelt ze moeite noch pijn bij die woorden, die haar oneigen als van verre toeklinken. „Verstaat u me?” vraagt ze opnieuw, alleen aandacht voor hem.

Met een reutelenden snik glijdt het hoofd machteloos van haar hart neer.

„Christus, wees zijn ziel genadig. Geef hem de eeuwige rust, het eeuwige licht.” Ze weet dat ze bidden moet, en haar lippen prevelen. Maar smartende vragen doorstormen haar. „Wat te doen? Is dit waarlijk de dood? Wie is zij, die niets kan, niets weet?” Dieper zich overbuigend streelt ze teeder over het hoofd, over de gesloten oogleden, tast naar zijn pols, buigt dan het oor aan zijn hart, — hoort niets, dan een ontstellende stilte, die overstemd wordt ten laatste door het steeds luider bonzen van haar eigen hart, door het kloppen en gonzen van haar slapen. De dood? Maar zij onervarene, wat weet ze dan van sterven? Een bezwijming kan het zijn, een hartbenauwing. Dat is immers zijn ziekte. Dom en laf is haar ontzetting. Zij, die zelf niets kan, dat ze nu toch gáát! Hulp

roepen! Zonder nog een oogenblik te verliezen

Langzaam en zacht vlijt ze den machteloos neer, het hoofd op het knielbankje, grijpt dan schielijk kussens van het ligbed, om onder rug en schouders te schuiven, een deken om over de voeten te spreiden. Voorzichtig legt ze nog de handen ineen op de borst, en ijlt dan weg, voortgejaagd naar moeders kamer, waar ze sidderend en schreiend roept: „Kom toch, kom, ik weet niet wat er met vader is.” Vrouwe Itta is haar reeds voorbij, de gang in.

Als Begga even later achter Valdrade en Geertrudis aan, terug is in de kamer waar Pepijn ligt uitgestrekt, zit haar moeder stil en strak naast hem neergeknield, de handen gevouwen. Haar lippen bewegen, haar wimpers zijn neergeslagen.

Pepijns dochters begrijpen: Het is de stilte der eeuwigheid, die de kamer vult. Geertrudis en Valdrade heffen de handen voor het gelaat, laten zich langzaam op de knieën neer. 't Lijkt Begga alsof ze de woorden verstaat, die ze toch alleen maar overdenken.

Zalig de armen van geest, want hun behoort het hemelrijk.

Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten.

Zalig de vreedzamen, want zij zullen kinderen Gods genoemd worden

Welke andere woorden ook zouden er tot bidden te vinden zijn hier? De zaligspreking van dezen edelste, dien de engelen in deze zelfde stonde het Paradijs binnenleiden: zijn eindelijk gevonden Godsrijk!

Nu in deze ééne laatste gedachte alle zich oplossen voor Begga, met heel den strijd van haars vaders leven, tot het einde zoo diep-bewogen, lijkt het haar of er zich floersen weven om die knielende vrouwen heen, floersen langs de wanden, een ragge duisterheid van rouw. Alleen over het voorhoofd en de handen van den gestorvene waart de lichtschijn

„Zalig, zalig,” prevelt ze, en meteen doorschokt het haar zoo hevig smartend, dat ze ineen zou krimpen: „Maar wij hebben hem verloren! Omdat ik te laat ben gekomen. Door mijn eeuwige besluiteloosheid! Altijd verward in twee levens. Mijn schuld! Ik, zwakke, zondige”

't Is of een worgende hand haar naar de keel grijpt. Haast schreit ze 't uit van pijn . . . Weg hier! Niet deze heilige stilte storen

Terug in haar moeders kamer, staat ze roerloos, het hoofd opgeheven, de handen tegen het hart gedrukt. Wezenloos staart ze naar het ivoorblanke perkamentblad van het

open getijdenboek, onder het stille goudige licht.

Tot het haar eensklaps lijkt, of ze weer de stootende stem hoort met den diepen klank van voorheen: „Nooit Grimoald major-domus. Alleen Otton, de bajulus Het is mijn laatste wil aan je liefde toevertrouwd, Begga, mijn kind” Neen, geen droom, waarheid is het, haar vaders laatste woord en wil. En zij zal dit moeten dragen onder de nablijvenden, het uitspreken. Het is de eerste, de heiligste plicht, dien ze heeft „Toevertrouwd aan je liefde,” was dat niet tegelijk de vergiffenis? Het alles-begrijpen en kwijtschelden? Hier staat ze, rein door zijn woord, sterk opnieuw, alleen door deze verreïnende, zielsterkende opdracht.

Niet Grimoald, wel Otton. Letterlijk zal ze aan den paleisraad Pepijns laatste woorden overbrengen. Die beide namen. Grimoald? Otton? Eerst nu dringt de wezenlijkheid van hun beteekenis tot haar door. Meteen wordt het of een hoonend joelen opvlaagt van verre, een aanzwellend gedaver om haar wegzinken, en ze verlaten staat op een barre vlakke, de handen uitslaande naar steun. Eén oogwenk. Want neen, neen, tot haar vaders eere, neen: ze wil niet wankelen. Niet bezwijkend Ottons naam kreunen en neerzinken

voor moeders zetel, verworpen in haar onbeheerschtheid. Pepijns dochter is ze! Zie, ze staat vast. Rustig.

V

De schemer van den regenrauwen Decembormorgen druift traag door de kleine vensters Ottons kamer in, en het lijkt hem, waar hij met overeengeslagen armen staat e wachten, of hij de triestigheid van den droeven dageraad voelt opkruipen langs zijn kleeren, zóó benauwend als wilde ze hem nogeens neertrekken op de rustbank, waar hij alle nachturen door slapeloos lag.

„Is rouw dan een ziekte?” vraagt hij zich af. Geen nieuwe gedachte wil er opklaren achter zijn star gespannen voorhoofd. En toch, nu hij gereed staat om Siegbert te gaan wekken, moest hij iets liefs en lichts van troost weten, iets dat een weerschijn laat uitstralen van den hemelglans, waarin Pepijn, de goede, thans immers is opgenomen. Want het koninkje, dat hij de doodsmare moet brengen, mag er niet door neergedrukt worden zooals hij, sinds ze gisteravond tot hem doordrong.

Zóó schrikt het hem af, het kind uit zijn altijd zonnige droomen te wekken tot zijn eerste verdriet, dat hij nog dralend daar

staat, nu het voorhang wordt opgelicht en Adelgiseel met een geruststellend gebaar toegang vraagt, haastig nadert en zijn handen grijpt: „Otton, Otton, in al deze treurigheid wensch ik me zelf geluk, dat ze mij de boodschap opdroegen Neen, schrik niet. Wel gaan er groote dingen voor je gebeuren, maar goede Het schijnt zoo door God bestemd, dat voelen we allen, en je zult het ook inzien, al heb je er natuurlijk nooit, in de verste verte niet, over gedacht.” In zijn bewogenheid ziet Adelgiseel hem aan, als wacht hij een antwoord.

„Wat is er toch?” vraagt Otton, ontdaan over dit gejaagde praten, waar hij allen en alles vervuld meent van de ééne somberheid. Adelgiseel heeft zijn handen niet losgelaten, en hervat nog dieper ontroerd:

„Het zijn Pepijns laatste woorden. Zijn dochter Begga, tot wie hij ze sprak, bracht ze Clodulf en mij over, zijn wil op den drempel der eeuwigheid, alleen reeds daarom geheiligd, en ons verplichtend. In het vroegste ochtenduur vergaderde de paleisraad en heeft zonder eenige tegenwerping dien uitersten wil aanvaard. Weet dan, jou heeft Pepijn aangewezen tot zijn opvolger.”

„Mij!”

„Otton den bajulus.”

„Onmogelijk.”

„Zóó voortreffelijk is Pepijns keuze, dat ze hem door den H. Geest lijkt ingegeven. Wij allen beaamden vol overtuiging wat Clodulf zei ter bekrachtiging van zijn instemming: „Omdat Otton door aard en streven zooveel op Pepijn gelijkt, alsof hij zich naar dien edelen voorganger gevormd heeft. Omdat hij onzijdig boven alle partijen zal staan, boven alle verwantschaps- en machtsaangelegenheden, en zonder heerschzucht of ook maar het minste eigenbelang, zich zal voegen naar ieders rechten, godsvruchtig en geestkrachtig genoeg, om toch als Pepijn in alles te handelen, alsof de Christenkoning onzer hoop al regeerde.”

„Waarom ik?” stoot Otton uit, die zonder iets van Adelgiseels uiteenzetting te verstaan, nu eerst de eigenlijke beduidenis van zijn boodschap tot zich voelt doordringen. „Iemand als ik, majordomus in Austrasië? Alsof die waardigheid niet bestemd moet blijven voor de eersten en grootsten, voor u zelf, heer Adelgiseel, voor een der Arnolfingen.”

„Pepijn heeft gesproken,” is Adelgiseels machtwoord.

„Tot wien dan? Wanneer?”

„Maar, ik zei immers al: gisteravond in zijn laatste oogenblikken, tot Begga, de eenige die bij hem was. Alsof ze na haar

lang afzijn alleen is gekomen om die boodschap van haar vader te ontvangen en over te brengen."

Afwezig ziet Otton hem aan. „Begga?"

„Laat ons dankbaar zijn voor deze beschikking der Voorzienigheid, die slaat en heelt terzelfder stond. Een openbaring is het, want wien anders hadden we kunnen aanwijzen tot deze opvolging? Clodulf, die priester wil worden, zou ze geweigerd hebben. Voor mij zelf wensch ik een hernieuwd majordomusschap allerminst, daar vrouwe Valdrade en ik vastbesloten zijn ons van het hof terug te trekken."

„Ansegis," wil Otton tot onverwerpbare oplossing geven.

„Door zijn aard en aanleg acht hij zich tot regeeren ongeschikt."

„Grimoald." Aarzelend spreekt Otton dien naam uit.

„Je voelt zelf de onmogelijkheid."

„Ongetwijfeld zal hij aanspraak maken."

„Alles wat de vader leed om dien zoon, hij heeft het verborgen tot het allerlaatste. Toen moest het. „Nooit Grimoald," heeft hij gezegd, uitdrukkelijk, voordat hij Otton den bajulus noemde als den eenig aangewezene."

„Zeg me, heer Adalgiseel, is er in de ziekenkamer, nadat wij heengingen, iets voorgevallen tusschen Pepijn en Grimoald?"

„Dit zal wel het eeuwig geheim van den doode blijven. Maar het geeft te denken, dat Grimoald zich nog niet in het paleis ver- toonde, hoewel de tijding hem gisteravond aanstonds gebracht werd.”

„En wanneer hij zich straks komt opwerpen als zijn vaders opvolger?”

„Gelukkig konden wij hem voorkomen met onze vergadering in de vroegte. Niemand van het palatium zou hem dulden, terwijl het zich eenstemmig verheugen zal om Otton.”

„Alsof Grimoald mij dulden zou!” Weer- zinnig voorvoelt Otton den niets onzienden tegenstand van zijn eenigen vijand. Hij, die zelfs geen woordentwist met hem zou willen.

„Aan Grimoald heeft niemand onzer zich het minst te storen,” verwerpt Adalgiseel verontwaardigd. Bij zijn wegvagend hand- gebaar begrijpt Otton, wat hij sinds lang vermoedde: dat de zoon door het palatium evenveel wordt gehaat, als de vader bemind is geweest. „Is het om Grimoald zoo diep mogelijk te kleineeren, dat ze een nieteling als mij willen?” Een troebele argwaan dringt zich aan hem op. Maar hij schaamt zich het uit te spreken tegen dezen oprechten Adel- giseel, vertegenwoordiger van zoovele ande- ren die hij eert. — Dat hij het goed begrijpe: deze is de boodschapper van Pepijn, door

Begga Louter en waar is de meening, louter en waar dient hij ze te aanvaarden.

„Wat moet ik doen?” vraagt hij meer en meer verbijsterd.

„Bereid zijn.”

„Er over nadenken,” vindt hij zelf tot eenigen uitweg.

„Nadenken? Gaat de bange kwelling van twijfel en tweestrijd weer beginnen, heviger dan ooit? „God beware me er voor.” Nu Adalgiseel is heengegaan, hervindt Otton zich nog op dezelfde plaats waar hij stond, vóór hij wist toen hij enkel nog overwoog hoe het koninkje de doodsstijding te brengen. En hij schokt de schouders, werpt het hoofd op. Zelfs geen oogenblik van bedenken meer. Hij heeft zich losgerukt van zich zelf.

Nu staat hij voor Siegberts blauw omhemeld bed, terwijl het kind zich opricht uit zijn sluimer, terstond verwonderd om den ernst, waar het een lachenden morgenroep gewend is. „Wat is er Otton?” Zijn oogen verdonkeren van schrik.

„God zegene je, Siegbert. Maar een blijde dag zal het niet worden vandaag. Er is diepe rouw in het huis. Onverwacht, want gisteren hoopte iedereen immers nog, dat de zieke beter zou worden.”

„Is heer Pepijn gestorven?” verstaat het

koninkje, en als Otton somber instemmend knikt, slaat het de oogen neer en blijft roerloos zoo zitten, de armen om de opgetrokken knieën.

„Nu is hij bij God,” hervindt Otton zijn stem.

„In het hemelsch paradijs,” overweegt het koninkje.

„En wij hebben zijn brief, waarin al zijn liefde voor je voortleeft.”

„Lees hem nog eens, Otton,” vleiend klampt het kind zich aan Ottons arm vast. „'t Is alsof ik het vergeten ben.”

„Goed, we zullen er aanstonds den dag mee beginnen,” stemt Otton in, verheugd door die vraag. „Ons morgengebed voor Pepijn.”

Terwijl hij terug in zijn kamer, met Pepijns opgevouwen brief in de handen, het koninkje wacht, weet hij rustig, dat zijn leven moet blijven als het is. „Alleen voor Siegbert. Samen naar de vervulling onzer roeping.” En als het kind aan zijn voeten zit met den geloovigen reinen blik naar hem opgeheven, woord voor woord diep indrinkend, voelt hij onder zijn plechtig lezen, weldadig zich geheel overgaan in Pepijns edele gedachten . . . „Dit is wel waarlijk, wat ik uit me zelf niet vond: iets liefs en lichts van troost!” mijmert hij tusschen de zinnen door, „de

weerschijn van het hemellicht, ook voor mij" Hij voelt een verblijding in zich opbloeien alsof hij verlost is uit duistere gevaren.

. . . . , „dat ge vast kunt vertrouwen nooit als de ontaarde koningen met de boosdoeners te worden veroordeeld, maar door de waarde uwer werken ook een kroon te mogen verwerven in de eeuwigheid." De laatste woorden sterven weg in de kamer. Eerst na een lange pooze zegt het koninkje: „Nietwaar, Otton, nu draagt hij zelf de kroon in de eeuwigheid, en ziet ons hier."

„Ziet ons," bevestigt Otton.

„Nu is hij een Heilige in den hemel en kan ons helpen met alles Ook later? Alleen zou ik nooit durven."

En als Otton hem verwonderd vraagt: „Wat zou je niet durven alleen?" antwoordt hij verlegen: „Koning zijn," meteen het gezicht verbergend op Ottos knieën, zijn voorhoofd gedrukt tegen het perkament.

„Zeker zal Pepijn bij God altijd je voor spreker en helper blijven," bemoedigt Otton hem.

„Ook voor jou!" leeft Siegbert op, om hem te laten delen in de blijdschap van die geruststelling. „Nu hoeven we nergens meer bang over te zijn."

„Siegbert" Otton heeft de handjes

gegrepen die zich naar de zijne uitstrekten en schouwt diep in de klaarte van die kinderoogen: „het lijkt me weer of je de geheimen van God weet. Alsof niemand beter dan jij me zou kunnen zeggen wat ik doen moet.” „Bij me blijven,” fluistert het koninkje streelend, en beiden lachen ze van geluk.

's Avonds, nadat hij het koninkje te slapen bracht en hij opnieuw alleen is, beseft Otton hoe Siegberts „Bij me blijven” heel zijn dag doorzong. Het was hem de allesbeslissende uitspraak van een Godsgericht, die onvermijdelijk geloofd en aanvaard moet worden, alle twijfels te niet doende.

„Bij hem blijven?” Hij heeft zich neergezet voor de tafel, de veder in de hand, het onbeschreven perkamentblad voor zich, overdenkend in welke woorden hij de weigering zal vervatten, die hij van avond nog in een brief aan den paleisraad wil zenden. Maar wel komen hem de zinnen in de gedachten, die hij zou willen neerschrijven, maar alle zijn slechts uitweidingen van dit ééne, waartegen hij tegelijk de tegenwerpingen der anderen reeds hoort.

„Bij Siegbert blijven?” Maar juist aan den majordomus zal de kleine koning onvervreemdbaar zijn toegewezen. Zelfs zijn opvoeders- en leeraarstaak hoeft hij er niet

voor op te geven, daar de hofmeier toch ook oorspronkelijk de nutricius was van een minderjarigen vorst. Dit kan Pepijns opvolger naar eigen willekeur regelen. Wat echter, wanneer een ander met het gezag bekleed wordt, dat hem, den bajulus, den dienaar, ook naar willekeur kan wegzenden? Wat, wanneer zijn weigering eens wrevel zou verwekken bij den paleisraad, ongunst voor den ondankbare, die zich durft verzetten tegen iets dat ook hem een heilige wet moest zijn: Pepijns laatste wil! Als een man het onder de oogen zien. Het lieve geluk der laatste jaren liet hem toch niet week en laf worden?

Hij heeft de veder weggeworpen, en de handen tot vuisten gebald, vooruitgestrekt naast het blanke perkamentblad, de nagels in de palmen, dwingt hij zich tot verstandelijk overwegen: of hij berekend zou zijn voor een taak, zooveel eischend aan kracht naar ziel en geest, aan kennis van menschen en wetten, aan doorzicht en beleid. Hij moet erkennen, niet vreemd voor die heerschersplichten te staan, hij die er zich terwille van Siegbert nu reeds jarenlang heeft ingewerkt, die daarenboven Pepijn in al zijn daden en bedoelingen gevolgd en wel ten volle begrepen heeft. En weer straalt daar hun gemeenschappelijke droom van het Godsrijk open, waarvoor hij immers zijn leven wil ten

offer brengen. Waarom niet evengoed Siegberts majordomus als Siegberts bajulus, tot hij priester mag worden? Zijn roeping? Glanzend herleven herinneringen aan gedachten en gebeurtenissen van dien wonderen eersten tijd in Metz. Alsof hij ze nu eerst gaat begrijpen

Nogeens, als toen: Begga! Zij, die van alles oorzaak en begin was. Eenmaal Hij moet wel nog verder terugdenken, aan den avond in Dagoberts paleistuin, toen wraak- en eerzucht en jonge verliefdheid tegelijk hem ingaven: „Mee naar Metz! In Begga's bijzijn leven. Voor Siegbert onmisbaar worden. Steeds meer in aanzien. Boven Grimoald uit Het hoogste eereambt aan Siegberts hof, om Begga waardig te zijn . . .” Verlokkende bekoring eens, onzuivere bedoeling, berouwvol uitgeboet met juist het tegendeel van wat ze hem ingaf En nu tóch het bereikte, bijna de vervulling! Hoe te onderscheiden of het een late straf is? Of een loon? Als sprak God: „nu wil Ik, wat de goedwillige niet meer wil” Och, wat weet hij van de waarde van zijn berouw en boete? Is het beproeving? Is het opnieuw de bekoring?

Strak staart hij tegen blinde wanden.

Neen, neen, hij mag niet denken, wat hij tóch denkt, wat hem allengs scherper en

dieper doorvlijmt: „Heb ik me bedrogen in mijn roeping? Toch voor mij aardsche eer en liefde . . . het majordomusschap . . . en Begga?”

Een week geluk doorduizelt hem en doet hem tegelijk met een ruwen schok opstaan. „Armoede. Zuiverheid. Gehoorzaamheid, monnik van Colombaan!”

Geknield heeft hij zich neergeworpen op zijn bidbank onder het kruis, het hoofd gegraven in de handen. *Salvum me fac Deus*. Almaar opnieuw zucht en stoot hij de eenige bede uit die hij vindt, de harde klacht waarmee hij zijn gedachten geeselt.

Het *Requiem* voor Pepijn stierf weg in het *Rorate Coeli* van den Advent. Reeds is het Kindeke geboren. En nog heeft Otton den paleisraad niet toestemmend of niet weigerend geantwoord. Daar hij zich heeft opgelegd, zwijgend te wachten, alleen bij Siegbert, om zuiver van harte misschien te leeren onderscheiden, of Gods wil of de list van den Booze schuilt in wat hij met alle macht uit zijn denken houdt gebannen. Het gelukt hem. Hij is vredig en vroolijk, alsof er niets veranderde. Als klaarte van een ster, gaat van het koninkje die rust naar hem uit. 't Werd, of niets hem schaden kan in Siegberts bijzijn, en vele nachturen waakte hij

bij zijn sluimer om stil te blijven, ook dan.

Nu hij op St. Stefanusavond voor het eerst weer Adelgiseel zijn kamer ziet binnentreden, poogt hij, oprijzend, stil voor zich te herhalen wat hij bad in die heilige nachten naast het slapend kind: *Fiat voluntas tua . . .*

De bezoeker blikt duister, en begint zorgelijk: „Het verloopt anders, dan we konden vermoeden.”

„Het verloope naar Gods wil.” Otton beseft hoe de mislukking van hun raadsbesluit voor hem een verlichting zou zijn.

„Maar juist omdat het onmogelijk zoo Gods wil kan zijn” . . .

„Wat verstaan wij van Zijn inzichten!”

„Dit kan niet anders zijn, dan de eeuwige opstand van de booze machten tegen Zijn oppermacht. De strijd is onvermijdelijk.”

„Dus nog niet uitgestreden?”

„Maar je schijnt volstrekt onwetend van wat er omging deze laatste weken!” roept Adelgiseel verbaasd uit.

„Opzettelijk bleef ik in afzondering.”

„’t Is waar, niemand zag je, ofschoon je naam op aller lippen was. Weet dan, dat je voorgevoel bewaarheid werd: Grimoald heeft zich opgeworpen als rechthebbende op zijns vaders waardigheid! Vooral in woedend verzet tegen een majordomusschap van Siegberts

bajulus. Deze korte weken na zijns vaders dood nam hij te baat, buitte hij uit zelfs, voor zijn zaak. Nooit is er voor het major-domusschap zooveel in 't werk gesteld. Alom heeft hij boden en brieven gezonden, wel naar alle rijksgaven en hertogen, naar alle vér-afwonende bisschoppen. Zelf reist hij rond om bij de invloedrijksten zijn recht te bepleiten. Natuurlijk wint hij zijns vaders vrienden alleen door het feit, dat hij Pepijns eenige zoon is, de stamhouder van het ver-eerde geslacht. En nu, verzekerd van een machtigen aanhang, vergt hij een vergade-ring van heel den rijksraad, waar de major-domus bij stemming zal gekozen worden."

„Dat is tegen de Salische wet en de Fran-kische zede," merkt Otton op, verwonderd over zijn eigen ontwaakte aandacht.

„Zelf weet hij natuurlijk heel goed, dat de majordomus gekozen wordt door den koning en bij diens minderjarigheid door den paleisraad. Maar hij heeft die tegenwerping voorkomen, door aan te voeren, dat het majordomusschap voortaan niet uitsluitend meer het paleis, maar het geheele rijk geldt. Met verouderde wetten, beweert hij, heeft het in den nieuwen vorm, dien zijn vader het schonk, niets uitstaande. Hij eischt de stemming, en bekrachtigt dien eisch met brieven van Cunibert en Romaric, die aan-

dringen den vader te eeren door aan den wensch van den zoon te voldoen."

„Zij dus ook!"

„'t Gevolg is, dat we hem het verlangde rijksgeding niet durven weigeren," klaagt Adelgiseel.

„Dus dit het godsgericht!" Als de ander verwonderd een verklaring wacht van dien uitroep, gaat Otton, bijna blijmoedig, voort: „Ik zie in, me aan dezen tweekamp niet te mogen onttrekken. Al moet iemand als ik noodwendig onderdoen voor dien vorstelijken zoon van den grooten man."

„Jij onderdoen voor dien satanschen zoon van den heilige? . . . „Nooit Grimoald!" Pepijns laatste woord is onze leus. Geen ander dan Otton! Wij hebben ook onzen aanhang, en die is niet klein."

Ongeloovig schudt Otton het hoofd: „Wie kent mij behalve het paleis en een paar monniken van Colombaan?"

„Het volk."

„Alsof het zich niet zou laten begoochelen door Grimoalds luister!"

„De bisschoppen."

„Met hun priesters Pepijns vrienden, wien de zoon overigens geen enkele reden gaf tot wantrouwen."

„Alle grooten."

„Zij dan alleen: juist ter wille van mijn onbekendheid,” lacht Otton.

„Schat je zelf niet te gering. Bedenk wat een ramp Grimoalds majordomusschap zou zijn.”

„De ondergang der Merovingers en van het Godsrijk op aarde,” moet Otton toegeven.

„Aan Otton dien ondergang te voorkomen. En je zult!”

„Ik zal niet tegenstreven,” is Ottons onbezielde maar vast antwoord.

„Weet dan, dat de rijksraad zal worden gehouden op Sinte Agnesdag in de derde week van Januari. Wegens den winter niet op het Scilleveld, maar in de groote troonzaal. Dit kwam ik je aankondigen. Maar, er is nog iets . . .” Onderzoekend ziet Adelgiseel het vertrek rond, en zich dichterbij hem overbuigend hervat hij bijna fluisterend: „Alles dient gedaan om te voorkomen, dat Grimoald tot Siegbert doordringt. Jacht of feestmaal kan hij welstaanshalve zoo kort na zijns vaders dood niet houden, om hem op Lauriacum uit te noodigen. Voor zijn lessen in den wapenhandel, tevoren al zoo ongeregeld, heeft hij in deze weken natuurlijk geen tijd. Maar we zijn er zeker van: hij zal op het onverwachtst in Metz komen, tersluiks, om ook den kleinen koning tot zijn aanhan-

ger te winnen, den machtigsten van allen."

„Hij is tot alles in staat," beaamt Otton.

„Zelfs tot bedrog of bedreiging tegen het kind."

„Ik zal geen oogenblik van Siegbert wijken. En" . . . voegt hij er nadenkend bij „ook waken dat hij onwetend blijft van wat er omgaat. Dat hij, wanneer de dag er toe gekomen is, onbevangen voor de keuze staat."

„Van twee zekerheden ben ik overtuigd," zegt Adelgiseel daarop. „Eerstens dat Siegbert zelf zal moeten kiezen. Austrasië is te gehecht aan zijn koningen, om ook maar de minste inbreuk te dulden op hun macht. En dan, dat Pepijn wist waarom hij Otton aanwees" . . .

.
't Is nog ver van den morgen, nu Otton, dezen nacht na Driekoningen, langs de breede trap naar het paleisplein, in de straten van Metz is gekomen. Zijn voetstappen klinken hol over den tot steen bevroren grond, en dicht in den donkeren mantel gehuld, ziet hij zijn schaduw glijden langs de huizen. Zwaar blokken ze in het licht van maan en sterren. Na zooveel eindeloos lange nachturen, verrast hem haar onverduisterd schijnsel als een wonderlijke nieuwe dag, waarin alles vervreemd staat, schrikaan-

jagend door zijn zielloos starende stilte. Hoe verder hij voortloopt, hoe zonderlinger het doodstille licht hem aandoet. 't Begint hem toe te schijnen, of hij zich zelf niet meer is, maar een ander, die tot eenig zielsleven alleen nog de heugenis draagt aan zijn wezen van eertijds en de oorzaken die het ombrachten.

Nog angstiger beklemt hem deze verbeelding dan de benauwenis, die hem zoeven van zijn sponde opjoeg, nadat hij wakker schrok uit een zoo kort, maar zoo roerig gedroom. Toen hij begreep, niet langer te kunnen of te mogen uitstellen, wat hem de dagen door een noodzaak is geworden: een gang naar vader Fedolius, een biecht aan hem! Zooals lang geleden, opnieuw daar, alleen daar, de verlossing van wat hem bijna verstikt. Zijn levensangst! Neen, niet den kamp met Grimoald vreest hij. Niet het majordomusschap. Maar alleen het denken aan Begga, dat telkens, dat aanhoudend, tegen al zijn willen en weren in, verlokkend, bedwelmend met hem speelt. Dat hem aanblijkt zelfs uit Siegberts oogen, vol verwondering en verwijt om zijn neerslachtigheid . . .

Door de poort van Scarpone, nooit gesloten in dezen duren vreedestijd, is hij op de breede Romeinsche heirbaan gekomen. En waarschuwt zich zelf nu te moeten opletten,

waar links af te slaan, de heuvels op naar het klooster. Maar nu hij het gezochte bergpad vindt, hard bevroren tusschen den schemerigen wirwar der hazelaars, staat hij met een schok stil, de vuist tegen het voorhoofd: „Siegbert toch alleen gelaten! Dat vergeten? Hij? Slaapwandelaar. Nacht of geen nacht, hij heeft beloofd, hij is verplicht geen oogeblik van hem te wijken, en wilde niet anders, meende niet anders te kunnen Schande is zijn zwakheid! Machteloos slachtoffer, hij, van zijn eeuwig dwaas getob? En ginds: Grimoald, wien de paleiswacht den weg niet mag versperren, hun hoofdman! Grimoald bij het slapend kind

Zijn schrik is zóó hevig, alsof hij het gevreesde voor zijn oogen ziet gebeuren: Grimoald met zijn sluwen glimlach gebogen over het ontwakend koninkje, en fijn, fleemend hem zijn wil opdringend. God weet, op straffe van dood en hel: „Siegbert moet zijn koningsmacht laten gelden voor Pepijns zoon.”

Otton is reeds op den terugweg, verbijsterd over zijn eigen onbesuisde vlucht den nacht in. Heeft de kwellende bekoring hem dan zóó afgemarteld, dat hij het bestier over zijn wil en daden verliest? „Bij Siegbert behoort ik,” overstemt het strenge zelfgebod zijn

verwarring. Forsch geweld tegen die weekheid, dat is het eenige.

Om raad en rust naar Fedolius? Nu weet hij raad! Zich zelf beuken en mokeren tot den man Gods, die hij zijn moet. Begga, die hem zelf eenmaal haar liefde beleed, die zoo klaarblijkelijk voor hem bestemd is, als hij voór haar? Voortaan niets meer dat hen van elkaar verwijderd houdt, dan de gelofte van zijn onrijpe jeugd?

„Bij Siegbert behoór ik,” dreunt hij de bekoring toe, dat ze als een korte felle pijn wegkrimpt in zijn hart.

Het wordt hem, alsof hij zich door toch ontastbare versperringen moet heenslaan. Is het de nacht zelf, die zich met haar zonderbare doodstille klaarte tegen hem opdringt? Verder moet hij, en vlug, steeds vlugger. Om van Siegbert dien duivel te verjagen. Weer spookt dat fijne strakke gezicht van zijn vijand vóór hem, die volmaakte lenige gestalte, slangelistig gebogen over den arge-loozen engel Gods, —, over het koninkje, zijn koninkje, zijn eigen”

Ademloos door zijn overijling, afgemat alsof hij zich met de vuisten door een drom van belagers moest heenworstelen en alle booze geesten der hel van zich afschudde, komt hij eindelijk en ten laatste door zijn slaapkamer in die van Siegbert.

In het schaarsche schijnsel der godslamp bij de kruisreliëk, ligt het kind daar in zijn hemelsblauw omhuifde sponde, als bewaakt en beveiligd door de heilige stilte, die van zijn eigen sluimer uitgaat. Losgewoeld uit de dekens, ligt hij met een gelukslach over het droomverwaasde gezicht, de armen open als om een regen van bloesems op te vangen.

Een snik doorschokt Otton. Zijn knieën zwikken. Gaat hij, in de ontspanning van zijn angst, neerzigen en het uitschreien, vlak bij hem, zijn lippen op het handje, dat liefde bedelend naar hem lijkt uitgestrekt, en, och, zijn brandend bonzend hoofd aan dat warm kloppend kinderhart?

Langzaam wijkt hij, moeielijk, want hij moet zich losscheuren van dit geluk: het sluimerend kind te zien, ongestoord en veilig. . . . Neen, geen stem, geen snik of adem, geen gedachte zelfs mag dezen slaap verstoren. „Morgenster, die wonderbaar opging voor mijn oogen, wiens naam zal genoemd worden vredevorst, Engel van den grooten raad.” Nadenkend is hij teruggekomen bij zijn kruisbeeld, en staat daar met opgewend hoofd, luisterend en uitschouwend in het eerste schijnsel van den nieuwen dag. Pril is de verwachting weer opgebloeid in zijn ziel: het uitverkoren kind, dat Austrasië

verheffen en heiligen zal tot het hart van het Godsrijk op aarde

En hij zou niet alles willen trotseeren en doorstaan voor zijn koninkje? haat en liefde, moeite en marteling, en meer nog, aldoor meer en nooit genoeg!

Overtuigd en rustig kan hij voor het eerst in volle overgave bidden: „Verleen mij, o God, om Siegberts wil, door Uw goedertierenheid dat majordomusschap.”

VI

„Laat ons den buitenweg langs de wallen nemen, Aya,” stelt Begga voor, op den drempel der Sint Petrusbasiliek, „en achterom het paleis binnengaan.” Dan zwijgen ze weer lang. In haar grijze sluiers glijden ze als schaduwen door den grauwen nevel van den Januarimorgen.

Na de Mis, door vrouwe Itta's gast, Amandus den Apostel, opgedragen, bleven ze langer dan de overigen in de kerk om het goede uur af te wachten, Begga verdiept in de overweging der woorden van Sinte Agnes' officie. Alsof de levende stem Gods zelf ze ter opwekking tot haar sprak, hebben ze haar toegeklonken, terwijl ze in haar missaal den wisselzang van priester en koor volgde. En nog bidt het in haar na: „Almach-

tige en eeuwige God, Gij die hetgeen naar de wereld zwak is, uitkiest om al wat sterk is te beschamen, verleen genadig dat wij, die de plechtigheid van de H. Agnes Uwe maagd en martelares vieren, haar voorspraak bij U mogen gevoelen."

„Ik kan niet anders dan gelooven, wat Amandus me gisteren na de biecht voorhield," wendt ze zich eindelijk met een lach tot Aya, „dat de Voorzienigheid juist dezen Sint Agnesdag voor den rijksraad heeft aangewezen, om mijn voornemen te wijden. Volkomen gerust ben ik, te gaan doen wat mijn plicht is."

„Geleid tot den Koning worden maagden achter haar; haar gezellinnen worden opgeleid tot U in blijdschap en gejubel; zij worden geleid in het paleis des Konings," prevelt Aya het zooeven gebeden offertorium na, om te laten verstaan dat ze haar meesteres begrijpt. En inniger voegt ze er aan toe: „Niet vergeefs hebt ge olie vergaard om mee te nemen in uw kruik."

„Bedoel je onze gebeden van vijf lange, bange jaren?"

„Ik meen de opoffering van heel uw leven aan anderen."

„Was 't alles samen eigenlijk iets anders, dan de strijd van het kind om mensch te worden? Maar als ik nu waarlijk een mensch

ben — en ik moet 't wel zijn om te weten en te kunnen — dan is het toch allermint door al dat vorige: want even zwak keerde ik als ik ging. Het is alleen door den schok, dien vaders sterven me gaf, die me eindelijk me zelf liet vinden als zijn dochter. Alsof er iets van zijn zielskracht in mij is gevaren."

„'t Is de kracht die altijd in u gesluimerd heeft," verraaft Aya haar jarenlang liefdevol gadeslaan van dit innerlijk leven, „beter dan ik, weet niemand, hoe door die kracht het kind tot jonkvrouw groeide, en de jonkvrouw". . . .

„Als God wil, bijna dan tot vrouw, Aya. Laat me je toevertrouwen, dat Heer Ansegis me opnieuw ten huwelijk vroeg. Och, voor eenige weken eerst, toen hij kwam om me namens den paleisraad toedracht en toestand van Grimoalds verzet tegen vaders laatsten wil mee te deelen Zoo roerend eenvoudig in zijn diepe trouw, vroeg hij 't me, dat ik, zonder eenigen twijfel meer, kon antwoorden: „Het is Gods wil en ik ben bereid. Maar laat ons alle verdere bespreking uitstellen tot na den Sint Agnesdag, dien u me aankondigt". . . Het waren groote oogeblikken voor me, Aya, want tegelijk had ik het voornemen opgevat, om te doen wat ik aanstonds hoop te volvoeren. En toch leek alles zoo vanzelfsprekend, en er zonk een

rust in me of heel mijn leven op dit dubbele gebeuren had gewacht. Zoo is het gebleven al deze dagen door. En nu' . . .

„Uitgegoten is bevalligheid op uwe lippen, daarom heeft God voor eeuwig u gezegend”, hervat Aya levendig den tekst van het officie, gelukkig opblikkend naar haar schoone jonge meesteres.

Maar Begga schudt ernstig het hoofd: „Ik wilde zeggen, Aya, nu weet ik, dat het aller-moeilijkste van ooit of ergens me wacht, eer deze morgen voorbij is; en toch vrees ik niet. Mij wachten zondaars af om mij te verderven; Uwe getuigenissen ken ik, las ik in het getijdenboek. En het werd mijn zekerheid. Mijn hart is rustig als nooit. Omdat ik weet vandaag voor vader alles te mogen voldoen, wat ik te kort schoot jegens hem. Boete voor zelfzucht en zwakheid. Misschien ook tot zoenoffer voor wat zijn zoon hem misdeed . . . En is het niet wonderlijk? alles tóch tot heil van Otton, den edelen, die me in zijn sterkte den waren weg wees. Och, voor boete en verzoening en tegelijk dank, moest mijn daad zeker einde-loos zwaarder zijn. Er is te veel vreugde in me, omdat ik mag en zal kunnen.”

„Vergeet het lijden niet dat uw daad voorafging, en waar ze uit voorkomt als een heerlijke overwinning.”

„Goddank ja, overwonnen is het, Aya. Al duurde het lang. Al bezweek ik bijna weer op 't allerlaatste . . . Zuiver van harte, vrank en vrij, ga ik naar het doel. En toch, terwijl we hier voortgaan, moet ik aldoor denken aan onzen gang naar de scola in dien zomeravond, jaren geleden . . . alsof dit er de voortzetting van is.”

„We zijn immers weer op denzelfden walle-omgang gekomen, jonkvrouw, al is de rozendreef nu dor.”

„Laat me je bekennen, dat ik niet alleen om het gewoel in de straten en vóór het paleis te vermijden, dezen weg heb gekozen. Ik wil nogeens op dat hoekrondeel staan, Siegberts terrasje. Weet je nog?”

„Zou ik iets vergeten zijn van dien wonderen lentetijd?”

Nu ze bij de borstwering tusschen de met mos beslagen marmरurnen zijn gekomen, schudt Begga het hoofd met meewarigen spot om haar eigen teleurstelling. „Het verschiet is vandaag even grijs gesluierd als ik zelf. Ik kon dat vooruit weten; en toch hoopte ik heimelijk juist hier helderziende te kunnen uitschouwen in de toekomst. Toen we het laatst hier stonden was de oneindigheid om ons heen. Weet je nog, die sterren alom? En toch de levende dood nabij. Waarom

zouden we niet hopen, dat nu tusschen deze schaduwen de oneindigheid nader is?"

Zonder spreken meer, maar vastberaden, gaat Begga de paleisgangen door, in de richting der aula regia. Opgenomen in het gewoel dat de voorhal vult, komen ze langzaam door de wijd open bronzen poort in het middenschip. Onwillekeurig wijkt ieder voor de twee stille vrouwengedaanten, nageschouwd alleen door sommige paleiswachters, die aan de fiere houding der in rouwgehulde, wel eene van Pepijns dochters meenen te herkennen, gekomen zeker om den triomf van haar broer bij te wonen.

Terzijde van de absis gaan ze schuil in de zijbeuk der basiliekvormige ruimte, zich neerlatend op de marmeren plintbank langs den muurvoet. Begga vouwt de handen in den schoot, en Aya, die begrijpt dat ze wil bidden tot haar oogenblik is gekomen, doet als zij.

Hertogen en primaten, paleis- en landgraven, antrustionen, hovelingen, kanselarijambtenaren, kapelanen en monniken uit het gevolg der bisschoppen en abten die zich zelf in den koningsstoet zullen scharen, honderdmannen, kamerlingen, seniors en vasallen woelen dooreen in het breede middenschip en tusschen de zuilen, die de

galerijen schragen. 't Is een broeiig zoemen en gonzen, dat bij vlagen uitklatert in gelach of geschreeuw, overstemd door uitroepen of beweringen, die door bijval of verzet weer groep en groep opeenhoopen en de kringen doen samenkluwen.

In den druiligen dagschijn is het een wemel van hoofden en hoofden, brons- en goudgehelmden, lang gelokte, ros getreste, kruin geschorene. Van de gewaden is niets te onderscheiden, al overheerscht het ruige grijs en bruin der wintersche pelsjakken, de glans der kurassen en het zwart en blank van priester- en monnikhabijten. Hier en daar steekt de speer van een der wachters een slap neerhangend banderol als een uitdoovende kleurvlam op, of blinkt heller een bont bemaald houten schild.

Het rumoeren zwelt aan en ziet over, slaat weer neder in doffer roezen. Dan wordt er gepraat en gevraagd van man tot man, of door één tot den kring der omstaanders, slagvaardig allen. Getuigenis en tegenspraak botsen tegeneen, en de uitschietende vonken wakkeren elders weer nieuwe vurigheid aan:

„Waarom binnenshuis vergaderen, en niet naar behooren op het Maartveld?”

„Dit is geen wapenschouw.”

„Nieuwe tijden, nieuwe zeden.”

„Zeker is 't nieuw, dat niet de koning of

zijn raad, zonder eenigen omhaal, zijn majordomus aanwijst."

„Nieuw, omdat Pepijn zelf het hofmeierschap vernieuwd heeft tot een regentschap."

„Tot een albeschikkende macht."

„Een macht, die stierf met hem."

„Voor het eerst ondervindt Austrasië, dat zijn koning een onmondig kind is."

„Omdat zijn raad en voogden dwaas zijn met hun bajulus!"

„Pepijn zelf noemde Otton zijn opvolger."

„Waar zijn de getuigen?"

„De Metzser paleisraad liegt niet."

„Maar schijnt een erfelijk majordomus-schap tot elken prijs te willen voorkomen."

„Hebben ze ongelijk?"

„De vader dient geëerd in zijn zoon."

„Pepijn zelf kende dien zoon beter, dan Pepijns veraf wonende vrienden hem kennen."

„Zoo hij innerlijk verschilt met zijn vader als uiterlijk!"

„Een baardelooze kaalgeschoren Romein!"

„Toch maar namaak."

„Die de vergode keizers zou willen na-doen."

„Ho, ho! Hij is een waarachtig krijgsman. Meer beleid in zijn pinken, dan in twintig barbarenkoppen. Een die legioenen tot triomfen kan voeren! Wacht en zie!"

„Pepijn was geen krijgsman, en beter ging het nooit in Austrasië dan onder hem.”

„Alles is: een toegewijd man te kiezen, onzijdig en zelfstandig, die ieder in zijn waarde en voorrechten laat.”

„Zoo spreken de optimaten. Omdat ze willen voortgaan ongestoord als koningen te heerschen op hun eigen domein.”

„Vrije Franken hebben daar het volle recht toe.”

„Als Austrasië ten slotte niet verdeeld zou raken in honderd en meer kleine koninkrijken, zonder weerstand.”

„Eenheid is macht!” roept een kapelaan uit bisschop Cuniberts gevolg. „Daarom één heerscher, die allen vereent.”

Maar het wekt roezige tegenspraak bij de Neuden:

„Een overheerscher verdragen de Franken niet. Allen vrij. Allen gelijk. God spare ons voor Brunehildes of Nero's!”

„Siegberts koningsvrede moet duren.”

„Christus moet heerschen.” Dat is de zware stem van broeder Wilfred uit Colomabaans klooster. „Het gaat om het Christenrijk van de toekomst, het Godsrijk op aarde. Heiliging! Heiliging!”

„'t Gaat enkel om een majordomus,” bruisen de tegenwerpingen op.

„Om een nutricius voor Siegbert, die tegelijk het palatium bestiert.”

„Een handhaver van wetten en rechten, zoolang de koning minderjarig is. Later zijn eerste minister.”

„Wie kent den bajulus?”

„Een Ier is hij.”

„Daarom dus hangen Colombaans monniken hem aan.”

„Eloy kocht zijn vader vrij op de slavenmarkt van Marseille.”

„De Franken geregeerd door een vreemden slavenzoon. Ba!”

„Pepijns laatste wil.”

„Getuigen!”

„Arnulfs zonen en de anderen van het Gulden Huis zijn betrouwbaar.”

„Blijve wat was: de koning is er voor ons, en de majordomus alleen voor den koning en diens huis,” verheft zich de bulderstem van den Keulschen groot-grondbezitter Chamarus, hertog Radolfs vader.

„Alleen de hertog van Thuringen is er voor zich zelf in Hermanfreds koningspaleis,” lacht een spotter.

„Een goed bestuurd hertogdom kan een bolwerk zijn voor een koninkrijk,” verdedigt Chamarus zijn zoon.

„Als de vijanden opdagen,” zet de hoofdman, die met den Mainzer hertog kwam,

onheilspellend in, „de Friezen en Saksers uit het Noorden, de Mohammedanen uit het Oosten, dan moesten Austrasië, Neustrië en Bourgondië één bolwerk zijn.”

„Dat dan Clovis verrijze”

„We hebben Siegbert.”

„Altijd nog tijd genoeg om wapenschouw te houden en een legerhoofd te kiezen.”

Het zijn jonge stemmen uit de groep der paleisgraven.

„Dan geven wapenvertoon en wapengeweld niets zonder de innerlijke kracht,” verheft Wilfred nog eens zijn apostelstem „de bezieling door en voor Christus. Heiligt u eerst, wapent u dan. Eerst in onze harten, dan op aarde: het Godsrijk!”

Onderwijl gonst en gromt het van de galerijen: „Grimoald! Grimoald!”, de ééne naam met opzet en nadruk steeds harder en nopender boven het roezen en roeren uit.

Tot de hoofden daar beneden zich opwenden:

„Gaat het plebs meekiezen? Rome herleeft.”

„Moet het volk soms geweerd van een volksvergadering?”

„Omgekocht daarboven, zooals hier beneden omgepraat,” roept vrijmoedig een der jonge paleisgraven,

„Zacht wat, Treulf.” Een stoot in zijn ribben waarschuwt hem.

„Waarheid hoeft nooit verzwegen, voorzichtige Enovalaüs.”

„Straks begint Grimoald zijn regeering met je af te danken. Zijn kans is niet klein. Merk je niet, dat hij de steden en bisschoppen op zijn hand heeft?”

„Alleen door Cunibert, die blind vertrouwen stelt in Pepijns zoon”

„Geen nood. Zoolang vader Arnulfus niet heeft gesproken,” sust de derde.

Maar Enovalaüs weer: „Hier zegt Arnulfus' zwijgen alles.”

„Grimoald!” blijft het boven rumoeren. En beneden een stem: „Hoor, hoor! Metz wil Grimoald. Keulen en Trier willen Grimoald.”

„Lauriacum wil Grimoald,” spotten de paleisgraven, „de markt en de achterbuurt en zijn eigen villa willen Grimoald.”

„Mainz, Coblenz, Tongeren, Maastricht willen Grimoald,” dreunt het van omhoog: „De bisschopen en Romaric.”

„Omdat alleen Grimoald de handhaver en de opbouwer zal zijn, dien het rijk noodig heeft,” verklaart de onbekende, die zich in het tumult onopgemerkt van groep in groep dringt, om overal op het goede oogenblik met het rake woord ten gunste van Pepijns zoon de praters te overbluffen. Ze houden

hem, in zijn donkeren mantel, met zijn kortgeschoren haar en zijn fijnbesneden gezicht, voor den gallo-romeinschen vicarus van een der landgraven, en weten nooit zeker of hij 't wel was, die hun de klemmende uitspraken te overwegen gaf. Zoodra deze tot hen doordringen, is hij weer verdwenen, schijnbaar onverschillig voor het getwist en verveeld door het lawaai.

„Rome gelouterd en Germanje veredeld in Grimoald. Hij weet te leven en laten leven. Voor Metz gaat hij het circus herbouwen.”

„Uiterlijk vertoon.”

„Beter dan innerlijk verval.”

„Iemand die nog aan anderen dan alleen aan monniken en nonnen denkt,” verzucht een der Gallische antrustionen.

„Handel en welvaart gaan opbloeien onder Grimoald. Dat ziet het volk in. Nu reeds trekt hij de kooplieden hierheen en zet hij alle bedrijf aan het werk voor Lauriacum en zijn feesten. Heel Metz hielp mee aan den opbouw van het landgoed, en ze trekken voor hem naar de markt van St. Denis, om van de Syriërs specerijen en zijden weefsels te koopen, zóó kostbaar dat alleen hij 't betalen kan, zoolang de schatten der Merovingers besteed worden aan kloosters en kerken in verre woestenijen. Alleen reeds zou Grimoald noodig zijn, om den koning te leeren leven

niet voor een bevoorrechte minderheid, maar voor heel zijn volk."

„Bedenk hoe het Dagobert ging, toen de Romeinsche geest over hem vaardig werd," herinnert een oude stem aan vergeten jaren.

„Denk aan de schattingen, die het kosten zal," roept de overmoedige jonge paleisgraaf naar boven, nu het geroep van „Grimoald, Grimoald!" steeds uitbundiger wordt.

„Die schreeuwer was op de paleisschool Ottons leerling, dus nu zijn aanhanger," verklaart de donkere onbekende aan de omstaanders, en Treculf die het zelf opvangt, ziet hem snel en scherp in de oogen: „Ben jij niet die Lotar, weggelopen van de scola om Grimoalds knecht te worden?" Maar Lotar is alweer verdwenen.

„Met trots durf ik zeggen, waarlijk Ottons leerling te zijn," wil de paleisgraaf een breed pleidooi aanvangen.

Maar plotseling schallen in de voorhal de bazuinen der herauten, het duisterig paleis doorschaterend, weergalmen wekkend en echo's van echo's tot in de uiterste hoeken.

In één schok dempt het rumoeren in de aula regia tot stommelen en zwatelen, dat weer uitsterft in een laatste voetgeschuifel en gemompel. De drommen zijn uiteengeweken en staan te weerszijden tusschen de marmerpeilers opgestuwd, om het wijde midden-

schip ten doorgang plechtig open te laten. Hooger achter hen, op den plintrand langs de wanden, heffen de wachters het schild voor de borst en planten strammer de speer naast den voet, de baardlooze gezichten strak onder de bronzen scapeelen. Voor elk der pilaren stelt zich een der antrustionen, met het ontbloote zwaard geheven.

Langzaam nadert de stoet, in dezelfde rangschikking waarin hij anders voortbeweegt naar het Maartveld. Achter de herauten en speerdragers volgen de acolieten met toortsen en waslichten, levieten met wierookvaten, en dan, door priesters op een schouderbaar gedragen, de kleinste maar kostbaarste der Metzser reliekkisten, geheimzinnig glinsterend in het met lichtstralen doorsponnen waas van den wierook.

Drie gemijterde bisschoppen, de fijnzinnige Goëric van Metz, de krachtdadige Cunibert van Keulen en de zachtaardige Joannes Agnus van Maastricht, volgen de kiste voor den eed, bij hun plechtige schreden statig den kromstaf verplaatsend op den gladden mozaïekvloer, waarover hun glanzende purpermantels wijd naslepen.

Na hen komen, vergezeld door Amandus den Apostel, de oude abten Fedolius en Modoaldus, Pepijns zwager uit Trier, door Grimoald met moeite overgehaald, om uit

zijn jarenlang verborgen kloosterleven hier te verschijnen.

Dan treden de schatbewaarders aan, de opperschenker, senechal en stalmeester, gevolgd door den oudsten der paleisgraven, Gonza, die de waardigheidsteekenen van den te kiezen majordomus, gouden staf en kleurige bandelier, op een fulpen kussen draagt; naast hem de spatarius met Clovis' kort kruiswaard eerbiedig op beide handen geheven.

Eindelijk komt, alleen, Siegbert, de koning.

De dubbele diadeem omvat de over schouders en rug neergolvende zonnige lokken, en als een lichtende wolk omglanst hem de wijde mantel van wit en azuur, opengeplooid door het rechterhandje, dat de gulden lelielans draagt, voorzichtig of het een broze bloemstengel is. Roerloos ligt het linkerhandje tegen de borst gestrekt, blank op de glinstering der parels en goudloovers, waarmee de brokaten tunica is bestikt.

„Zie,“ ruischt het door de scharen aan weerszijden en omhoog achter de balustraden, en wonderlijk schijnt het of een storm, reeds in kloven en schachten zich beukend en bonzend aan 't losrukken, eensklaps gelaten zich heeft neergelegd en luistert naar het omsuizelend zuiderbriesje

Een koning te hebben als deze, Gods be-

lofte verpersoonlijkt, die opgroeit met de macht en den vrede van Austrasië! Het kind vóór vijf jaren als een kleine engel tot hen gekomen, dat daar langs hun oogen gaat alsof hij opnieuw kwam nederdalen uit 's Hemels hof, maar de jongste uit de scharen der Heiligen thans, speelgenoot van Sint Agnes en de andere maagdekens achter het Lam . . . „Zie” . . . Ze kunnen of durven het niet uitspreken, de mannen van Austrasië, de stugge Franken en de zelfbewuste Gallo-Romeinen, maar ieder voor zich voelt, dat hun jonge koning is de drager van Gods wil voor het rijk . . . Wat beteekenen eigen inzicht en toeleg, daar alles zich toch moet voortbewegen naar de toekomst, door de Voorzienigheid vastgesteld.

Reeds voelen ze hun halsstarrigheid gebroken, hun partijdigheid vervluchtigd.

„Blijken zal wat moet’.

Onbevangen, geheel vertrouwen in hemel en aarde, gaat Siegbert daar voort, plechtig toch, maar zijn oogen kijken als liep hij de lente in, over een weg vol zingende vogels omhoog in de bloeiboomen. Is het voor hem een nieuw spel, alles wat nu gebeurt? Verheugt hij zich, daar hij dezen morgen een ware koning mag zijn, met kroon en mantel en sceppter? Zoekt de zachtaardige geluks-glans van zijn oogen den gouden troon in

de absis om de schoone schittering? Is hij alleen een kind? Of weet hij?

Geen der wachtenden let op wie nog volgen. Aller blik gaat met Siegbert mee, en wanneer hij op den troon is neergezeten, even rustig en gelukkig als hij er heenging, lijkt het ieder in de aula regia, of zijn lieve kinderoogen hem afzonderlijk toelachen.

Zij, die den stoet sloten, de rijen der rijks-grooten, de paleisraad, de aanvoerders der antrustionen, scharen zich op het marmeren absisverhoog in halven kring om Siegberts troon. Het dichtst naast den troon, links en rechts, staan als groot-referendaris en groot-kanselier, de Arnolfingen. Aan Ansegis' zijde voegde zich Otton. Zonder de purper- en gouden zoomen zijner wit-wollen toga en de amethisten gemme, die zijn witten mantel op de borst sluit, zou hij een kloosterling lijken.

Over het hoogwelvende blanke voorhoofd de schemer der meditatie, de edele oogleden neer, de mond in vaste lijnen gesloten; in de houding der overeengeslagen armen en van het gedachten-zwaar neergenezen hoofd, over heel zijn wezen de vergeestelijking van den wereldverstorvene, die naar God schouwt.

Naast Clodulf staat de hoofdman Grimoald, hoog opgericht, de hand op het zwaard-

gevest, uittartend en zelfverzekerd, oogverblindend.

Achter de hoogerugde zetels der bisschoppen en abten, hebben de overige prelaten en priesters zich geschaard, als hoogwaardige wakers bij den eedschrijn, die vòòr hen de dragers op hun schouders geheven houden, omstraald door de goudsterrelende lichten. Tegenover hen in den ring schaarden zich paleisraad en rijksgrooten, vóór hen de spatarius naast den drager der waardigheids-teekenen, en de twee jongste paleisknappen met de urnen voor de stemming. Omgeven door den ring der antrustionen met geheven zwaarden, lijken de gerangschikte groepen tot een eeredienst vereenigd om het kind.

De bazuinen hebben den aanvang van het geding verkondigd, en groot-kanselier Clodulf doet een schrede voorwaarts, heft de hand en spreekt langzaam:

„In naam van Siegbert III, koning der Franken, groet ik allen die hier vergaderd zijn. Aanvaardt ge den vrede, dien hij u biedt?”

Een instemmend mompelen vaart door de scharen. Maar reeds gaat Clodulf voort:

„In diepen rouw om heer Pepijn van Landen, Austrasiës roemrijken majordomus, die het Koninkrijk te vroeg ontviel, — hij, de begenadigde door God, de eer onzer

natie, het toonbeeld der overheden, — zijn we samengekomen om den opvolger te kiezen tot de verantwoordelijke plichten, door de toewijding van den edelen voorganger zeer verzwaaard. Daar het echter tot heden het uitsluitend recht van den koning was, en bij diens minderjarigheid van zijn raad en voogden, den majordomus aan te wijzen, mogen we hierop geen inbreuk maken, zonder instemming van de meerderheid der vertegenwoordigers van zijn volk. Dat onze eerste stemming dus gelde, of de keuze gedaan zal worden naar de oude Frankische wet en zede, of door de volle volksvergadering. En bidden we om de voorlichting en liefde van Onzen Heer Jezus Christus, den vriend der Franken.”

Clodulf treedt terug naast den troon. Het gemompel, dat onder zijn woorden reeds wilde roeren in de rijen, maar ook telkens weer neersloeg in de strak luisterende aandacht, vlaagt nu op tot een storm „De koning! De koning!” schalt het eenig verstaanbare boven het rumoeren uit.

Maar een bazuinstoot gebiedt stilte, en op de plaats waar Clodulf sprak, staat Grimoald, heft de slanke hand hoog en roept met zijn ondiepe maar doordringende stem, ieder woord afmetend:

„Priesters, rijksgrooten, leuden en vrij-

geborenen van Austrasië, in naam van mijn betreurden en zoo geëerbiedigden vader, vraag ik rechtvaardigheid! Alleen door den redeloozen tegenstand van den paleisraad is deze vergadering noodig gebleken om de eendracht te verzekeren, zoo noodzakelijk voor het geluk van een koninkrijk . . . Niet uitsluitend echter aan de tegenstanders van den door God en volgens de natuur aangewezen opvolger van uw vereerden majordomus is het recht, deze vergadering haar regel voor te schrijven. Uit naam van de groote meerderheid der opgekomenen, verzet ik me tegen een stemming, die den minderjarige koning, of zijn beïnvloeden en bevooroordeelden paleisraad, een recht kan geven, waaraan we zijn ontgroeid. Laat het uit uw aller naam zijn, dat ik de onmiddellijke en algemeene stemming eisch voor het majordomusschap. Waarbij gij allen indachtig moogt wezen, dat het den zoon rechtens toekomt, den roem des vaders voort te zetten en zoo mogelijk te vermeerderen."

Met hetzelfde heerschersgebaar waarmee hij aanving, eindigt Grimoald, aller meedere, die slechts behoeft te willen, die onbewogen blijft, zelfs bij den aanzwellenden jubel zijner aanhangers. Overweldigend dringen ze op, de verstomde roepers van „de koning, de koning!" medestuwend de absis tegen,

onder steeds machtiger gejoel van: „Grimoald! Grimoald!”

Dan in eenmaal weten de achterste rijen niet, waarom de voorste inhouden, zoodat zij opdringen als tegen een onverzettelijken wal. Het roepen zinkt neer in een onthutste stilte.

Kan een störtzee dan worden tegengehouden door een dauwolk? Begga is vóór de drommen heengegleden. Ze staat bij den troon, zonder sluiers meer, in haar wit wollen rouwkleed, blank en blozend, lichtend als de aartsengel der Blijde Boodschap.

Rustig heeft ze Clodulf verzocht te mogen spreken, en nadat de herauten op zijn wenk de gouden klaroenen hebben gestoken om het aan te kondigen, heft ook zij de rechterhand tot den groet, maar met een gebaar in zijn schroom zoo eindeloos edel en liefdevol, dat het tegelijk een smeeking en een zegen gelijkt.

De verraste scharen wachten, luisterstil. Al die oogen stralen in opgetogen verwondering om het nooit gebeurde.

„Volk van Austrasië,” zingt en smeekt haar stem, ijl na het dreunend geroep van zooveel mannen. „Aleer ge tot welke stemming ook overgaat, aanhoor mij als de gezondene van den zaligen Pepijn van Landen. Mij heeft hij zijn laatsten wil toe-

vertrouwd in zijn onvoorzien stervensuur. Het is mijn heilige plicht voor Austrasië ervan te getuigen. En voor God, die me ziet en hoort, wil ik dit onder eede."

Op haar wenk zijn de priesters met den reliekschrijn naar den voorgrond getreden, en de rechterhand leggend op het deksel der gouden kiste, spreekt ze:

„Zoo zweer ik bij den Almachtige, dat dit de ware woorden zijn van Pepijn van Landen in de laatste oogenblikken van zijn leven: „Nooit Grimoald majordomus . . . Alleen Otton, de bajulus. Dit is mijn laatste wil, aan uw liefde toevertrouwd, Begga, mijn kind."

Vast en klaar, zonder de geringste beving of schrilheid van ontroering, klinken haar woorden over de hoofden tot in de verste hoeken der troonzaal. Er is iets zoo onaardsch in die stem, als in heel haar verschijning hier, dat de menigte, eerst zoo verwonderd om haar komst, het vanzelfsprekend zou vinden, wanneer ze nu heenzweefde, den hemel in, dien ze schijnt open te zien . . .

In hun verbijsterd uitschouwend zwijgen versterft haar mare uit het eeuwige licht.

Maar eer zij of iemand van allen kunnen verblikken of bewegen, ook maar één gedachte voldenken kunnen, springt Grimoald toe en schreeuwt brieschend van drift:

„Ik weiger de waarheid van deze getuigenis te erkennen. Ik zeg u, dat het de list is van een vrouw, tot verdwazing gevoerd door haar verliefdheid. Zweren wil ik op de heilige eedskiste, dat ze liegt, alleen om den bajulus, haar heimelijk geliefde, te verheffen.”

Woedend uitdagend blikte hij in de opvlammende oogen der menigte, die het „Weg met haar! Leugens! Leugens!” in een der hoeken ophitsend uitgebrald, echter niet overneemt, maar in nog onderdrukten jubel instemt met wat omzoekt en aanzwelt, tot den éénen krachtigen roep:

„Pepijns dochter liegt niet!”

„Ligt dan Pepijns zoon?” stampvoet Grimoald, in steeds razender opwinding. „Mooi. Mooi! Kies Otton tot majordomus, en ge zult de bruiloft vieren van Pepijns dochter met een slavenzoon.”

Maar de bazuinen schallen luider, langduriger dan ooit, en bezweren den storm van verontwaardiging, die reeds begint op te vlagen uit de verstomming.

Ansegis, de stille reus, is naar voren getreden en spreekt:

„Om de eer van Pepijns dochter, verzet ik me tegen den smaad haar door haar broeder Grimoald aangedaan. Ik zweer bij God den Alwetende, dat zij waarheid sprak,

en dat ik met mijn leven insta voor haar.”

Eer hij de hand kan opheffen van de eedskiste, is Begga aan de andere zijde toetgetreden en legt de hare plechtig op de zijne, luide belijdend:

„Hem, Arnulfs zoon, door mijn vader bij Gods voorlichting aangewezen tot mijn bruidegom, moge Austrasië eer deze week verstreken is, begroeten als mijn gemaal.”

„Heil!” barst dan eensklaps de lang bewogenheid los, in een alles overdaverenden jubel voor deze beiden, die door hun daad en wezen, Austrasiës meestgeliefden en heiligeroemden, Arnulf en Pepijn, vereend oproepen voor aller herinneren. En terwijl ze daar staan, nog de handen ineem op het juweelig deksel der eedskiste, hart en midden der menigte, schijnt het meer en meer, als gold deze vergadering hun verloving alleen, en scharden die kringen van overheden, en het koninkje op zijn troon, zich alleen daar tot een glorieuzen achtergrond van dit gebeuren.

Is het niet schooner dan het liefste wat liederen bezingen of legenden verhalen? Arnulfs zoon en Pepijns dochter, de edelste der mannen en de schoonste der jonkvrouwen, heerlijkste bloei, zij beiden, van het gekerstende Frankenras, omschenen, zij beiden, door de heiligheid van hun vaders . . .

Het straalt van dit menschenpaar uit, het is om hen en in hen, meer dan licht, het wondere dat deze drommen van stoere krijgers, van verstorven priesters, van verstandelijke Galliërs en barsche Germanen, bezielt en opheft boven tijd en aarde . . . Hun „Heil!”, blijft duren; maar 't is óók om het geluk dat ze Franken zijn, en dit gebeuren beleven, het allerschoonste, en toch geheel het hunne.

„Laten zij uitspraak doen voor Austrasië, Arnulfs zoon en Pepijns dochter”, roept de donderstem van Chamarus uit de kringen in de absis, en de scharen daveren den weergalm: „Aan Arnulfs zoon en Pepijns dochter de uitspraak!”

Tot Ansegis stilte laat bazuinen, en ontroerd uitroept wat Begga hem toeprevelde: „Niet wij, maar Gods gericht moge dan spreken door de keuze van onzen koning!”

Opnieuw druischt en dreunt overweldigend de bijval: „Koning Siegbert zelf kieze den majordomus!” In de verbeidende stilte, die volgt, is de rust van aller bevrediging.

Dan wendt Ansegis zich tot Siegbert en spreekt voor ieder verstaanbaar:

„Koning, te jong om te begrijpen wat de bewogenheid beduidt, die om u druischte als een stormzee, het oogenblik is aangebroken voor uw eerste vrije en eigenmachtige

koningsdaad. Aan uw zijden ziet ge de beide edele mannen, u van nabij bekend, Grimoald, Pepijns zoon, uw leeraar in krijgskunst en wapenhandel, en Otton, uw opvoeder. Wijs gij ons aanstonds aan, wien dezer beiden ge kiest om als majordomus de opvolger te zijn van heer Pepijn van Landen, door u evenzeer als door ons vereerd en bemind. Maar bevestig ons eerst, dat ge naar waarheid kunt zeggen: de keuze te doen, onvoorbereid en ten volle uit vrijen wil."

In spanning zien de rijen naar het koninkje, dat met zijn teederen gelukslach Ansegis heeft aangehoord, hem blij toeknikt: „Dat kan ik," en dan even nadenkend aarzelt, de lelielans tusschen de knieën plant, de handjes vouwt om haar gouden staf, en met gesloten oogen het hoofd buigt.

Allen die het aanschouwen houden den adem in, velen sluiten de wimpers over hun tranen en bidden mede: *Veni, sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium et tui amoris in eis ignem accende.* Nog nu het koninkje zich opheft en met zijn zilverzuivere stem uitroept: „Alleen Otton kan zijn, wat heer Pepijn was," omziende naar den stillen man aan de linker troonzijde.

Even nog de stilte. Dan stormt het los: „Heil Otton, den majordomus!" en terwyl

hun steeds luider jubel de aula regia doet schudden en galmen, zien ze hem, die daar zoo bleek en roerloos stond, zich in vervoering met open armen naar den troon wenden . . . Met een vreugderoep stort het kind zich aan zijn hart en laat zich beschermd omarmen. Schreiend van geluk blijven ze zoo, terwijl het jubelen in middenschip en zijbeuken, vooral op de galerijen, niet kan bedaren. De naaste omstaanders in de absis, ook de bisschoppen, Amandus en de oude abten, zien ontroerd toe, naderen om Siegbert aanstonds iets liefs te zeggen. En de bazuinen roepen de rust eerst op, nadat ze reeds ten derden male om stilte 'vroegen.

Daar verheft de groot-kanselier weer de stem als in den aanvang, en vraagt met plechtigen nadruk:

„Aldus vereenigt de overgrootte meerderheid van den rijksraad en het volk van Austrasië zich met koning Siegbert keuze?”

Met één ruk gaan de handen omhoog, en het weerschalt als een vreugderoep: „Wij erkennen Otton als koning Siegberts major-domus!”

„Zoo moge heer Otton dan den eed van trouw zweren op de heilige kiste, en aan de hier aanwezige bisschoppen den zegen afsmeeken over de levenstaak die hij gaat aanvaarden.”

Otton treedt diepbewogen maar vastberaden naar voren. Reeds legt hij de hand op den reliekschrijn, eerbiedig langzaam maar voor allen verstaanbaar de woorden van den eed uitsprekend. Maar eer hij de belofte: geheel zijn ziel te wijden aan de belangen van koning en koninkrijk, voleindigd heeft, wendt Grimoald, die met overeengeslagen armen en grimmig gesloten lippen hoonend toezag en aanhoorde, zich naar den troon, werpt zijn rinkelend zwaard op de treden, luide uitroepend:

„Het onrecht zal gewroken worden en de eer van den uitgestootene hersteld. Ook ik zweer bij God den Almachtige, dit zwaard niet meer te zullen heffen tot, door den aandrang van deze verdwaasden en afvalligen zelf, de koning der Franken me het eigenhandig weer zal toereiken.”

Verschrikt is Siegbert eerst teruggedeinsd in zijn troonstoel, maar na Grimoalds laatste woorden wil hij goelijk en verzoenend opstaan, zich neerbuigen om het zwaard aan zijn voeten op te rapen en het den beleedigden man terug te geven. „Wees niet boos, heer Grimoald,” zegt hij reeds. „God en Pepijn wilden het.” Maar Clodulf houdt hem tegen en wijst Grimoald af, die hem knarse-tandend aanblijkt, om hem en den troon dan smadelijk den rug toe te keeren en heen te

gaan, driest en trotsch als immer. Met ellebogen en schouders moet hij zich heenwringen door het gewoel in het middenschip, waar niemand meer acht op hem slaat, juist nu het koninkje den nieuwen majordomus den gouden staf reikt en hem het bandelier gaat omhangen.

Aan Ansegis' zijde staat Begga met gevouwen handen. Ze zou willen neerknielen als op een altaar. Alles om haar heen ziet ze tot visioen geworden in het eeuwigheidslicht, dat haar oogen verheldert sinds ze opging tot haar woord en daad. Tegelijk voelt ze de bevrediging van het volbrachte, de zelfbevrijding door het offer van het laatste eigene . . . „Dit is het geluk,” weet ze diep, maar meteen beseft ze: evengoed voor alle aardsche leed voortaan dankbaar te zullen zijn als voor dit geluk. Zij, die wel moet gelooven dat God haar eindelijk en waarlijk nog tot Zijn werktuig uitverkoren heeft om Zijn rijk nader te brengen! Overgegeven aan Zijn wil, zal ze niets meer willen of niet willen, alleen bidden en boeten om te weten wat Hij wil van haar. Moeilijk? Maar ze zal immers niet meer alleen zijn om dien wil Gods te onderscheiden en te volbrengen. Staat aan haar zijde niet haar voorlichter en sterke helper? „Samen juist te goeder ure,” denkt ze dankbaar, en nu

Ansegis, die zich door haar warmen blik omvangen voelt, haar aanziet met een glimlach door tranen heen, prevelt ze verteederd: „Ik was vergeten hoe goed en mooi het leven is.”

„Ik vraag me af,” antwoordt Ansegis nadenkend, „of het een gezegende voorbeduidenis is, dat het nieuwe leven van ons samen mag aanvangen met deze zegepraal voor het Godsrijk.”

Verrast vorscht ze: „Dus ook jij ziet, wat zich hier voltrokken heeft, zooals ik het zie?”

„Ik zie het als een bevestiging van mijn overwegingen, dat de wereld verdeeld blijft in twee kampen, de goede en de booze geesten . . . Jij, Begga, hadt het woord van het Godsrijk.”

„En vond, helaas, tegenover me den eenigen zoon mijner ouders, met den valstrik der booze tong en de lippen van den leugensmeder.”

„Overgegeven uit vrijen wil aan de machten der duisternis. Een Baälskind geworden.”

„Om de verdiensten van zijn vader en de deugd van zijn moeder moge God hem genadig wezen.”

„Om de verdiensten van heel zijn maagschap in verleden, heden en toekomst,” vult Ansegis ernstig aan. „Om Austrasië in zijn opbloei tot het Godsrijk.”

Nu de groepen zich beginnen op te stellen tot heentijden, geleidt Amandus den nieuwen majordomus tot hen: „Deze uitverkorene wil u beiden zijn dank als zegenwensch brengen.”

Even, in het eerste ontmoeten, hebben Ottos en Begga's oogen elkaars diepste diepte gepeild en er dezelfde reine rust gevonden. Reeds is Otton neergezonken op den éénen knie, om de hand te kussen die ze hem toereikt:

„Als een heilige, door God gezonden, hebt ge mijn leven zijn nieuwen plicht gewezen,” prevelt hij.

„Een plicht schoon maar moeilijk,” spreekt Ansegis, de hand leggend op zijn schouder.

„Niet te vervullen zonder den steun uwer gebeden.”

„Weet voor levenslang, dat wij u gedenken,” antwoordt Begga ontroerd. En dan glijdt ze heen naar Aya, die haar trouw en stil op de muurplint wacht. Eer de koningsstoet zich in beweging stelt, verdwijnen ze samen naar vrouwe Itta's werkkamer.

VII

„Het zal geen feestelijke, maar wel een gelukkige bruiloft zijn, die van Ansegis en mij,” besluit Begga nadenkend haar verhaal van het gebeurde in de aula regia.

Vrouw Itta, die in den zetel tegenover den hare, stil en bleek heeft toegeluisterd, staat op en legt smartelijk liefkoozend de armen om haar heen, de lippen in duren kus op haar hoofd: „God zegene je, mijn kind. Het is welgedaan.”

In Pepijns sterfkamer heeft Begga haar moeder gevonden, geknield voor haar kruisbeeld, het gelaat in de handen verborgen. Eerst stond zij daar een lange wijl met gevouwen handen op haar moeders omzien te wachten; over het zwart-gesluiserde, diepgebogen hoofd heen, de oogen gevestigd op het zwarte kruis in den zachten goudgloed der waslichten en den weerschijn van de madonna-beeltenis in het glinsterig mozaïek der muurnis.

Stilte en wijding, die er heerschten in het vertrek, toen Pepijn er neerlag in den doodslaap, vervullen het nog, plechtig, maar na den jubel in de aula zóó somber, dat Begga's hart er zwijgend en zwaar door is geworden en haar oogen vochtig gloeien.

Daar de zetels, waarop ze zich na de ontroerde woordenlooze begroeting neerlieten, geschoven staan in de breede ruimte tusschen de beide nis-altaren, bleef Begga's blik, terwijl ze sprak, onweerstaanbaar rusten op de plek, waar ze in dat beslissend uur neerknielde naast den stervende.

Alles in deze kamer is heilig door herinnering, en niet alleen door haar tranen kwamen haar woorden moeilijk. Zij die kwam met den vreugdeschal in het hart: „Het Godsrijk heeft gezegevierd,” kan in deze omgeving er slechts diep bewogen van gewagen, vrezend bij de uiteenzetting van het hoe en waarover, voor zelfverheffing en erger nog voor liefdeloosheid jegens den overwonnen tegenstrever. Terloops maar en schuchter heeft ze Grimoalds naam genoemd, pijnlijk meteen den eigen afkeer voelend. Maar breed bleef ze uitweiden over de openlijke verloving onder de toejuichingen van heel Austrasië.

„Je ouders hebben nooit opgehouden er voor te bidden,” belijdt Itta in weemoedig herdenken; „en sinds vader het hier met mij samen niet meer kon, was ik zeker dat hij er in het Hemelrijk bij God voor ten beste zou spreken. Het ging hem zeer ter harte . . . Wonderlijk: deze eerste verhooring geeft me hoop ook voor dat andere, het veel dieper en smartelijker ouderleed.”

Begga beseft, dat ze doelt op Grimoald. Maar moet hij dan telkens weer en aldoor de heiligste uren van haar leven bederven? Als een tot rust gewiegd kind liet ze het hoofd aan moeders hart. Door tranenglans heen staart ze in een hooge verte en eerst

na lang prevelt ze teeder: „U hebt gelijk. We bezitten voortaan een voorspreker en beschermer bij God. Zoo duidelijk voelde ik vanmorgen bestierd te worden en gesteund.”

„En daarom,” hervat vrouwe Itta schroomvallig, daar ze Begga's weezin om over hèn te spreken, wel voelt, „laat ons hopen ook voor Grimoald.” Terwijl ze het zegt, bevangt haar de ontroering, zòò hevig, dat ze haar ingetogen zelfbeheersching verliest. Ontsteld voelt Begga hoe de sidderende armen haar loslaten. Maar ijlings recht, omarmt ze op haar beurt de wankelende, die haar levenslang, hoog en kloek, een toonbeeld van kracht en kalmte was.

„Zeg me toch de waarheid over hem, alles, alles,” snikt vrouwe Itta, nog dieper bewogen door dit beschermend gebaar van haar dochter, „ik voel, dat je me het ergste wilt sparen.”

„Alles is, dat zijn toeleg tegen vaders laatsten wil teniet is gedaan,” ontwijkt Begga.

„Te-niet met hem zelf,” begrijpt zijn moeder. „Maar,” vorscht ze verder naar de toedracht, „hij liet zich natuurlijk niet verslaan zonder zich woedend te verweren.”

„Zeker, hij verweerde zich,” geeft Begga toe, „maar alleen tot zijn diepere nederlaag. Razend van toorn verloor hij zijn trots. De

smaad, waardoor hij mijn getuigenis wilde verkrachten, sloeg op hem zelf neer."

„Hij heeft je dus beledigd? Misschien je pogen te treffen in je vrouweneer?" houdt Itta aan.

„Hij draagt de straf mee, moeder."

Beklemd blijft vrouwe Itta zwijgen. Moeder en dochter staan nu naast elkaar opgericht, de handen ineen gestrengeld, en staren beiden op het schemerglanzende beeld van den Goeden Herder, tegen den achtergrond van Pepijns verlaten bidaltaar. M i j n l e v e n g e e f I k v o o r d e s c h a p e n. Met donker belijnde letters staat het in den rand, — Pepijns verborgen harteleus. Haar oogen lezen het. Steeds angstiger, kil en krampachtig, voelt Begga haar moeders hand de hare omklemmen.

„Juist dat Grimoald zoo heenging, verslagen en met al deze schuld en straf beladen," stoot Itta eindelijk uit . . . „het maakt me zoo bang, Begga."

„Het zal hem tot leering zijn."

„Hij heeft geen geloof meer," huivert zijn moeder. „En een ongelooovige trotschaard, zóó diep in zijn eerzucht gekrenkt, wat doet die, Begga, wat doet die?"

„Misschien inkeeren tot zijn geweten," poogt Begga te bemoedigen.

„Zelfs dan . . . Wroeging kan niet anders

dan wanhoop worden, bij een man als hij.”
„Wat meent u toch, moeder?” Begga durft niet verstaan.

„Hij zal het zwaard tegen zich zelf richten” Itta’s fluisterwoorden zwerven door de kamer. Het is of de gewijde stilte in rillige rijtingen openscheurt. „Zelfmoord?” Een verschiet van nachtdonkere verschrikking, doorwoeld van zwarter schaduwgedrochten, opent zich bij hoongejoel en knarsing van tanden: de eeuwige verdoemenis voor de verloren ziel.

„Ik ben God verantwoordig voor hem schuldig,” kreunt vrouwe Itta.

„Alsof u niet alles voor hem deedt,” sust Begga.

„Nooit genoeg, nooit,” klaagt de moeder zich weer aan.

„Waarlijk, moeder,” hervindt Begga haar bezinning „uw angst is ongegrond. Waar, helaas, geloof hem niet weerhouden zou, daar houdt zijn eigen aard hem terug. Zijn hoovaard is geen hoogmoed, zijn verwaandheid geen vermetelheid, zijn listig streven eerder spel dan hardnekkige strijd. Zou zelfs zijn eerzucht wel hartstocht zijn? Niet eerder een verweer tegen den eigen geestelijken achterstand?”

„Ik hoor het, je veracht hem, je haat hem

misschien zonder het zelf te weten," klaagt Itta.

„Wel doorgrond ik hem in zijn ondiepe halfslachtigheid," vermant Begga zich tot de volle waarheid. „Hij is niet, die hij waant te zijn, en die hij misschien schijnt. Den doodzondigen moed, dien gij vreest, zal hij niet hebben."

„Misschien," tracht de moeder te hopen, „is wat jij als halfheid voelt, juist de aanleg tot den goeden wil, die toch niemand wordt onthouden. Als elk menschenkind, is hij evengoed geboren voor het Godsrijk. En het is nog niet te laat, nog niet — zoolang hij in dit leven ademhaalt."

„Wat wil u, moeder?" vraagt Begga, steeds meer ontrust door den koortsigen angst in die strak starende oogen.

„Luister, kind," begint vrouwe Itta eindelijk, diep ademhalend om den klank van haar stem terug te vinden. „Ik ben zijn moeder, en bij alles was het me steeds, of ik schuld heb aan zijn schuld. Het deed me zoeken naar al mijn tekortkomingen jegens hem — en alles wordt verwijt: zachtheid had strengheid moeten zijn, harde straf liever glimlachende vermaning, en omgekeerd. En erger: hij is mijn oudste kind, geboren toen ik je vaders bedoeling om mij volkomen en zelfvergeten tot God te brengen nog weer-

streefde, ik, laatste telg van een wereldsche en oververfijnde senatorenfamilie. Als de kiem tot verderf, die hij mee ter wereld schijnt gebracht te hebben, eens door mij in hem was overgegaan?"

„Moeder, moeder,” waarschuwt Begga verwijtend, „worden dit geen ziekelijke gewetensangsten van een eenzame ziel? Aanstonds gaat u zich nog beschuldigen van zijn zonden. Als mensch met vrijen wil, heeft ook hij de keuze gehad tusschen goed en kwaad. Hij heeft zich overgegeven aan de machten der duisternis,” herinnert ze zich Ansegis' woorden. „Ziedaar. Verder hoeft u niet te zoeken naar de oorzaken van zijn afdwaling.”

„Toch wel dieper te zoeken naar de middelen om hem te redden. Het wordt me aldoor duidelijker, Begga. Ik moet naar hem toegaan. Neen, schrik niet zoo! Ik weet het nu overtuigd, en mag niet uitstellen.”

„U . . . naar Lauriacum?” vraagt Begga onthutst en afkeerig.

„En onverwijld,” bevestigt vrouwe Itta, die met dit besluit al haar kloekheid schijnt herwonnen te hebben.

„Wat wilt u er doen?”

„God zal het uitwijzen.” Zwijgend overdenkt Grimoalds moeder, hoe haar komst hem toch herinneren moet aan zijn onschul-

digen eersten kindertijd; hoe ze zal inwerken op zijn gemoed, met zachte alles vergevende troostwoorden, waaraan hij in zijn verbittering en zielsellende misschien een alleen door haar vermoede behoefte heeft. Daarom is ze zijn moeder, om zijn hart wakker te roepen En mogelijk kan ze voorgoed bij hem blijven, och, ergens in een verscholen hoek van zijn huis. Dat daar tenminste iemand is, tot wie hij zich wenden kan, die met hem meeleeft, misschien ongemerkt hem helpen en leiden mag, hem redden

„U, die van Lauriacum moet walgen om alles wat er indruischt tegen uw eigen levensopvattingen,” waarschuwt Begga, als ried ze haar moeders heimelijken wensch om er te kunnen blijven.

„Ik, die verplicht ben te zorgen voor het eenige van mijn kinderen, dat mijn zorg nog behoeft,” verbetert vrouwe Itta haar. „Het lam in de doornen verward,” wijst ze naar het beeld van den Goeden Herder. En Begga verstaat, dat ze haar weduwschap wil wijden, door het willig werktuig te zijn van de zielbij-God, wiens liefde en vergiffenis aan den zoon, ze in daden wil vervullen. Want ook haar moeder vermoedt immers, wat er in dat laatste levensuur van Pepijn is omgegaan tusschen den zoon en den vader: ze heeft dit

beleden in haar zwijgend instemmen met de volvoering van Pepijns laatsten wil

Verdrietig schudt Begga het hoofd: „U zult niet laten, waartoe uw hart u dringt.”

„En niet alleen omdat ik zijn moeder ben. Mijn eigen dochter heeft me het voorbeeld gegeven, zelfvergeten te doen wat heiligste plicht is. Aan mij, vaders werk voor het Godsrijk voort te zetten, zij het dan aan den enkeling!” Vrouwe Itta schijnt zich meer en meer verlicht te voelen. Het is te hooren aan den herleefden klank van haar stem, te zien aan de bezieling in haar oogen. Ze kust Begga op het voorhoofd: „Vergeef me, kind, dat ik in dit uur meer aan zijn zielsnood dacht, dan aan jouw geluk.”

„Vergeef u me, moeder, dat ik u niet vergezellen kan naar hem.” Voor het eerst ziet Begga de onoverkomelijke klove, die er voortaan blijven zal tusschen haar en dien eenigen broer.

„Je vreest zijn haat en wraak,” begrijpt Itta

„Hij zal me nooit vergeven.”

„Tot hij je dankt, hem het eerst op den weg naar God te hebben teruggebracht!”

Begga glimlacht twijfelend bij die moederlijke hoop. „Al zou ik hem misschien liever vergeten, ik zal bidden dat uw wensch vervuld wordt,” belooft ze.

„En nu gaat u?” Ze volgt Itta naar den kameruitgang.

„De middag is al begonnen. Geen oogenblik is er meer te verliezen. Gontran zal ik meenemen tot geleide.”

„Toch niet te voet dien verren weg door kou en nevel?”

„Hoe anders dan te voet? Ter beevaart laat geen ware Christen zich rijden of dragen,” en als vreezend nog langer te worden te gengehouden, haast ze zich met een lieven groet heen.

Verbijsterd staat Begga in de leegte, die ze naliet. „Mijn God,” denkt ze, „hij, die zijn doodzieken vader niet spaarde, zal hij zijn moeders komst ook zelfs maar waardeeren?” Tot ze zich gebiedt: „Geen haat!” en ijlings wegvlucht uit deze eenzaamheid.

Voortspoedend naar Geertrudis' cel om den ganghoek, zegt ze zich deemoedig, hoe ze zeker weer tot de oude wankelheid zou vervallen, zonder den zielssterken levensgezel, aan wien ze eerlang haar wil mag overgeven. Dan bevreemdt het haar, dat ze zelfs vandaag niet, juist als vroeger op Compiègne, het beeld van den ééne voor haar geest kan oproepen, zonder ook de beide anderen te zien. Ansegis? Tegelijk blikte Pepijn haar aan, en ziet ze ook Otton weer, zooals hij zich boog naar den zoom van

haar kleed . . . „den lieven vrind voor levenslang,” wil ze zich zelve laten verstaan.

Geertrudis, die droomig voor haar borduurraam zat, voelt zich plotseling gevangen in Begga's warme omarming, met een vloed van kussen en tranen over haar hoofd. „Ik ben zoo gelukkig, zoo gelukkig — en heb toch zooveel verdriet, zoo eindeloos veel...”

„Ik geloof,” begint Geertrudis, na de eerste verwarde ontboezemingen Begga ongemerkt leidend naar de bank in de diepe vensternis, „dat onze tijd is gekomen.” En ze gaat stil vertellen over haar voornemen om eerstdaags naar Parijs te vertrekken, naar het klooster van de heilige vrouwe Aura. Om er te blijven tot den dag, dat haar abdis haar zal toestaan zelf het gedroomde munster op te richten, ergens te midden der wildernissen van het heidendom.

„Een nieuwe kern voor het Godsrijk,” vult Begga aan, „zooals ik hoop, dat het huis van Ansegis en mij moge worden, ginds in de Maasgouw. Want ik weet nu, hem dit te moeten vragen: ver van hier te gaan.”

„En het koninkje?” werpt Geertrudis zacht verwijtend tegen.

„Is veilig in Ottons bescherming,” antwoordt Begga met warme overtuiging.

„En moeder? Vraag ik haar me naar Aura's abdij te vergezellen, dan blijft ze bedroefd

zwijgen Toch weet ik, dat ze niets liever wenscht. En dat ze hier niet kan blijven, alleen."

„Moeder wil enkel nog leven voor Grimoald," verklaart Begga haar.

„Het is immers maar een uitstel." Lotar staat gewichtig met de kin in de linkerhand, terwijl de rechter den linkernelleboog ondersteunt, en blikst, benieuwd naar de uitwerking van zijn troosttaal, op zijn heer neder, die voorover in de kussens van het rustbed, de vuisten in de oogkassen gewrongen, kwaadaardig blijft grommen als een hond, gereed om bijtend op te springen.

„Onze teleurstellingen moeten we omsmeden tot onze wapens. Mislukkingen voeren vaak eerder tot de overwinning, dan een gemakkelijke voorspoed," verkondigt Lotar wijsgeerig, altijd er op gespitst, zijn heer te overbluffen met zijn verstand en doorzicht.

„Overwinning!" grolt Grimoald verachtelijk. „Ik draai geen hand meer om voor heel Austrasië. 't Kan me gestolen worden. Ze zullen zien, dat ik een vorst ben in mijn eigen staten."

„Waar u toch altijd de schatplichtige onderdaan blijft van den Merovinger, ge-

hoorzaamheid verschuldigd aan zijn wet en ban," tart Lotar.

„Ik ooit gehoorzamen aan wet of ban, uitgebroeid door dien kwezelaar Otton?"

Lotar lacht: „U verwacht koning en majordomus zonderling! Maar vrees in geen geval voor nieuwigheden van Ottons kant. Hij zal enkel Austrasië nog dichter tot den paradijsstaat brengen"

„Een paradijs, waar dan toch de slang al sist en sijfelt."

„Toegestemd," schatert Lotar, meer en meer vermaakt door het kleinzielige gegrom van zijn heer, „al lijkt het eer knorren en ronken van een ander ondie."

„Zwijg."

„Laat me uw geestig inzicht bewonderen."

„Inzicht? Ik zoek geen inzicht."

„Wat dan?"

„Wraak natuurlijk. Een bloedprijs voor mijn eer," spreekt hij opgewonden zijn eerst voorgewende onverschilligheid tegen.

„Woorden in den wind. Wraak? Niets mee te winnen. We moeten het vernuftiger aanleggen."

„Wij?"

„Ik voel me één met u. Uw eer is mijn eer, uw zaak mijn zaak."

„Hm Voeg er aan toe: uw schat-

kamer mijn schatkamer. Iemand als jij doet niets zonder eigenbelang."

„Mijn meesters voorbeeld voedde me op," lacht Lotar onverstoord. „Maar in ernst," glijdt hij over zijn driestheid heen, „uw vertrouwen in mij moet toch ongeschokt zijn gebleven. Het heeft waarlijk niet aan mij gelegen, dat het ditmaal misliep. Ik heb gedaan, wat ik kon, tot het laatste. Onmogelijk kan iemand het tegendeel beweren."

„Zeker, ik heb je wel hooren kraaien: „Weg met haar!"

„Tegen mijn gemoed in."

„Had je bijgeval liever mij voor een leugenaar uitgekreten, schurk? Ben je vergeten, hoe jij me zelf eens dien armband bracht, tot tastbaar bewijs van den minnehandel tusschen mijn zeer edelaardige zuster en dien slavenzoon."

„Vijf jaar geleden! Edele ziel, die nog gelooft in de trouw van een vrouwenhart! Ik zei: „tegen mijn gemoed in," omdat ik haar houding waardig vond, en de uwe, zacht gesproken, dwaas."

„En ik, die houding van jou, hier, tegenover je heer, zacht gesproken, allerbrutaalst, ellendeling."

„Om door waarheid tot klaarheid te komen," volhardt Lotar in zijn onverstoordheid.

„Zeg liever ineens waar je heen wil, zonder me te tergen.”

Onder hun spreken heeft Grimoald zich allengs opgericht. Hij zit nu recht op den rand van het rustbed, de tunica verkreukt, het gezicht ontstoken door brandend roode plekken, de oogen koorts-schroeiig na zijn ellende van uren lang. Voor den allereersten keer zijn onmacht voelend, heeft hij zich verslagen neergeworpen, hier in den eigen voor ieder gesloten schuilhoek, zijn zogenaaamd studeervertrek in het hibernaculum. Het daglicht schemert er binnen door een breedten bovenrand van veelkleurige kleine glasschijven, gevat in filigraanfijn koperen vlechtwerk, die de zacht goud en azuur getinte houten zoldering scheidt van de wanden, verborgen achter de Arabische tapijten, zwaar neerplooiend van de gulden stangen. Alleen een muurnis laten ze open in den hoek achter het ivoren rustbed, waar de drie albasten nimfen, den sluier ijluivend om haar naaktheid, aldoor met haar lokkenden spotlach bleven neerzien op den man, die daar als verworpen lag te woelen en te krimpen tusschen de zijden kussens. De nooit uitgedoofde bronzen lamp, aan sierlijke schalmen neerdalend tusschen nis en ligbed, mengt haar schijnsel met het stemmig-gezeefde licht van den grijzen

Januarimiddag. Nardus en mirregeur zweemt om, al doofde de ijl-wazende reukschaal op den drievoet, nadat Grimoald bij zijn binnenkomen met een vloek den jongen Egyptenaar de kamer uitjoeg, zijn kostbaarsten slaaf, die de blauw smeulende droge kruiden, bloemen en harskorrels voorzichtig aanwakkerde.

Nu Grimoald heel deze weelde-omgeving weerziet en terugdenkt aan de laatste rampzalige uren, begint hem alles een kwade droom toe te schijnen, en plotseling verbijs-terd ziet hij Lotar in het satyrsgezicht. „Alles is verloren,” zegt hij, om te fasten naar de werkelijkheid. Evengoed mogelijk immers, dat hij ontwaakt is uit een roes, wee en uitgeput als hij zich voelt. Vaster omklemmen zijn handen den rand der rustbank. Hij voelt den koortsbrand over zijn gezicht, de ontsteking van zijn oogen.

Scherp blijft Lotar hem waarnemen, iedere wisselende gelaatsuitdrukking, elke beweging van zijn gedachten. „Lafaard,” denkt hij met evenveel minachting als verheuging. Want goed, goed: — het weeldeleven heeft dezen verwenneling dus al danig verslapt, dat zoo'n knak vandaag hem doet inzinken tot een bijna ontzinde verslagenheid. De veerkracht er nog eerder uit, dan hij heeft berekend? Genoeg ging hem zelf de mislukking eerst aan 't hart, om den keer dien hij zijn toeleg

moet geven, het uitstel, de nieuwe moeiten. Maar zonder verwijl heeft hij raad geschapt. Hij zal voortgaan den verwaanden leeghoofd zijn geest en energie te leenen; gebruiken, die hém meent te gebruiken, om te komen waar hij, Lotar, wezen wil. En dat is, met bezadigd overleg, trede na trede, op de plaats voorloopig nu door den braven Otton bewaard, eerst voor den meester, dan voor den knecht, die ze ten slotte allebei onder de voeten zal trappen. Lotar is intusschen op de credens toegetreden en giet uit de gulden amphoor flonkerrooden ambergeurigen Griekschen wijn in een drinkschaal van agaas. Met een hoofsche nijging biedt hij ze Grimoald aan, die ze werktuiglijk aan de lippen brengt en ledigt in een langen teug. Weldadig doorgloeit het hem, alsof het leven in hem terugkeert. „We moeten dien Otton worgen,” begint hij, opnieuw zich in de kussens werpend, thans op zijn rechterzijde, het duizelige hoofd steunend op de hand.

„Ik herhaal het,” laat Lotar hem uitdrukkelijk verstaan, „geen wraak, maar vernuft.”

„Wat frazel je toch van vernuft, vernuft?”

„Voor u de toekomst, mits u het heden in de goede richting weet te sturen.”

„Ik, die sinds zoolang weet, eerst te zullen leven als ik kan regeeren! Alweer wachten, alweer van voren af.”

„Geboren heerscher, die Grimoald is,” wakkert Lotar zijn opflikkerende eerezucht aan, „hij wacht niet de macht, maar de macht hém!”

„En ondertusschen lig ik hier verworpen.”

„Zooals uw zwaard er lag.”

„Wat weet je van mijn zwaard?” Ontzet rijst Grimoald op. En opnieuw bijt de wreede pijn hem in het hart, die hem heel den middag kwelde, zóó hevig, dat ze hem zelfs zijn woede en wraakzucht deed vergeten. Aldoor dat ééne, verwijtende: „De straf Gods!” met den klank van Pepijns diepe stem, terwijl hij zijn vader zag als in dit laatste oogeblik, machtig opgerezen en hem het vergeten zwaard met een verachtelijk gebaar achterna werpend.

Bevreemd door dezen schrik — de eerste van zijns meesters gemoedsbewegingen, die hij zich niet kan verklaren — sust Lotar:

„Maar u weet toch wel, hoe prachtig u dat zwaard hebt neergeworpen voor Siegberts troon! Een daad die alles goed maakte, wat uw driftvlaag bedierf! En als die kinderen tot bezinning komen . . .”

„Kinderen?” vraagt Grimoald afgeleid.

„Wat anders? Het kind, dat ze aanbidden als hun koning, is het zinnebeeld van dit onnoozele volk, dat zich begoochelen laat door den Godsdroom van een troepje dwe-

pers. Want wees er zeker van, dat ze in het optreden van uw zuster een hemelsche werking zagen, het bestier der Voorzienigheid, of weet ik wat voor termen ze gebruiken voor de wonderen, die ze zien in alles. De geest van Pepijn”

„Niet over mijn vader,” onderbreekt Grimoald hem netelig. „Dus je wilt beweren,” poogt hij Lotars gedachten weer te wenden naar wat zooeven zijn belangstelling zoo boeide, „als Austrasië tot bezinning komt”

„Juist. Als ze worden wakker geschud uit hun hemelschheid — en dat moet, dat moet — dan zullen ze zich uw edel gebaar herinneren en Pepijns zoon roepen tot hun redder.”

„Ja!” In Grimoalds oogen leeft het oude helle licht op.

„U ziet het zelf in: er is een groote daad noodig, een heldenfeit — om ze op uw beurt te begoochelen en voorgoed.”

„Maar hoe en wanneer?” zinkt Grimoald weer in tot zijn neerslachtigheid. „Voor Austrasië lijkt, stellig in het eerste decennium, de vrede verzekerd.”

„Nou” Lotar trekt veelzeggend de wenkbrauwen op, spitst de lippen. En als Grimoald hem vol verwachting aanziet, vervat hij zeer ernstig, de stem dempend,

zijn bedoeling in een nieuwe vraag: „Wat tot loon, als ik zorg dat u het zwaard, binnen twee jaar, waarlijk uit Siegberts handen terugkrijgt?”

„Den majordomusstaf wil ik.”

„Goed, u den majordomusstaf — en ik?”

„Jij? . . . groot refrendaris.”

„Een hertogdom,” biedt Lotar op.

„Voor mijn koningschap.”

„Bezegel me dat — en 't wordt waar! Mits ik van nu af uw volmacht heb.”

„Doe wat je niet laten kunt. Ik heb zelf meer dan genoeg van doen en denken.”

„Onder voorwaarde: geen vragen; geen tegenwerking. En geduld.”

„Vind dan eerst een middel, om mij me zelf te laten vergeten,” zucht Grimoald gemelijk.

„Dat ligt voor de hand: een reis, die tegelijk dient om uw toekomst voor te bereiden.”

Grimoald, die niet wil bekennen geen weg te weten, blijft hem verwachtend aanzien. Eerst na een pooze geeft Lotar hem verlokkelijk voorspiegelend te bedenken: „Byzantium!”

„Een bezoek aan keizer Heraclius!” roept Grimoald opgetogen uit, ineens recht, geheel belangstelling. „Je weet, ik heb daar al vroeger over gedroomd. Ik liet het alleen voor de bisschoppen.”

„Maak die desnoods wijs, dat u hem bekeerd hebt van zijn ketterij! En ga hem overladen met geschenken en vriendschap en beloften . . . Wie het Oost-Romeinsche rijk tot bondgenoot heeft . . .”

„Lotar, bij mijn eer, je bent een hertogdom overwaard,” prijst Grimoald, die zich enkel reeds door het vooruitzicht van die reis, opgelucht voelt en vernieuwd.

„Enkel nog de oorkonde, die het me belooft,” meesmuilt Lotar. „Ondertusschen laat u Austrasië zich vast vergapen aan uw uittocht, in pracht en praal, en aan uw reisdoel: het keizershof!”

„Maar Lauriacum?”

„Beter intendant dan mij kunt u immers niet wenschen, om te waken over al het uwe.”

„En het te gebruiken als je eigendom.”

Maar Lotar haalt onverschillig de schouders op voor die achterdocht.

„Onzin! Alsof ik den tijd niet zóó zal moeten uitbuiten voor uw zaak, dat me geen oogenblik rest om aan me zelf te denken.”

„Toch wel aan je hertogdom, offervaardige!”

„Misschien om ook daar uw trouwste dienaar te kunnen zijn. Maar kom, waardeeren leert u me tóch. Begin nu met mijn voorstellen te overdenken. Straks kunnen we ze verder bespreken, als u wilt.”

„Ik zal niet ontkennen, dat ze me toelachen,” en met een grootmoedige handbeweging beduidt Grimoald hem, dat hij kan heengaan, zooals hij blijkbaar verlangt.

Maar nauwelijks heeft Grimoald zich, achterover in de kussens met den blik op de drie nimfen, kunnen overgeven aan den lust van zijn nieuw welbehagen, of Lotar, blijkbaar teruggekeerd op zijn schreden, licht het voorhang op, en kondigt met een leege slaafsche stem aan: „Matrona Itta vraagt toegelaten te worden.”

„Moeder!” Grimoald springt in lichten schrik op. „Zij op Lauriacum?” Hij trekt de roode met zilveren palmen doorweven tunica recht en ziet verward om. Lotar, die zijn verlangen voorkomt, is reeds gedienschtig toegesprongen met zilverbekken en linnen dwale, giet hem het rozemarijnwater over de vingers. „Ze wacht u in het tablinum,” licht hij toe, terwijl Grimoald zich de oogen bet. „De Egyptenaar schijnt al een lange poos in de gang getalmd te hebben om haar aan te dienen. Hij durfde u niet storen.”

„Geen oogenblik eerder had ik haar te woord kunnen staan. Maar nu haast ik me...” Hij bedenkt haar hoofsch alle eer te zullen bewijzen. Zou ze hem echter rekenschap vragen, dan is 't uit. Onherroepelijk! Zoover kent hij zichzelf. Welnu, hij zal 't voorkomen!

Verheugd wenscht hij zich zelf geluk, dat zijn geest weer vaardig in hem is. Ha, het leven omscheppen tot een spitsvondig spell... „Ga zorgen dat het oratorium er niet verlaten uitziet,” voegt hij Lotar toe, die tevreden over het welslagen van zijn gesprek, kalm voortspinnend aan zijn toeleg, de kamer verlaat na zijn heer.

Vrouwe Itta heeft de rouwsluiers, die haar hoofd en gestalte geheel omhullen, opgeslagen om vrijer te ademen. Maar de beklemming duurt. Ze staat hoog-opgericht, statig als immer, de blanke handen ineen; het gelaat, door het zilverwit haar en het zwart der kleedij, bleek, maar ook strak, gericht op den voorhang. Sinds deze dichtviel achter den uitheemschen slaaf, wiens dwepende eerbiedsglimlach haar meteen tegenstond als iets overzoets, heeft de onrust zich opnieuw en bijna overweldigend op haar gestort. Zij die onderweg, biddend en overwegend, zich zoo zeker voelde... Maar ze heeft het gedempte heen-en-weer loopen beluisterd, geschuifel en lispeling alsof de dienaarschap beraadslaagde, ontsteld door haar onverwacht bezoek. Wat gaat er om in de ongekende binnendiepte van het huis? Iets dat

zij niet zien, niet weten mag? En aldoor laat men haar wachten

't Is het uur, dat de avond daalt. Een vaal duister schemert over de muurfresco's, over de bronzen beelden in de nissen. Ze ziet om zich heen, zonder iets te onderscheiden van de weidsche ruimte der zaal, en luistert opnieuw in een spanning die haar adem schier verstikt „Er is iets” Is ze te laat gekomen? Maar dan, dan Als moeder heeft ze toch alle recht het huis van haar eigen zoon, die verborgen verten, binnen te gaan. Bewegen moet ze; doen, vragen wil ze, niet bezwijmen in deze benauwenis.

Reeds plooit ze den voorhang op. Maar tegelijk hoort ze eindelijk en ten laatste vlugge voetstappen in de gaanderij: Grimoalds driftigen tred! Ze kan niet meer voor- of achteruit, moet het geheven gordijn vasthouden tot steun.

„Domina,” groet hij haar, zwierig nijgend tot den handkus. Ze heeft zijn blik opgevangen, waar de oude verwaten spot tintelt, door het angstig vorschen heen.

„Mijn kind,” zucht ze, zijn beide handen grijpend in haar tasten naar stuttende vastheid. Eén oogenblik rust haar hoofd aan zijn schouder. Maar Grimoald ducht hier op den deurdrempel haar onbedwingbare ontboeze-

mingen. Hij legt haar den arm om het middel en vraagt, haar reeds voortleidend:

„Zou het niet te verkiezen zijn, moeder, dat we naar mijn warme, lichte studeerkamer gingen? We zijn daar rustiger en meer vertrouwelijk.”

Zwijgend laat ze zich meevoeren door de schemerige marmergaanderij. In zijn geurdoortrokken kamer doet hij haar neerzitten op de rustbank, zorgzaam de kussens om haar heen opstapelend. „Hij ziet mijn afmatting,” denkt vrouwe Itta dankbaar. Als hij terugkomt van de credens met wijn en honingbrood op het gouden blad, schudt ze het hoofd. Maar hij dringt aan: „De Franckische zeden worden hooggehouden in dit huis. Ik weet dat mijn moeder de laatste zal zijn, ze te schenden.”

Dan zet ze de lippen aan de bokaal en biedt ze hem aan om evenzoo te doen. Van het zoete brood breekt ze een bete, die ze zegent met een kruisteecken, en in tweeën deelt, dat ze ieder de helft zouden nuttigen. En aldoor voelt ze zich geruster bij zijn schijnbaar zoo kalmen ernst. Moest ze in zijn huis komen en nogwel op dezen dag, om hem zóó te leeren kennen? Maar ontdaan bedenkt ze, dat het juist het omgekeerde wordt van wat ze bedoelde: zij gekomen om

hem te helpen, wordt door hem behandeld als een hulpbehoevende.

„Grimoald,” hervindt ze met haar zelf-beheersching haar gewone diep-zinnende stem, „ik was ernstig ongerust over je.”

„Over mij, moeder?” Verwondering voorwendend, zoekt hij de lastige vermaning af te keeren, die nu op til is. „Luchtig en lief,” heeft hij zich voorgehouden, toen hij haar ging begroeten, — en hij kan tevreden zijn, het gelukt hem wonderwel, denkt hij, zich naast haar neerlatend, haar hand in de zijne nemend. Bij dit liefkoozend gebaar schudt ze treurig het hoofd, zonder evenwel haar hand terug te trekken.

„Het is lang geleden, sinds er eenige vertrouwelijkheid tusschen ons was, moeder,” poogt hij haar hart te vermurwen, „maar 't lag niet aan mij, waarlijk Ik voelde, zonder het me te kunnen verklaren, dat mijn ouders zich van mij hadden afgewend. Ik geef het toe — anders ben ik dan mijn zusters. Ik weet me noch geroepen tot het kloosterleven, noch uitverkoren tot heiligheid, helaas. Maar als mijn persoonlijkheid groeide uit mijn aanleg, gevormd werd door mijn opvoeding”

„Grimoald,” wil ze zijn vlotten woordenstroom stuiten, „ik ben niet gekomen om je iets te verwijten.”

Maar rad praat hij voort, zelf behagen scheppend in zijn taal en zijn gemakkelijke zekerheid tegenover deze uitgeputte vrouw, hij die zich zoeven in het gesprek met Lotar wrevelig de mindere voelde. „Misschien hebt u me verdacht van ongeloofigheid en erger misdaden. Maar laat me u verzekeren, ik eer en belijd het Christendom en volg in al mijn doen en laten zijn leer en wet. Och, ik vergeef het u, dat u me liever als monnik zoudt zien, dan als den verfijnden wereldling die ik ben geworden, ondanks mijn Germaansch bloed van vaders zijde. Domina, voelt u dan zelf niet, dat ik heel en alleen úw kind ben? . . . Is het niet zoo: wat vader en mijn zusters van nature eigen was, hebt u moeten aanleeren en veroveren onder véél strijd, zeker tot uw meerdere verdienste . . . Begrijp me toch. In een man is dat alles dieper en heviger . . . Maar door ieder, zelfs door mijn ouders verlaten, heb ik me tot nu door allen levensstorm weer heengeworsteld. U ziet het . . .”

Hij is opgerezen, hoog en fier, en strekt de armen open, het hoofd achterover en de oogen speelsch uitdagend in de hare. Hij vindt zich zelf in dit oogenblik schoon als de zonnegod. Even. Dan bij zijn moeders triest-beschaamden glimlach, gaat hij in minder toon weer voort:

„Altijd heb ik gewenscht, u te mogen binnenleiden in mijn oratorium, en nu zoo onverhoopt de gelegenheid zich voordoet . . . Staat u toe, dat ik mijn huiskapelaan Caustius ontbied? We zouden er samen de vespers kunnen bidden. Uw tegenwoordigheid zal de kapel een wijding geven, die haar ontbrak tot heden.”

„Gods tegenwoordigheid alleen wijdt onze kerken,” verbetert ze hem. „Maar laat ons liever eerst spreken. Ik heb zooveel op het hart.”

„Ik zie het, alles wat u noodig hebt, is afleiding. Daarom.”

„Neen, neen, neen. Alles wat ik noodig heb is klaarheid en waarheid over mijn eenigen zoon,” poogt vrouwe Itta haar bedoelingen door te zetten. En vrezend, dat hij haar opnieuw gaat verstrikken in gepraat, zegt ze bondig: „Ik weet alles van je. Ook dat, waarover niemand dan God je ooit verantwoording zal vragen.”

Schielijk boren zijn oogen in de hare. Hij begrijpt, dat ze doelt op den dood van zijn vader. Hij zoekt maar vindt zoo gauw niet een vluchtige afwending.

„Neen, ik verwijt je niets; ook niet wat vanmorgen voorviel. Ik ben alleen gekomen om je te vragen: „Sluit je hart niet als je Gods stem hoort.”

Verbijsterd ziet hij haar aan: „Gods stem?“, herhaalt hij onwillekeurig. Hel herinnert hij zich het kwellende geroep in hem, den middag lang: „De straf Gods . . .“ Maar om zijn verwarring te verhelen, praat hij alweer:

„Misschien spreekt Gods stem door u tot mij, in dit uur, moeder . . . Als u wist, hoe weldadig me uw goedheid is . . . Neen, neen, beangstig u niet om mij. Ik ben geen verstokte booswicht. Mijn hart is open voor al wat schoon is en geen edele beweging weerstreeft het . . . Het is mogelijk, dat mijn handelwijze een verkeerden indruk op u maakte. Maar ik zweer u . . .“

„Geen ijdele eeden, Grimoald. Zeg me alleen onomwonden, of je me hebt verstaan.“

„Ik heb verstaan, dat u de liefste moeder is, de edelste van alle vrouwen.“

Aldoor hoofdschuddend zucht ze om zijn looze mooie woorden, moeielijk haar eigen gedachtenloop vasthoudend:

„Het kan niet uitblijven: Na alles wat voorviel, zul je de stem Gods hooren, zoo je ze nog niet vernomen hebt. Weerstreef haar niet. Louter je ziel in God. Alleen in deemoed en liefde kun je nog ooit gelukkig worden.“

Ze zwijgt, zonder hem aan te zien,

zoekend naar de liefdevolle voornemens, waarmee ze op weg ging hierheen.

„Dank, moeder”, mompelt hij, haar vingers aan zijn lippen heffend. Is zijn stem waarlijk bewogen? Of is het voorgewende aandoening? Vrouwe Itta kan het niet meer onderscheiden. Ze is opgerezen. Ze beseft, dat ze hier verder niets meer te zeggen heeft, niets te doen. Het eenige wat kon, is geschied. Al het overige is dof verzonken en verloren in een leegte.

Terwijl ze zich naar den uitgang wendt, ziet ze even het blanke beeld schimmen der drie naakte nimfen. Ze zoekt nog een woord, wacht een woord van hem. Ze vindt niets. Ze hoort niets. Hij weerhoudt haar niet. Maar volgt haar toch.

Eerst in de gaanderij schiet het hem weer te binnen: „maar we zouden samen naar het oratorium gaan, naar mijn gouden heiligdom.”

„Ik moet naar Metz terug,” zegt ze stroef. „Het wordt te laat en te donker.”

„Maar ik geef u natuurlijk mijn toortsdragers mee,” stelt hij haar gerust. „Wacht uw wagen in de laan?”

„Gontran wacht me bij den portier.”

„U kwam toch niet te voet? Matrone, hoe kon u dat verzinnen!”

„Te voet — als een boetelinge. Om beter

Gods genade te durven afsmeeken voor ons."

Ze zijn in het tablinum gekomen, waar thans de vier groote hanglampen ontstoken zijn. Er is in haar stem bij die laatste woorden een verteederling van tranen, een smartelijke smeeking in haar oogen, als ze hem diep aanziet en dan voortgaat:

„Dit zal ons afscheid zijn, misschien voor immer . . . het begin van mijn verre reis."

„Dus ook u gaat een verre reis ondernemen?" vraagt Grimoald opgewekt. „Juist wilde ik u nog vertellen, dat ik me eerstdaags inscheep, Moezel en Rijn af, om dan verder over land tot Byzantium te komen. Ik denk daar voorloopig te blijven aan het hof van keizer Heraclius." Hij zegt het losjes, zonder echter zijn verheugde ingenomenheid te kunnen verbergen.

„En ik," zegt ze, „zal Geertrudis volgen naar Parijs, om mij met haar onder Aura's leiding voor te bereiden tot de stichting van een eigen abdij."

„Waar zal dat zijn?" vraagt hij, een storm van tegenwerpingen onderdrukkend en de afgunstige spijtigheid hem zelf onverklaarbaar.

„Ergens in een woestenij. Bij voorkeur tusschen hen, tot wie de roep tot het Godsrijk nog niet doordrong."

„En daar?" vraagt hij, om niet door zwij-

gen zijn bevreesding over haar woorden te verraden.

„Werken, boeten, bidden — en alles offeren aan God, wat een moeder offeren kan voor haar kind.”

„Voor het ééne, dat u ondanks al zijn verklaringen, verdoold blijft achten,” begrijpt Grimoald. En hij lacht. „Wellicht zal ik na mijn weerkomst uit Byzantium een pelgrimsvaart ondernemen naar dat heilig huis van u en u nogmaals toonen, dat u voor mij tenminste niet noodig hebt u uit te putten in offers en boete Zoo u me thans tenminste toestaat, mijn lectica te laten vorebrengen om u huiswaarts te dragen, bij het licht van twaalf fakkels.”

„Ik ga te voet,” volhardt Itta. „Spaar alle moeite voor mij.”

„Is de lectica u te wereldsch — dan de tweewielige wagen met de witte muilezels.”

Maar ze houdt halsstarrig vol, dat ze om meer dan één reden verkiest te voet te gaan.

„Alleen dan de toortsdragers,” gebiedt Grimoald den Egyptenaar, die zich wegwisschend tegen een der muren stond geleund. De man rent heen.

Zonder verder woorden te vinden gaan ze zijde aan zijde het binnenplein over, en nadat ze Gontran uit het ostarium riepen, gevolgd door hem de cypressenlaan door,

berg af. Daar lichten reeds de twaalf toortsen hen voor, twee aan twee, door zes jonge blonde Angelsaksen geheven.

Waar de dreef uitmondt in de Romeinsche heirbaan stadwaarts naar de poort van Scarpone, buigt Grimoald, te midden der zeven geleiders, zich nogeens over zijn moeders hand en kust die plechtig. „Vale domina — en tot weerziens in uw geluksleven ginds.”

Ze zwijgt. Maar nu hij zich weer heeft opgericht, heft ze de hand en zegent zijn blank welvend voorhoofd met het kruis-teeken, wendt zich dan af met een onderdrukten snik, hult zich in haar sluiers, ert schrijdt met gebogen hoofd den rossen gloed der toortsen vóór.

Roerloos schouwt Grimoald de nachtzwarte gedaante na; hij staat daar nog, wanneer ze reeds is verdwenen. Tot hij met een schouderchok zich omkeert naar zijn goud doorklaard huis. „Muizenissen alles samen. Ik schijn opnieuw te moeten leeren het leven te genieten.”

En plannen scheppend voor de Byzantijnsche reis, voelt hij zich meer en meer voldaan, dat hij zoo behendig heel de netelgheid van zijns moeders bezoek wist om te zetten in iets, dat haar toch zeker een goeden dunk van hem heeft meegegeven voor haar

verder leven. „Voor haar heiligen ouderdom,” verbetert hij zich. En een oogenblik later beveelt hij den Egyptenaar, Lotar te roepen om mee aan te liggen aan het maal, dat hem wacht.

„Ook muziek moet er zijn — harpen en fluiten,” roept hij den heenijslenden slaaf na.

VIII

Nu ze uit den zonnememel der prille berken- en hazelaarsboschjes voor de omheining van den kloosterboomgaard komen, voelt Otton de hoogtijstilte, die er onder de bloesemtakken der appelaars schemert, op eenmaal in zich dringen met de heugenis aan alle verleden en tegenwoordige werkelijkheid.

„Zacht aan! We mogen in dit heilig oord de Pinksterwijding niet storen!” waarschuwt hij Siegbert, die levendig vooruitspringt om het planken hekje open te stooten.

„Wordt Pinksterwijding dan gestoord door Pinkstergeluk?” herinnert de knaap hem aan zijn eigen blij woord van onderweg in de volle Meizon. Peinzend over dien eigen jubelroep, beseft Otton zijn vergetelheid van urenlang. Gisteren reeds, den eersten Pinkstermorgen, begon het in een plotsen over-

gang van neerslachtigheid tot opgetogen levenslust. Bijna twee dagen weer is hij zoo heelemaal de uitgelaten speelmakker van den twaalfjarigen knaap, alsof hij nooit somberheid en zielskwelling kende.

Vrij en blij, in een storm van jeugd en jubel, zijn ze na den noen door het walpoortje weggeglippt uit het plechtige paleis, als stortten ze zich in stroomen van zonneschijn, de lentelanden in. Zorgen? Boeken? Gister en morgen? Niets meer! Enkel — als nawerking van hun ernst of tot achtergrond van hun jubel, — stelden ze zich mild ten doel: „We zullen den ouden abt gaan bezoeken,” en door lach en scherts heen, vroegen ze zich af: „Zal vader Fedolius weer even gelukkig zijn om onze komst als vorige keeren?” terwijl ze al stoeiend en klauterend de heuvelbosschen door, de richting bleven volgen naar Colombaans klooster.

Siegberts vlosse haren, nog langer en lokkiger over rug en schouders, zijn verwaaid en verward, doorstrooid met bladschubben en bloesemblaadjes. Hij draagt nog den grooten geurigen meidoornetak in de hand, waarmee hij zoeeven in het bosch den wegduikenden en ontsnappenden Otton wilde geeselen, omdat hij hem opeens weer bij dien koosnaam uit zijn kleinkindertijd noemde: „Koning Morgenster . . .” „Geen

koning — geen morgenster. Mag je niet zeggen."

„Wat ben je anders?"

„Zoo maar."

Na de onverhoedsche aanmaning tot stilzijn, komt hij zich nu echter gewillig naast Otton voegen, rank en lichtvoetig over het wegje door de gladgegraasde wei. Boven de fluweelige vacht van het gras wiegelen de kleine gouden kroontjes der boterbloemen, in de zonnestepen die spelen door de bloeiende haag, waarlangs de kloosterkoeien dicht bijeen loom-rustig liggen te herkauwen.

Almeer vertragen Ottos schreden. „Weet je wel, wildzang, dat je met mij doet, wat de beek en de bloemen en de vogels doen met jou?"

Zwijg-vragend zoekt Siegbert te begrijpen wat Otton meent. Bedoelt hij hun vroolijkheid, zoo ongewoon in deze laatste maanden? Iets van het bosch naar hem, van hem naar Otton, dat hen beiden eender doortintelt? Anders en meer is het, veel meer . . .

„Je stort me de lente in het hart," wil Otton hem beter laten verstaan.

Maar de knaap heeft reeds de eigen oplossing gevonden. „Pinksteren!" Dan de wang liefkoozend aan Ottos schouder drukkend, voegt hij er na een pooze droomig aan toe: „en dat we samen zijn".

„Zeg me eens,“ vraagt Otton in verdroevende teederheid „bid je nog als vroeger elken dag, dat we levenslang bij elkaar mogen blijven?“

Het is niet zoo maar een vluchtige vraag om een schertsend antwoord. Ineens wordt het voor hen beiden het allerernstigste, dat hen doet denken en zwijgen.

Otton wordt als overschaduwd door de overpeinzingen, die hem heel den Vasten- en Paaschtijd hielden gebannen in een zelfinkeer duisterder dan ooit. Nadat hij bijna drie jaren lang zich zoo bovenmate gezegend voelde, zoo vast-gevestigd in zijn staat en zijn geluk, dat alle zorgen langs hem gleden als schimmen van zomerwolken langs den roerloos rustigen eik. Dat zijn invloedrijkste aanhangers en beschermers de een na den ander heengingen, hij had het alleen betreurd om hun vriendschap, die hij moest derven in het leven van dag aan dag. Eerst waren Ansegis en Begga naar hun landgoed Ascalon vertrokken, ver weg in de Maasgouw ten noorden van Mosa Trajectum; en hij was bijna gelukkig geweest bij de zekerheid, geen dieper pijn er door te lijden. Kort daarop ging Adalgiseel als novice naar Luxeuil, nadat Valdrade haar moeder en jongste zuster volgde naar hun nieuw-gestichte klooster te Nijvel, midden in de bosschen van

Brabant; het laatst Clodulf om zich tot voorbereiding van zijn priesterschap te voegen bij de levieten, die Amandus vergezellen op zijn aposteltochten door het woeste Flandria. Treculf volgde hem op als groot-refrendaris, zooals Enavaläus in den paleisraad Adeligseel was opgevolgd, Bobbon als grootkanselier Ansegis had vervangen, Milon, als hoofdman der palieswacht, Grimoald, kort na zijn nederlaag heengegaan naar keizer Heraclius' hof. Van deze vier nieuwelingen bleven enkel Treculf en Milon, barsch alleen om zijn overgevoelige weekheid te verbergen, zich zelf getrouw, willig zich voegend naar de behoudende, waakzame en uiterst voorzichtige staatkunde, die majordomus en paleisraad doorvoerden, geheel in Pepijns geest: Christus' liefdeleer in alles tot richtsnoer. Slaven vrijkoopen, zieken verzorgen, gevangenen verlossen, kloosters en kerken stichten, geloofspredikers uitzenden, liefde-maaltijden aanrichten voor de armen, en tegelijk aller plichten en rechten streng handhaven, — ze wijdden er al hun aandacht aan, alleen het Godsrijk voor oogen, en vonden tot nu geen verzet, dan nu en dan een schampere opmerking van Bobbon, dat een koninkrijk geen klooster is, dat de huidige zoete vrede wel eens de windstilte kon zijn vóór den storm, of dat 's menschen ergste

vijanden zijn huisgenooten zijn, doelend op de voortgroeïende en onbesnoeide macht der rijks grooten, ongestoorde koningen op hun domein. Fel en daadkrachtig als hij is, barstte Bobbon soms in driftbuien uit en schold dan, ruw maar eerlijk, over stilstand die achteruitgang is, over verlamrende zelfgenoegzaamheid.

Heel anders Enavolaüs, de dubbelhartige, Bobbons trawant niet openlijk, maar geniepig. Vooral de oudsten onder hen, Bazinius en Gonza, argeloos en goedgeloovig, moest Otton telkens waarschuwen tegen diens opdringerige, bedrieglijke vertrouwelijkheid, die de hunne poogde uit te lokken; en iedereen tegen zijn gladde vleitaal, lovend hun bedoelingen en daden, die hij tegenwerkt, waar hij het heimelijk kan, of bespot achter hun rug. Bobbon weerspanning, hard en driest; Enavolaüs onbetrouwbaar en schijnheilig, beiden benijders van Ottos macht. Maar wat zou het beteekenen, verloren als ze gaan in de meerderheid van gelijkvoelenden en goedwillenden? Langzaam echter is Otton gaan vermoeden, dat vooral van hen de besmetting van den volksgeest uitgaat, die heimelijk, overal en nergens, voelbaar maar niet vindbaar, voortkankert in Austrasië. Niet van Lauriacum immers kon het uitgaan, dat in de hoede van den hof-

meester, leëg lag sinds Grimoald vertrok en Lotar tegelijk met hem verdween. Dat bisschop Cunibert en de overige invloedrijken, die Pepijns zoon tot Pepijns opvolger hebben gewenscht, teleurgesteld over Grimoald evenzeer als over de majordomuskeuze, na den grooten rijksdag onvoldaan in hun stad of zate zijn teruggekeerd, het is begrijpelijk.

Niet Keulen echter of welke stad of streek ook, maar het paleis en Metz bleken het eerst aangetast door de aanwassende minachting tegen Otton, door de nieuwe vereering voor Grimoald. Al werd er in den aanvang op de kanselarij om gelachen, dat Grimoald al spoedig „de balling” werd genoemd door een deel der stedelingen. Tot steeds luider de stemmen opgingen, zelfs onder de leuden en priesters, dat terwille van een naam- en faamloozen onderkruiper, Austrasië den eenigen stamhouder van zijn roemrijkste geslacht noopte tot uitwijking naar een vreemd keizershof. „Begrijpt Austrasië dan niet, hoe zijn aanzien verkleind wordt door een zoo laaggeboren en arm regent?”

Och, de vervoering in de aula-regia, door Begga's getuigenis verwekt, is uitgedoofd en vergeten, zoowel als de smaad, dien Grimoald zich zelf aandeed. Overmoedig door

vrede en zegen, liet het volk der onderste lagen het eerst zich gretig voorspiegelen, dat het nooit in een te veel aan kerken en kloosters zijn volle geluk en bloei zou vinden, maar alleen in de uiterlijke grootheid, waartoe een scherpzinnig, doortastend en roemrijk regent, met ruimen blik en nieuwe gedachten, het gemakkelijk kon verheffen, vèr boven de andere Gallische rijken uit, tot het eerste en machtigste ter wereld . . . Gri-moald!

Dat Pepijns zoon te Metz ontbrak bij de verheffing van Arnulfs gebeente, een jaar na diens zaligen dood op den Heiligen Berg; dat Arnulfs zonen zelf, als schuwe schamele pelgrims, aanstonds na de verheffing weer heentogen; dat de koningsstad altijd weer alleen maar met kerkelijke feesten tevreden moest zijn; dat het koninkje werd opgevoed streng en simpel als een puer oblatuſ, die straks het rijk zou regeeren als een wereldverstorven abt zijn klooster, geheel het werktuig der bisschoppen, zooals de tegenwoordige majordomus het reeds is: dit alles en méér morde en gromde, diep in de handwerkerswijken der steden wellicht het eerst; maar onvatbaar en ondelgbaar woekerde het om, in velerlei wisselingen en schakeeringen van afgunst, eerezucht, winstbejag, en alles wat de Booze door de hoo-

vaardij des levens kan wekken in de harten der menschen.

Toen Grimoald in dit voorjaar eindelijk uit Byzantium terugkeerde, gingen er gretig aangehoorde verhalen rond over de eere, die hij er in zulke overmaat genoot, door den luister van zijn levensstaat en om de grootheid van zijn geslacht. Zijn edele zelfverloochening wordt geroemd, die dit alles kon opgeven uit liefde voor het vaderland, dat hem toch heeft verraden . . . „Blijkt het niet steeds duidelijker,” wordt er gevraagd „kui-perijen waren het, in bedriegelijk schoonen schijn, die hem fnuikten en uitdreven, den edelste, den rijkste, den schoonste, eerste der eersten.”

Grimoald na drie jaren terug uit Byzantium! Pralend, en tegelijk lijdzaam als een verstooten maar grootmoedig vorst; slachtoffer, dat zijn belagers komt vergiffenis schenken. Op een bark met purper-zijden goud gestreepte zeilen kwam hij Rijn en Moezel af, gevolgd door een vloot met uitheemsche slaven en vol Oostersche weelde. Niet lang of met de verhalen over zijn grootheid ging door Metz de mare, dat hij ondanks zijn uitstooting nu toch het circus zou laten herbouwen op eigen kosten, daar hij in Byzantium zag welk genot het kan verschaffen aan het volk.

Grimoald terug, vlak na het Maartveld waar de grooten zich meerendeels, onverschillig voor een toch geheel van hen afhankelijke regeering, door hun graven lieten vertegenwoordigen. Waar een gezant van Thuringens hertog ditmaal zelfs geheel ontbrak, terwijl de schattingen uit Thuringen nu reeds voor het tweede jaar achterwege blijven . . .

„Zeker, reden te over tot onrust, in die weken van Vasten en Paschen, en nog . . . En toch was niet deze onrust zelf de reden van mijn sombere kwellingen al deze weken lang,” weet Otton. „Er is een dieper oorzaak.”

„Ik bid tegenwoordig niet meer om levenslang, maar wel om eeuwig met je samen te mogen zijn,” met een lang bemijmerd antwoord herinnert het koninkje hem aan zijn laatste vraag, die hij in zijn duistere overdenkingen vergeten was.

„Hoe meen je?” poogt hij uit zijn verstrooidheid te raken.

„Ik begrijp, dat ik alleen nog maar mag vragen, dat jij waarlijk gauw priester zult zijn, en ik een goed koning.”

„En dat noem je eeuwig samen zijn?” Verschrikt voelt Otton, dat de gedachten, die door Siegberts gezegde op hem losstormen, hem alles zeggen van de reden,

die hij juist wilde doorgronden Niet het door Grimoalds aanhang bedreigde major-domusschap, niet de door Thuringen bedreigde vrede maar het bedreigde eigen geluksleven met Siegbert, het gevaar te verliezen het allesvervullend welbehagen van te leven voor en door en met dit kind! En toch, tegelijk, die andere tegenstrijdige vrees, dat het eenige en eigenlijke, zijn priesterroeping en gelofte, allengs maar onvermijdelijk vervagen alsof ze verloren zullen gaan, waar heel zijn aandacht te strak gericht is en heel zijn leven opgaat in dit tegenwoordige.

Het is in een der eerste opwellingen van dit dubbel besef geweest, dat hij Siegbert zijn levensgeheim toevertrouwde. Juist om over dezen eersten zijner plichten voortaan verantwoording schuldig te zijn aan den reinen rechter, die zelf niet kan gissen, hoe hij door zijn geloof in hem, zijn strengste en het hoogste eischend geweten is. Thans opnieuw, in dit oogenblik, hier op den weg waar ze zijde aan zijde voortgaan. Otton begrijpt het tot zijn beschaming.

O, met één forschen vleugelslag boven alle aardsche bekommernis uit, weer te kunnen opstijgen in Gods licht, al het eigene en al het bijkomstige te kunnen gadeslaan vandaar uit, als een klein eeuwigheid-vergeten

krioelen, dat de komst van het Godsrijk op aarde tegenhoudt . . .

Ingekeerd is Siegbert naar woorden blijven zoeken, voor wat zijn hart toch reeds zoo duidelijk weet. „Eeuwig”, bevestigt hij als daagde hem langzaam het klaarder inzicht „omdat we alleen zóó beiden onze roeping vervullen en het eeuwig leven kunnen verdienen. Jij priester, omdat ik die goede koning kan zijn, en ik die goede koning omdat jij als priester voor me bidt.”

Otton ziet den knaap in nadenkenden eerbied aan. Neen, het is geen vroegrijpe wijsheid, maar wel opnieuw de helderziendheid, die als een plots en kort ontwakende zielskracht, dit speelsche kind soms in diep-ernstige beschouwingen of in voorzeggingen laat spreken, zuiver en simpel toch, zooals een beek ruischt en een vogel zingt, daar ze niet anders kunnen dan ruischen en zingen.

Droomig starend in de doorzichtige klaren, glanzend blauw tusschen de rozig blanke bloesemtakken, als daalde het weten vandaar in hem neer, gaat Siegbert voort:

„Het is eigenlijk zoo: sinds je mij je geheim vertelde, ben ik lang niet meer zoo angstig voor later. En als ik bedenk, dat je om mij almaar de vervulling van je ware roeping uitstelt, zou ik zelfs den tijd willen

vooruitjagen. Om mij alleen doe je en draag je alles, wat je zoo moet tegenstaan en zoo zwaar vallen."

„Om jou," stemt Otton in, almeer beschaamd, warm de jongenshand drukkend, die schuchter in de zijne is gegleden. „Maar het staat me niet tegen. Het valt me misschien al te licht. „Alles voor Siegbert en het Godsrijk," dat is de heilige levensleus, die ik nooit mag vergeten. Beter zou het zeker zijn, als het me offers en strijd kostte"

Hij spreekt hortend en onsamenhangend, beducht aan het kind te veel te verraden van de plots herleefde tweespalt in zijn binnenste, en toch genoodzaakt openhartig te zijn, bij de stralende doordringendheid van die oogen vol liefde en vertrouwen.

Al te diep heb ik me aan hem gehecht." Het doorvlijmt hem als een pijn, die toch weer enkel weelde is. Hij, die toch eenmaal de geliefde offerde voor zijn gelofte, zou die gelofte willig vergeten voor dit kind, zijn kind immers naar geest en ziel

„Waarlijk, ik beloof je alles te doen wat ik kan, om zoo vroeg mogelijk alleen koning te kunnen zijn," prevelt Siegbert hem ontroerd troostend toe.

„Worden moet ik, zooals hij me gelooft" houdt Otton zich voor, steeds meer ontgaan

beseffend, dat de krachten van zijn ziel voor God verslapt en dof zijn, als voor hem de snaren van zijn verwaarloosd palster.

„Was het maar niet zoo moeilijk!” wijlt Siegbert nog bij zijn belofte.

„Denk niet te veel aan dat koningschap,” waarschuwt Otton hem, nu eerst en medelijdend de hardnekkige toewijding begrijpend, die den knaap de laatste maanden bijna niet liet opzien van zijn boeken. „De tijd en het leven moeten je leeren. Door niets of niemand kan het vervroegd.”

„Wel door God,” denkt Siegbert. Maar hij spreekt het niet uit, al wordt de fel lichtende gedachte tegelijk een nieuwe hoop.

Ze zijn midden op het kloostererf gekomen, dat Zondagsch, geharkt en geveegd, tusschen de gesloten leemen kluizen ligt. Eensklaps blijven ze beiden tegelijk staan, onwillekeurig, om te luisteren naar het eerste andere gerucht, dat tot hen doordringt, waar ze urenlang niets hoorden dan de eigen taal en gedachten, begeleid door de vogels en het gesuizel in het jonge loover. Niet ver-af heeft een stem, oud en mat, als in bevende klacht aangeheven: *Deus in adjutorium meum intende*, waarop van andere zijde een diepe één-tonige samenzang antwoordt: *Domine adjuvandum me festina*. De aanvang der Vespers.

Ze zien elkaar verrast aan. Siegbert hoort het, als de smeekende verwoording van de gedachte, die hem nog bezighield, de laatste en blijvende: „Wel door God”. — „Heer, haast U mij te helpen”, herhaalt hij.

Nu na het Gloria Patri van den eenling opnieuw het koor antwoordt, bevestigt zich Ottons meening, dat de koorzang opklinkt uit het kerkje, maar de èene stem uit de diepte der kluis er tegenover, vader Fedolius' cel, waarheen ze reeds de gedempte voetstappen richtten. In de ruimte tusschen de wijd open deuren van kerk en kluis blijven ze staan. Doch alvorens ze zich kunnen vergewissen of het waarlijk de witte gedaante van den abt is, die ze in de kluisdiepte zien schimmen, worden ze door den priesterzang uit het kerkje genoopt zich om te wenden en neer te knielen, want boven de twee waslichten, onder het Ciborium, zweeft immers het zilveren duifvat met het Allerheiligste.

„Toen de dagen van het Pinksterfeest daar waren, bevonden ze zich allen op één plaats te zamen,” zingt het koor de eerste antifoon. Dan, de handen gevouwen, den meidoortak met den arm tegen het hart, bidt Siegbert neergeknield mede in den wisselzang van den psalm *Dixit Dominus*, waarvan de verzen hem te binnen schieten,

terwijl hij ze Otton, naar wiens lippen hij opziet, hoort uitspreken, eerbiedig en overwegend, de oogen gesloten.

Naarmate de strofen voortvloeien, hoort Siegbert de bewogenheid in Ottons stem steeds dieper worden, alsof ze in tranen gaat verstikken. Terwijl Columbaans monniken voortzingen: „Bij U is de heerschappij ten dage uwer kracht, in de glansen der heiligen. Uit den schoot heb Ik u vóór de morgenster verwekt.”

Daar eerst begrijpt het koninkje, dat ook Otton den zang hoort als een voortzetting en wijding van hun samenspraak in den boomgaard. En nog aandachtiger luistert en overdenkt hij.

„Gezwoven heeft de Heer, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt priester in eeuwigheid naar de wijze van Melchisedech.”

Is dit dan niet duidelijk Gods roep voor Otton? En voor hem zelf de bevestiging, waarlijk te moeten wat hij wil: zoo vroeg mogelijk koning, dat Otton priester kan zijn

„De Heer aan uw rechterhand vernietigt koningen ten dage zijner gramschap,” zingt reeds langzaam en ijl de oude stem achter hen.

„Vernietigt koningen?” Verstarrend hoort het koninkje toe. Ook dit immers de stem

Gods. Voor hém? De gramschap van den Heer? Als hij niet volbrengt wat hij moet? Niet durft, niet kan? Niet wordt wat God wil en wat de wereld hoopt? Of te lang God den Heer van den heiligen priester berooft, die Otton reeds sinds jaren kon zijn? . . .

Hij houdt den adem in, niet meer om den zang, maar om zijn eigen gedachten te beluisteren.

„Uit een beek zal Hij drinken, daarom zal Hij het hoofd verheffen.” Vaag en ver, als uit de diepten der eeuwigheid dringt die bevende stem tot hem door. Maar haar vertroosting gaat verloren in de alles overstemmende bange vraag: „Wat moet ik doen?” Duister wendt en wentelt het om en om in zijn gedachten. Van de antifonen en psalmen die volgen, verstaat hij woord noch zin meer. Het wordt tot één angstroep: „Niet uw gramschap maar uw genade, o God! Alles wil ik, wat Gij wilt . . .” Eerst langzaam vermildend tot een angstvallig raadvragen. „Zal ik vanavond Otton zeggen, mij Pepijns testament voor te lezen? Laat Gij me begrijpen wat ik moet, door een van zijn uitspraken, die ik beter zal verstaan dan vroeger? Of hebt Ge liever, dat ik me er toe voorbereid door, veel weken lang, heel ijverig te zijn voor U? Veel dankbaarder en moediger? . . . Alles wil ik . . . Maar help

me dan, Algoede, wijs en leer Uw arm, bang kind”

„Zijn vijanden zal ik met schande bekleden, maar over Hem zal mijn heiliging bloeien”, wekt Ottons diepe stem in samenzang met de andere, hem uit zijn mijmerbieden. Of is het de beweging van den priester onder het ciborium, die oprijst om het wierookvat te heffen?

De vespers zijn volzongen. Wat is er omgegaan, dat hij, die zoo gelukkig hierheen kwam, nu het liefst zou willen uitschreien, beschermd in Ottons armen? Ach, zoo arm en klein, zoo bang hij, en dat eenige wat hij wezen moet, zoo gróót, zoo allermoeielijkst!

Nu de witte monniken uit hun kerk naar buiten treden, en de een na den ander in blij verrast herkennen naar hem zien, staat hij op en beantwoordt met schuchteren glimlach hun ingetogen groet.

Ontwaakt uit diepe meditatie, is ook Otton eindelijk opgerezen. Zoo staan ze naast elkaar, de stoere dertigjarige en de ranke knaap met zijn bloesentak, blond beiden, rijzig en fier, gestalte en wezen als omschienen door een uitstraling van het innerlijk. In de Pinksterzon tusschen de schamele grondkleurige kluizen schijnen ze, in hun wit zijden tunica's, feestelingen, de oudere en

de jongere broeder, die met eenderen deemoedsgroet Columbaans monniken één voor één vergeving willen vragen, hier te zijn binnengedrongen. Eerst wanneer de laatste monnik hun is voorbijgegaan, wenden ze zich om naar Fedolius' kluis.

Met een kinderlijken gelukslach ziet de oude abt hen naar de lage sponde komen, waar hij in stroowisschen gesteund, zit opgericht, blank door zijn zilverwit haar, zijn dorre bleekheid, zijn wit habijt. Ontroerd strekt hij de handen naar hen uit: „Lichtboden uit een gelukswereld,” prevelt hij opgetogen van den een naar den ander ziende. „Pinkstergezanten als boodschappers van heil aan mijn ziekbed . . . Benedicat”, en hij zegent hen, terwijl ze neerknielen ter begroeting.

„Sta daar”, wijst hij Siegbert dicht naast hem, maar zoo dat zijn blik vol en recht op hem kan rusten. En als hij de aandacht van den knaap meewarig gevestigd ziet op zijn schamel bed, prevelt hij:

„Wel arm en hard, mijn kind, maar verrena niet zoo arm als de kribbe en zoo hard als het kruis. Zoo schieten we levenslang in alles te kort, wij die Christus moeten navolgen.”

„Hoe ligt onze goede vader abt hier als een kranke neer”, klaagt Otton, „terwijl hij

met Paschen nog in- en uitging en ons geleidde over het erf?"

„Mijn ouderdom wordt mijn ziekte, al te zacht en tam. En een overgroot geluk is het, dat ik hier mag neerliggen in den weerglans van het Allerheiligste. Mij, die te elfder ure kwam, is de overmaat van Gods goedheid tot beproeving geworden."

Opnieuw klaagt Otton, beschaamd, zich tegen zich zelf aan, bij de woorden van dezen, die alles offerde en zich toch steeds te rijk voelde . . . „Hoe dan ik, wereldling, als u zoo spreekt?"

Even diept de blik der oude oogen in den zijnen: „Uitverkorene, die den weg des Heeren bereidt; voor wien wij ons leven of sterven opdragen, opdat God u helpe en de Geest u verlichte: versaag niet. Doe wat God wil."

„Hij blijve het me door uw voorspraak wijzen," beaamt Otton, in nieuwe geestkracht het hoofd achteroverwerpend, als schudde hij een duister rag af. Komt opnieuw de Genade tot hem door dezen drager van het Godsrijk? „Credo in Sanctorum communionem". Hij wil den heiligen priester zijn gedachten laten verstaan door die woorden.

„Weet koning Siegbert," gerustgesteld wendt vader Fedolius zich van Austrasië's

majordomus af, „dat ik op hem heb gewacht? Hij heeft het zoeven al van me vernomen: ik ben te rijk, en dat mag niet voor iemand, die binnenkort door het oog van de naald moet. Daarom wil ik den schat, die de roem mijns harten was en al mijn levenskracht, overgeven in zijn kinderhanden.”

Verwonderd zien de twee, hoe de bevende vingers streelen over den leeren band van het oude boek op zijn knieën. Ottons hulp afwijzend, heft hij het moeielijk op, om het Siegbert toe te reiken.

„Ieder die ooit over den drempel van mijn kluis trad, heb ik het verteld in mijn geluk: dit is het evangelarium door den heiligen man Colombaan mij, den wuften patriciër, een halve eeuw geleden geschonken als Gods tastbare genadegave,” fluistert hij met een lichtende verrukking in de oogen. „Neem het. Houd het. Eer het. De relik van een wonderdoener heilige den verwachte der volken.”

En nu Siegbert daar staat met Fedolius' rijkdom ootmoedig op de uitgestrekte armen, vinden Fedolius' dorre vingers den bloesentak, die Siegberts hand ontviel, op de versleten deken over zijn knieën, waar eerst het boek lag. Verwonderd heft hij dien op en zijn half-blinde oogen speuren verlangend

naar de bloesems, die zijn lippen beroeren, terwijl Siegbert over het boek het hoofd neigt ook tot den eerbiedskus. *Vivat qui Francos diligit Christus!* spreekt Fedolius dan, plechtig als begon hij de heilige Mis te lezen. „Den scepter uwer kracht zal de Heer uit Sion zenden! Koning Siegbert heeft het gehoord als een profetie, toen hij zooeven neerknielde voor den drempel van Gods huis. Koning Siegbert gedenke, dat hij voor de Franken de drager van Christus' liefde moet zijn; voor de volken de bringer der blijde Boodschap; alles vervuld wat wie heengingen onvervuld moesten laten; bevestiger van het Godsrijk op aarde, onuitputtelijk in liefde, voor de velen als voor den enkele.”

Al sprekend scheen zijn stem, vaster en helderder, zich te verjongen, en lichtend leefden zijn oogen op. Nu hij echter opeens ademloos moet afbreken, zinkt hij terug in Ottos arm, die hem steunde. Bedroefd glimlachend schudt hij het hoofd, daar zijn kracht hem begeeft.

De broeder die op den boomstam tegen den wand zat gedoken, zonderdat de bezoekers hem nog gewaarwerden, staat bezorgd op en geeft hun met den blik een wenk om heen te gaan.

„Voor mij slapenstijd,” prevelt Fedolius,

die het teeken toch scheen op te merken,
„voor Siegbert levenstijd. Mijn uur en zijn
uur.”

„Siegbert draagt het Boek der Waarheid
de wachtende wereld in,” zegt Otton in zijn
verlangen, het stervensuur dat hij voor zijn
ouden vriend voelt naderen, te verblijden
met het morgenlicht van het Godsrijk hunner
hoop.

„Het Boek der Liefde”, de oude hervindt
weer zijn stem, „bron van genade en geluk
voor de velen en den enkele, zooals zijn hart
moge blijven.”

't Is het laatste. Met gesloten oogen ligt
hij neer, hijgend in koortsigen sluimer. Ze
trekken zich stil terug, maar als ze reeds den
drempel over, nog naar hem zien, schijnt hij
weer ontwaakt, want ijl heft zich zijn hand
ten zegen.

„Weer een”. Over het kloostererf gaan
ze, aldoor de schreden dempend. Maar dien
snik kan Otton niet bedwingen. Hij denkt
aan Pepijn, aan Arnulf, de sterken en goe-
den, die door hun dood den nablijvenden
den plicht oplegden te worden wat zij waren,
indien ze niet willen dat hun volk verloren
gaat voor zijn hooge roeping. Nu dezen
waker en zorgger weer, dezen vader en
heilige, dien Austrasië eerlang moet missen.
Wie en wat zouden hun opvolgers zijn, zoo

ze niet konden opzien naar de Morgenster? Ze was de troost dezer voorgangers, zooals ze het licht zal zijn van wie eenmaal het werk zullen voortzetten, dat zij, nieuwelingen van thans, op hun beurt zeker onvoltooid moeten opgeven.

Otton moet wel zien naar Siegbert, in dat vreemd-nieuwe besef van de eigen tijdelijkheid, bij de tijdelooze onvergankelijkheid van dezen Verwachte, wiens louterende glans uitstraalt nu reeds over geslacht na geslacht. Helderziende worden zijn oogen voor de eigen onwaarde, naast de heerlijkheid van dit kind, die hij toch niet met gedachten of woorden kan noemen of verklaren, alleen maar in ontroerden eerbied voelt, dieper en duidelijker dan ooit te voren.

Sprakeloos gaat Siegbert naast hem. Zijn even open lippen schijnen den zonneglans te drinken, die hem toestroomt uit de hooge verte, waarheen hij uitschouwt zonder zien. Met de geheven handen houdt hij het Evangelieboek tegen het hart gedrukt.

„Voor de velen als voor den enkele,” zingt Fedolius' woord in hem na, als een wonderlijk lied, dat hem allengs zijn diepe geheimen openbaart. Van zijn volk moet hij houden als van Otton, van zijn vijanden als van zijn volk, van de zondaars als van de heiligen, van die hem leiden als van de

verdoelden Voor de velen als voor den enkele." Is dit het antwoord op zijn bang bidden van eerst? Moet hij het meedragen als zijn levensleus?

Vragen wekken weer nieuwe vragen. Omdat hij zoo'n onnoozel kind is, en toch zooveel moet weten, eer de tijd opnieuw voorbijgaat, zooveel doen

Uit den boomgaard zijn ze weer tusschen de hazelaarsboschjes gekomen. Op een lagen tak zingt een nachtegaal. Ze moeten wel naar hem kijken.

„Tóch Pinkstergeluk", zegt Otton „maar zoo heel anders bij het keeren dan bij het komen."

En hij vraagt zich af, waarom juist hij, onwaardige, met dezen uitverkorene door de Voorzienigheid geleid wordt langs haar wegen van wonder naar wonder. In zijn herinnering glanst als levend gebeuren op: het laatste samenzijn met Pepijn, en dat andere uit verder verleden: Siegbert als vierjarig kind op den Heiligen Berg, door Arnulf gezegend en verheven tot zijn heilig koningschap. Pepijn gestorven in het zelfde uur van zijn wijdingsvol afscheid van Siegbert; Arnulf, die zich in den zomer na Pepijns dood rustig tot sterven neerlegde met de voorzegging: dat Siegberts tijd zou komen. Zooals Fedolius thans. *Requiescant in pace.*

Hoe zijn ze hem wonderbaar één in dit uur, deze drie, levend en stervend voor den Godsrijkkoning, dien hij, de tastende navolger, aanbeveelt in hun bescherming! . . . En weer blijft hij peinzen over het alles vervullend geheimnis der *S a n c t o r u m c o m m u n i o*.

Eerst nu ze op den heuvelrand komen, waar onder hun oogen het dal openligt, met de koningsstad schemerend door goudnevel, achter de lichtend spiegelende meren der Moezelbochten, vindt het koninkje weer woorden: „Laat ons naar de Apostelenkerk gaan,” vraagt hij. „Naar Austrasiës heiligste reliek” vult Otton aan, verheugd om het doel, dat zijn eigen gedachten zeker aanstonds ook zouden gevonden hebben.

Het is juist twee jaar geleden, dat een trits van Austrasiës bisschoppen, — Goëric van Metz, Paulus van Verdun, en Theodefred van Toul, — Arnulfs lichaam van den Heiligen Berg overbrachten naar die basiliek, door hem zelf eenmaal buiten de muren der koningsstad gesticht, en het verhieven in rijk-bewerkte gouden kiste . . . Sinds weet het volk van Austrasië den vereerden vader opgenomen onder Gods Heiligen, en velen komen, rondgaande om het ciborium, hem aanroepen in de schaduw van dien schrijn

op het marmeren verhoog, waaronder ze alleen gebogen kunnen doorgaan.

„Ik wil er voor het eerst Fedolius' boek openslaan,” bekennt Siegbert, schuchter in zijn vrees, dat Otton zijn hoop zal raden en afkeuren, om eindelijk Gods bedoeling met duidelijke woorden te hooren in den eersten zin, dien hij er in lezen zal.

Maar Otton knikt ernstig instemmend: „We zullen al voortgaande van hier tot daar stil de avondgetijden bidden,” stelt hij voor.

Een uur en langer wisselden ze geen woord meer, maar nu ze uit de duisterige kerk weer op de heirbaan komen, die haar scheidt van het Zavelplein vóór de wallen, roept Siegbert blij: „Zie-” en, Fedolius' boek weer in de beide armen tegen het hart, wijst hij met de oogen naar de eerste sterren, nog bleek aan den avondhemel, onder wiens puur opaal, kleuren en lijnen der stad verslinken in de eigen schaduw, ijl-purper als het waas over vroeg-voorjaarsche bosschen.

Maar Otton volgt Siegberts blik niet, daar zijn aandacht wordt getrokken door groepjes mannen en jongens, samengeschoold op den weg, pratend en wijzend naar de stadspoort, waarheen andere groepen vragend en wijzend

drentelen, om zich te voegen bij de menigte die er wemelt en draalt. „Pinksteravond immers,” stelt hij zich gerust, al vraagt hij zich meteen toch weer af: „Waarom de kerk zoo leeg en de weg zoo vol?”

„Al zeven sterren,” heeft Siegbert geteld.

„De tijd is voorbijgegaan, zonder dat je 't merkte, daar onder Arnulfus' rijve,” antwoordt Otton hem nu, verteederd bedenkend, hoe het kind daar zat neergeknield op den arduinsteen, tusschen de vier porfieren zuiltjes, die op marmerblad de kiste dragen, wier flonkerende zijwand het altaar tot retablum dient. Hij, die vóór de trede was blijven staan achter de kleine witte gedaante, zag ze daar, aan zijn voeten neergeknield, als een stil schaapje, vóór het open boek op de andere trede.

„Ik had zooveel te vragen” wil Siegbert zijn vergeten van tijd en duur verontschuldigen. En weer hoort Otton de kinderstem, diep en week door een ontroerde vreugde.

Uit het landschap van beemden en heuvelbosschen waait de zoelte aan, doorzweemd van bloesem- en grasgeur en de waterfrischte der rivier. De ragge schemering verdiept tot een rijk donker onder de zwaarbelooverde kastanjeboomen, die in rijen het Zavelplein belommeren, waarover ze nu dwars langs de stammen naar den paleiswal

gaan. Ze zwijgen, daar ze onder de boomen andere stemmen hooren en onbemerkt willen blijven. Weer een groep mannen, — Ottos speurende onrust heeft ze terstond ontdekt, — niet in kalmen avondkout, maar als radend en gissend in angstig wachten. „Drie, wild op het paleis aan. Oorlogsboden,” als hij scherp luisterend die vlag van het gemompel opvangt, schrikt tegelijk de verdenking hem op: „Onraad in Thuringen.”

Maar Siegbert heeft zonder zien of hooren voortgesponnen aan het eigen glanzige gemijmer. „Ik moest zooveel weten, Otton,” vertelt hij vertrouwelijk, „na alles wat we vanmiddag bespraken en beleefden. En heel ongeduldig wilde ik nog voor slapengaan antwoord vinden. Daarom sloeg ik daar het boek open. Denk eens wat de eerste zin was, dien ik er las? Alweer het zelfde, wat alles me zei vandaag. Maar nu met Christus' eigen woorden: Ik moet de werken verrichten van die mij zond, zolang het dag is. Alleen zou ik nu nog willen weten of ik goed versta. Wat meen jij dat het beteekent?”

„Dat je rustig moet doorgaan met wat je tot dusver deed: bidden, leeren, spelen,” zoekt Otton zich los te rukken uit de duister-groeiende vermoedens van onraad, in een geestkrachtige poging om zich opnieuw en

volkomen te verplaatsen in dit kinderleven, dat uit zijn bloeiende argeloosheid lijkt te ontwaken tot eigen wensch en wil.

Als hij Siegbert het hoofd ziet schudden, aldor die lichtende opgetogenheid als een verlangend uitstaren in de oogen, in gang en houding, vraagt hij zich: „Heeft mijn koninkje dan het voorgevoel van iets wonders, terwijl ik niets dan ramspoed verwacht?” Zijn onrust wordt sterker dan hijzelf, hij voelt het ontsteld. „Het is me, alsof ze ons zoeken en wachten in het paleis,” verklaart hij zijn meer en meer gejaagd voorthaasten. Alle geruchten en feiten der laatste maanden spoken hem weer door de gedachten, de duister-broeiende tegenstand, de omgluipende afgunst en laster . . . Hij wil zich in Radolfs aard verdiepen, om te weten of die zwijgzame Frank tot verraad in staat zou wezen. En hij betrapt zich, Radolfs wezen te verwarren met dat van Grimoald, beiden zoo ondoorgrondbaar voor hem. Zal hij levenslang zijn afkeer en achterdocht voor zulke wereldlingen steeds opnieuw moeten overwinnen? Alleen omdat ze anders zijn dan hij? Nu weer Radolf van zoo snoode misdaad als landverraad verdenken? Zondig is zijn kwade achterdocht!

Hij wil zijn spoed bedwingen. Maar nu is het Siegbert die, zijn snelle schreden vooruit,

hem meesleept in nog sneller loop. „Wat zou er zijn?” Geen angst bij het kind, maar een popelende verwachting. Otton wil hem den last van het zware boek ontnemen, maar het vaster in zijn armen drukkend, weert de knaap zijn hulp af. De trappen achter het walpoortje op, zijn ze over den omgang in de leege zuilengalerij rond den binnentuin gekomen.

„Hoor je wel?” houdt Otton hem een kort oogenblik tegen, nu uit de binnendiepte van het paleis een ongewoon zwatelen en rumoeren van stemmen tot hen doordringt.

„Wat is er toch?” vraagt Siegbert opnieuw. „Goed of kwaad?” Maar hij lacht bij zijn vraag, alsof er toch alleen iets heel verblijdends kan gebeuren. „De heilige man Amandus zal zijn gekomen,” hoopt hij „of misschien Eloy, de bisschop, met geschenken van moeder en Clovis, zooals verleden jaar. Een van beiden, door God gezonden, de raadsman dien hij zeker vanavond nog alles zeggen en vragen kan over Otton en hem . . .

„Zoo lang en ongestoord duurde het geluk dat we ons voorbereid moeten houden eerder op kwaad dan goed.” Maar Otton zwijgt zijn antwoord. Siegbert zou het niet meer verstaan. Ze zijn in de paleishal gekomen, en uit het gewoel tusschen de zuilen gaan uitroepen op, boven het geroes uit, hun

namen en een gerustgesteld: „Eindelijk!“ Heel het palatium en het volk van Metz lijkt hier wel opgehoopt; alle hoofden wenden zich naar hen. De kringen ontwinden zich en stuwen weer samen, rondom koning en majordomus, op wien de plechtig toevende senechal is toegetreden.

„Drie ijlboden uit Keulen, gezonden door bisschop Cunibert, wachten u in de kleine raadzaal, sinds het zesde uur na den noen.”

De omstaanders wijken reeds, om hun koning en zijn geleider doortocht te laten, hunkerend naar zijn lieven groet.

In het schijnsel der drie bronzen hanglampen, zijn in de kleine raadzaal een vijftiental mannen bijeen, deels in een groep om de drie vreemdelingen in het zaalmidden, overigens met met paren en drieën heen en weer dreutelend, of wachtersmoe neergezeten in de banken langs de zijmuren. Hun lang ongeduld blijkt uit hun verheugd opzien en een „ha!” van verlichting, nu koning en majordomus binnentreden. Ze wijken in twee rijen uiteen, en het hofceremonieel weer opvallend, laten ze hen in zwijgende nijging voorbijgaan naar de zetels, op het verhoog in de zaaldiepte. De paleisraad is deze laatste drie jaren wel gewoon aan het verschijnen van den jongen koning in hun midden, aan de zijde van den majordomus. Toch zien ze

vanavond met een bevreemden glimlach naar hem, om het groote boek dat hij zoo behoedzaam tegen zijn tunica drukt, met zoo waardigen ernst als stond er Austrasië's lot en toekomst in geschreven. In het goudlicht der lampen schitteren zijn oogen, die hen allen vragend aanzien, en onder de verwaalde lokken gloeit hem een warme blos op de wangen, zoodat hij krachtiger en levendiger lijkt geworden. De oudsten, Bazinus en Gonza, nog de eenige overlevenden uit den tijd toen, na Brunehilde en den eindeloozen binnenlandschen onvrede, de jonge Dagobert een nieuwen morgen bracht aan Austrasië, mompelen elkaar toe: „Veel lijkt hij op zijn vader,” al voelen ze beiden met de gelijkenis het verschil, dat ze niet kunnen vatten of uitdrukken. Is het alleen de zielsbloei in zijn dieper, vertrouwvoller, blauwlichtende oogopslag? Zijn kinderlijke lippelach, schalksch en blij en toch als een teedere liefdegroet voor ieder en alles, waarheen die geloovige oogen zien? Blank en fijn en schoon als een leliemaagdeke, en toch in zijn gang en houding de veerkracht van den ontwakenden man

Hoe hij nu neerzit, rustig en gelukkig als eenmaal de twaalfjarige Jezus onder de ouderlingen in den tempel. Hij houdt het boek op de knieën, de handen op het boek

gevouwen, stralend als immer, kind en toch koning, wien het rijk Gods behoort. De deemoedige Otton zoo geheel enkel Siegberts schaduw, dat de twee één schijnen, en elk gebaar van den majordomus lijkt uit te gaan van het koninkje zelf.

Bazinus en Gonza, de grijze rijksgrouten, eeren den bescheiden Otton om de eer, die hij steeds en bij alles zijn koning laat, en altijd weer verdedigen ze hem tegen degenen, die hem Pepijns slaphartigen epigoon noemen, of spotten, dat hij het verder heeft gebracht in heiligheid dan in staatkunde, en aan Siegbert zeker beter latijn en poëtica dan regeeren zal leeren.

Als de vergaderden op hun plaats zijn gezeten in de diepe muurbanken, treedt Bobbon de groot-kanselier naar voren, een gedrongen krachtgestalte met het groote hoofd zwaar tusschen de schonkige schouders, de vlijmscherpe blik loerend door smalle spleten onder de borstelbrauwen. Forsch en kortaf vraagt hij gehoor voor bisschop Cuniberts gezant, Gorm hoofdman van honderd. Tot den koning richt hij zich, maar weer is het de majordomus, die de hand heft voor Siegbert tot toestemmend antwoord.

„Het is een krijgsman, die thans voor 's konings zetel de knie buigt, een gespierde bonkig gebouwde Germaan, met blos-blanke

gelaatstint en lange rosse snorren, waardoor de gulle lippen echter niet heelemaal verborgen worden. Hij slaat den doordringenden hel-blauwen blik naar Siegbert op en tracht de diep dreunende stem te dempen, terwijl hij spreekt:

„In naam van den hoogwaardigen Cunibert, bisschop van Keulen, breng ik Siegbert III, onzen welbeminden en geëerbiedigden koning, met zijn edele raadsheeren zegen en groet. Vereerd heeft bisschop Cunibert mij met de opdracht, u mondeling de konde te brengen, ook vervat in dezen zijnen brief, en hem medegedeeld door deze beide monniken uit Heiligenstad, gezanten van hun abt, betrouwbare getuigen, mij vergezellend tot staving van het schrikbare feit. Radolf, eenmaal door de gunst des konings gesteld tot handhaver zijner wetten als hertog van Thuringen, heeft den eed van trouw verbroken, zich op het schild tot koning laten verheffen, onder voorwendsel het koninkrijk van Hermanfried te herstellen, het hertogdom, Austrasië's wingewest, verklaard tot zijn onafhankelijken en zelfstandigen staat. Zeer ontsteld door dit verraad, oordeelt bisschop Cunibert, dat hier zonder verwijl dient ingegrepen tot bestraffing en herstel, tevens om te voorkomen, dat de trouweloze, volgens zijn bedoeling, een verbond zal sluiten

met Saksen en de andere barbaarsche randstaten, waardoor niet alleen koning Siegberts rijk, maar heel het Christendom zou bedreigd worden, zoo niet met den wissel ondergang, dan toch met langdurige zware beproevingen, wier gevolgen rampzalig zouden zijn voor staat en Kerk."

De oogen wijd en star in aandacht en schrik, heeft Siegbert deze tot hem gesproken woorden aangehoord en schichtig ziet hij naar de twaalf, die, zoodra Gorm zwijgt, hun verontwaardiging niet meer bedwingen, en opschokkend uit hun bewogen toeluisteren, verwenschingen grommen, en Bobbon bijvallen, die de zware vuist beukt op de armleuning van zijn muurbank, en buldert: „Dood aan Radolf!" Alleen Enovalaüs, terzijde van Gonza, zwijgt en strijkt de hand langs den krulligen rossen baard. Siegbert vangt een flits op van het valsche leedvermaak, dat hem in de oogen flikkert, die zich vorschend op Otton richten.

Somber zit de majordomus nog gebogen over Cuniberts ontrolden brief, door Gorm hem overgereikt. Zijn zwijgen duurt, terwijl het ongeduld der anderen groeit. Het wordt in de zaal tot een zwoele benauwenis die Siegbert zóó beklemt dat hij, wee en bleek, zijn hart en zijn slapen hoort bonzen of hun broze wanden gaan breken

„Oorlog wordt het, oorlog moet”, weet hij
„en Otton zint op liefde en verzoening, kan
onmogelijk zijn week priesterhart verharden
en moet tóch . . .”

Eindelijk heft de majordomus het hoofd.
„Laat ieder van 's konings raadsheeren zijn
oordeel uitspreken,” stelt hij voor.

„Dood aan Radolf,” Bobbons roep knotst
die aarzeling onbarmhartig.

„Overleg is overbodig,” mompelen afkeu-
rende stemmen.

„De heirban!” dondert Bobbon.

En het Germaansche bloed der anderen is
opgezweept. Treculf en Milon laten zich
meesleepen door Enovalaüs' uitbundigen
bijval; zelfs de oude Gonza heft geestdriftig
de hand tot instemming.

„Laat ons wel beraden alvorens tot geweld
en bloedvergieten over te gaan,” spreekt
Otton zich bleek oprichtend, „of een goed
gekozen gezantschap Radolf niet tot reden
en onderwerping kan bewegen. Wellicht
overziet hij niet de gevolgen, die zijn daad
van blinde eerzucht kan hebben voor heel
het menschdom. Hij is immers ook een
Christen, en kán niet verlangen, dat het rijk
Gods op aarde, in zijn schoonen prillen
opbloei, waarvan wij allen tot heden de ge-
lukkige getuigen zijn, overweldigd zou wor-

den door de horden der heidenen, ontketend door zijn verraad en verbond."

„Wend hem de andere wang toe, nadat hij u op de eene wang sloeg," hoont Bobbon, „en laat hem intusschen Siegberts kroon en troon overrumpelen, die wij moeten bewaken. Het oogenblik is gekomen, dat Austrasië geen droomers, maar legeraanvoerders noodig heeft."

„De heirban!" dringen de stemmen aan, steeds wreveliger bij dit twijfelen en talmen, „dezen avond nog! Geen uur meer verloren!"

„Bisschop Cunibert verwacht niet anders," meent Gorm Austrasiës regent te moeten beïnvloeden.

„Geen vrede, maar het zwaard ben ik komen brengen," herinnert de jongste der stille monniken van Heiligenstad hem de Evangeliewoorden.

„Als het waarlijk noodig is tot behoud en redding van Siegberts koninkrijk," prevelt Otton, dof voor zich starend. Het beslissende woord kán hem niet over de lippen. Het koninkje voelt het, en vóór de anderen deze onmacht zouden bemerken, is het zelf opgesprongen, weer met het evangelieboek tegen het hart, en zijn klaar-schallende knapenstem roept, waardig toch en met kalmen nadruk:

„Tot behoud en redding van Austrasië en

het Godsrijk, in den naam van Christus, gebieden wij den heirban!"

Eén oogenblik van verbluft zwijgen, dan een luide lange jubel, door handenklappen begeleid, één aangehouden: „Heil Siegbert!" door lach en tranen heen.

Blozend en bevend in nakomende opwinding na zijn spontaan kloek vermennen, is Siegbert teruggezonden op zijn zetel. Even legt zich Ottons hand op de zijne, weer samengevouwen op het boek: „Dank", ademt het langs hem. In verholen vluchtig ontmoeten begrijpen hun oogen elkaar, treurig om het onheil dat thans ontketend gaat worden.

„De koning van Austrasië hoort en ziet, hoe zijn manmoedig besluit zijn mannen bezielt," neemt Bobbon opnieuw, maar zoo-veel bezadigder het woord. „Hij veroorlove dat onverwijld tot verdere besprekingen wordt overgegaan. De tijd van den uittocht van het leger dient vastgesteld."

„Dat onmiddellijk de ijlboden vertrekken naar de steden des rijks. Laat de staande honderdschappen van Metz zich hedennacht nog inschepen, en de overige morgen en overmorgen," raadt de ernstige oude Bazinus aan, „tot het leger zich voltallig samenvoegt, op een nader te bepalen plaats bij de Thüringer grenzen."

Eerst als het voorstel goedkeuring en aanvulling heeft gevonden, werpt Enovalaüs op: „Maar de aanvoerder? Wil er kracht zijn, dan eerst eenheid. Eén boven allen.”

Er valt een stilte. Netelig. Almeer ontrustend. Stram zwijgt Bobbon, als wacht hij, oud-antrusion, aanstonds met luiden bijval gekozen te worden. Ook Milon, hoofd der paleiswacht, denkt aan zich zelf, maar trekt zich schuw terug in de schaduw van Treculf, zijn vriend. Gonza en Bazinus peinzen spijtig over Pepijns zoon, geboren veldheer naar hun meening, verloren voor Austrasiës zaak. Anderen verwijten Otton in hun hart mordrend zijn ontwapend regentschap. „Ansegis!” roept Otton zelf hoopvol de herinnering op aan Arnulfs zoon, den Germaan en den reus, een held die nimmer zijn krachten kon toonen of meten.

„Eer de oproep Ansegis in de Maasgouw bereikt heeft, is het te laat.” Beraad is onnoodig na deze tegenwerping.

„Laat hem den tweeden ban verzamelen en leiden.”

„Als een tweede ban noodig is. Een beleidvol aanvoerder voert den eersten tot de overwinning,” wordt er geroepen.

„Grimoald,” gonst het achter in de zaal. Siegbert hoort het terstond. Zoekend of er één of meer stemmen dien nieuwen naam

opperen, treft hem weer die valsche flikkering uit Enovalaüs' blik op Otton gericht. Huiverkil van angst, voelt hij den smaad ontwaken tegen Otton, die regeert en geen zwaard kan voeren en geen beslissing vindt... Begrijpen ze dan niet, dat hij Bobbon niet wil kiezen om zijn hardheid, die te wreed zal worden en geen bloedvergieten en slachtingen zal ontzien; en niet Milon die te weekhartig is, wel vredebewaarder maar geen oorlogsheld? Waar is de ééne die de liefde van Milon en den durf van Bobbon vereenigt? Grimoald? Wie is Grimoald? De man, die eens woedend zijn zwaard neerwierp, en onlangs in Austrasië als een vreemdeling terugkeerde. Siegbert weet niets van Grimoald, alleen dat hij in zijn kleinkindertijd niet van hem hield In dien rijksraad drie jaar geleden Ottos tegenstander, wiens naam hij hem daarna nooit meer hoorde noemen... Wat zou Grimoald weten van het Godsrijk, Ottos droom? Neen, niet Grimoald! Al roept Enovalaüs, opnieuw, nu ziet hij het, met vervreemde, onvatbare stem dien naam Zal hij, Siegbert zelf, dan weer moeten kiezen, daar niemand raad weet? Steeds angstiger voelt hij het komen. Reeds wenden de oogen zich verwachtend naar hem :
Domine ad adjuvandum me festina bidt hij, en al het doorleefde van de

middaguren herleeft; Fedolius' laatste woorden: „Voor Siegbert levenstijd . . .” en dat andere, zijn leuze voortaan: „Voor de velen als voor den enkele . . .” Warm zwelt het door zijn bloed, machtig bonst het in zijn hart, Christus' stem zelve: Ik moet de werken verrichten van die mij zond, zoolang het dag is . . . Schokt het in hem op, uit het boek waarop zijn handen liggen gevouwen? Doortintelt het hem met den blik der vijftien mannen vóór hem, allen wachtend op zijn woord? „Dit is het, dit, dit!”

Hij staat recht, en heeft het den vergaderden reeds luid en vastberaden toegeroepen:

„Laat Austrasiës koning Austrasiës leger aanvoeren. Bobbon en Milon zullen als onderbevelhebbers mijn raadsmannen zijn!” En gerustgesteld blijft hij overdenken, hoe ze zoo toch één zullen zijn, deze beiden; en hoe hij, ook alleen zóó, misschien toch naar Ottons en zijn eigen diepste verlangen, vrede kan winnen zonder bloedvergieten. „Och, als hij maar eenmaal ginds in Thuringen is en tot Radolf zal kunnen naderen.”

In zijn overweging bemerkt hij noch de verwarring, noch de toenemende bewogenheid, die zijn uitroep wekte. Met het boek tot zijn schild, staat hij opgericht, hoog wenschouwend in onbestemde verte.

„Zijn vlucht gaat hij nemen, de jonge adelaar.” De grijze Gonza strekt beide armen om het weenend te wijzen aan de anderen, hoe hun jonge koning daar staat in zijn vervoering.

„Siegbert!” schalt en weergalmt zijn naam.

„Laat hem. God wil het!” Ottons roep, die plotseling alle ontroering en jubel overstemt. En Siegbert weet niet, waarom zijn vriend voor hem ligt neergeknield en met een diepen snik den grond kust waarop zijn voeten staan:

„Bode van liefde uit het eeuwige licht, ga, ga aan het hoofd der legerscharen. De wolf zal wonen bij het lam, en de pardel zich legeren bij het bokje, var en leeuw en schaap zullen samenwonen, en een kleine knaap zal ze drijven”

Van alles verstaat het koninkje alleen, steeds gelukkiger, dat Otton hem heeft begrepen; en hoe mag en moet wat hij wil. „Terwijl hier de priester bidt voor den koning,” prevelt hij, hem Fedolius' boek overreikend. „Nu moet ik aan Milon mijn wapenrusting vragen, en aan Bobbon de wegen naar Thuringen,” en hij wenkt hen beiden tot zich. Maar hun woorden worden verzwolgen in den storm van bijval die door het paleis davert, nu Treculf in de hal den heirban afkondigt, die aangevoerd zal wor-

den, naar zijn eigen wensch en wil, door Siegbert, den koning.

IX

De maan, groot en rood achter den zwart gekartelden kam der sparrenbergen van Thuringen uitgestegen, drijft steeds lichter in haar wijden boog boven de toppen, den sterrenhemel in. Het wordt een onwezenlijke nieuwe dag van doodstille klaren, waarin gebergte en bosschen, deemoedig gedoken, roerloos luisteren naar hun eigen droomen.

Grimoald, die reeds zoolang hier op den rand der rots stond uit te zien over de kruinen van het beukenbosch aan zijn voeten, voelt zich in den star-helderen glans steeds meer van zich zelf vervreemden, en bijna schuw trekt hij zich voet na voet terug, tot hij leunt tegen de steilte achter hem.

„Onzin,“ bespot hij de eigen beangstiging „Wie anders zou me hier zien, dan wellicht de nachtuil daar ergens tusschen de takken?“ Dat eentonig uilegeroep leek hem, heel het lange uur van wachten door, de stem zelve der verveling.

Toch heeft hij den donkeren mantel nog dichter om hoofd en schouders getrokken, en verscholen tusschen de bremstruiken, luistert hij opnieuw, de wenkbrauwen ge-

fronst, de lippen stijf opeen. Maar aldoor niets dan de naargeestige uil, bijwijlen een vluchtig schuchter gesuizel in de zomerblaren en het klotsen en ruischen van de bergbeek ver terzijde, die hij naar Lotars aanwijzing uit hun afgezonderd bivak volgde, om deze plek voor hun samenkomst te bereiken. Want aan de andere zijde van dezen niet breeden bergrug, aan den oever der Unstrut, hebben de Austrasiërs hun legerkamp opgeslagen vóór den voet van den heuvel waar Radolf en de zijnen zich hebben verschanst.

„Ze zou me verstikken, deze eenzaamheid midden in de wildernis,” poogt Grimoald zich den nooit gekenden tranen-zwaren weemoed te verklaren, die hem op het hart weegt. Wat is dit voor een stemming, dezen vooravond van zijn roem? Hij, hier boven boomen en bergen uit, oog in oog met maan en sterren, staat immers op den drempel van een nieuw leven, het ware van zijn wil en verwachting. „Schroef je maar weer op tot keizer van het Westen, beter dan ziek van leven en verlatenheid ineen te zakken.” Onrustig verschuift hij den voet, om de stem niet te hooren, die in hem spreekt en hem kwelt, zonder dat hij kan nagaan uit welke gemoedsbeweging ze voortkomt. Is het de starende maan, die ze wekt in hem? Nog nooit immers heeft hij aan zich zelf getwijfeld

en steeds recht zijn weg en zijn houding geweten! Zelfs toen alles verloren leek, heeft het eigen prachtig gebaar en zijn koninklijk heengaan in vrijwillige ballingschap, hem veroverd wat hij leek prijs te geven. Vol zelfvertrouwen kan hij dus tot daden overgaan. Al is de felle veerkracht van zijn jeugd in het lange wachten ook geworden tot een wijsgeerige overgave aan het fatum. Hij wist vanaf den aanvang, dat de wereld hem zou noodig hebben. Welnu — het oogenblik is er. Met dien loozen majordomusstaf en het prullig koninkje, speelt hij het wel spoedig klaar. Zooals met alles, wat hem te weinig of te veel is En toch, tegen al dit beter weten en willen in, zoo neerslachtig in dit avonduur? Laat zich nog de nawerking gelden van den ruwen spoed, die hem opstiet uit zijn weelderust op Lauriacum, tot een roemloozen sluiptoet langs omwegen, achter het optrekkend Austrasische leger aan? Zijn trots, zijn grootheid heeft hij nagesleept als een looden last. De heer van Lauriacum, de vorstelijke, verkleed in versleten pij tot een armen vagant, zonder gevolg of reisuitrusting, zonder ook maar een simpelen slaaf tot zijn dienst en gezelschap, van hoeve tot hoeve, twee lange weken door, van Metz naar Mainz. Wat wonder, dat het zich wreekt op zijn stemming en gestel! Walgend denkt hij

terug aan het stroobed in de zwoel-warme schuren, aan de meelbrij en de garstige mede der gastvrije hoevenaars. „Is een wereldrijk dan niet wat ontbering en moeite waard?” zoekt hij zijn zelfbeklag te troosten Ontmoedigd nu bijna het doel bereikt is, het hoogste wat een man kan nastreven? Al ging het dan ten laatste wat laag langs den grond Ba, al dit voorbereidend werk, dit roeren en ploeteren in de stemming en de neigingen van het plebs, het slinksche beïnvloeden van de enkelingen uit alle lagen om heel het volk te winnen, dit kruipen en kuipen, hij heeft het immers in hoogmoedige onverschilligheid kunnen overlaten aan Lotar, die alles met een demonisch welbehagen uitspon en ineenweefde. Toen het oogenblik aanbrak, hoefde hij enkel zich zelf maar langs de vernuftig ontworpen lijnen in beweging te zetten. Laat hij dan wat uitgeput zijn door die vermaledijde, maar onvermijdelijke achterbaksche reis van Lauriacum tot hier. Zijn geest is onverlet. Alleen misschien na het lange wachten wat loom. Alsof er een schok noodig is om hem wakker te schudden, dat hij zich sterker dan ooit zal vooruitstorten, onbeteugelbaar in zijn meeslepende vaart Laat het eigenmachtige, vrije en glorieuze streven maar eenmaal zijn begonnen, dat hem in kort tijdsverloop van major-

domus in Metz tot keizer van een wereldrijk zal maken, zonder slag of stoot, onvervreemdbaar en vastgevestigd, daar de volken zijn macht zullen zien ontkiemen en groeien als natuurgroei, noodwendig krachtens de macht en de meening van zijn genie.

„Oehoe,” roept de uil. Met een ruk zich opnieuw tot feller luisteren spitsend, hoort Grimoald meteën een mannenstem den roep nabauwen, dan, dichterbij, een gekraak en geschuifel in de struiken boven hem, en met een rappen, veerenden sprong staat Lotar op den uitstek, drie keer herhaald fluitend op zijn twee vingers, het afgesproken sein.

Grimoald heeft zich reeds opgericht, gruwend van dit snerpend gefluit in deze stilte. „Na de zon, vóór de maan,” herinnert hij den laatkomer verwijtend aan hun afspraak.

„Moest ik eerst de val niet spannen?” Lotar kent wel den hoogen toon, dien zijn heer nimmer en bij niets laat varen, in zijn angst de meerderheid over hem te verliezen, waarvan hij hem met voordacht den waan laat „Verheug u! Alles slaagt boven verwachting, al gaf die verwenschte poppenheld me de handen vol, sinds hij met zijn dwaze gril om het leger aan te voeren, onzen eersten mooien opzet eigenlijk leelijk in de war stuurde. Nu weer bij Radolf; die alleen om wille van Siegbert niet tot den overval

kon besluiten. De fut is er uit bij Radolf. Zijn vrouw is dit voorjaar gestorven. Die was, welbeschouwd, in haar grootheidsdorst mijn sterkste bondgenoot bij hem, die zweepte hem op Maar nu blijkt me, haar gemis is het niet alleen. Meer nog de komst van het koninkje. „Verre van mij, dat ik dit kinderleven zou willen breken of vernietigen,” wierp hij me woedend tegen. Niets tegen te doen! Overal stuit ik op ditzelfde bijgeloof. Ze beschouwen Siegbert als een uitverkorene, een gezondene, en verwachten ik weet niet welke wonderen van hem.”

„Tenslotte dus het eenige, dat me den weg verspert, dit koninkje,” wreeft Grimmoald die in het duister tast, zoodra de gedachte aan den jongen Merovinger zich stelt tusschen hem en zijn heerschersdroom.

„In zoover alleen, dat zonder hem de overwinning op Thuringen door Austrasië's onbaatzuchtigen held en verlosser zeker vlotter, maar ook zooveel minder glorierijk zou te bevechten zijn,” spot Lotar. „U, die bestemd is, niet alleen het koninkrijk maar ook den koning te redden uit het doodsgevaar.”

„Vanaf mijn terugkomst uit Byzantium hield ik je voor, hoe omslachtig je plan is, veel te vatbaar om door onvoorziene hindernissen in de war te worden gestuurd.”

„Daarover zijn we uitgepraat, sinds u voor den kortbondigen en afdoenden staatsgreep, die een moordpartij zou worden, nog meer terugschrok.”

„In mijn haat voor alle ruw geweld.”

„Dus alleen maar het Thuringer spiegelgevecht. En met mij beseft u immers, dat mijn plan, in al zijn omslachtigheid, zoo oneindig meer waarborg in zich sluit voor de bevestiging van uw macht.”

„Maar Radolf”

„Die zal zijn mannen doordringen van het eigen bijgeloof en hun bevelen, het koninkje als een hooger wezen te sparen, terwijl het door Grimoald op het goede oogenblik moet ontzet worden. Heel de overval, het tweede uur na middernacht, zal enkel gericht zijn op de aanvoerders, van wie er morgen hopenlijk geen enkele meer over is. Enovalaüs al evenmin. Hij heeft zijn dienst gedaan, en zou als deelgenoot van onze geheimen, niet anders dan gevaarlijk kunnen zijn U gaat zich volgens uw wensch in Metz omringen met een nieuw palatium. Kies de jeugd, te jong om partijdig te zijn en argeloos genoeg om zich te laten opkweeken tot uw getrouwen.”

„Loop den tijd niet vooruit,” verwerpt Grimoald minachtend die toekomstplannen, zonder den snerpenden spot ervan te voelen.

„Begrijp ik dus goed, dan slaapt Austrasië's leger daar beneden rustig op zijn schild?”

„Dit tenminste verliep, zooals we berekenden. Hoewel de meesten, Bobbon vooral, onverwijld vanavond nog den aanval wenschten, wisten de onzen handig te bewerken, om ter wille van Siegbert uit te stellen tot den dageraad „als de oude morgenster zal verbleeken bij den opgang der nieuwe”. Ja, het schijnt er geestdriftig te zijn toegegaan in de koninklijke legertent, waar de aanvoeders en antrustionen vergaderden. Dweepers voor het meerendeel, zeker van hun overwinning in den „Heiligen Oorlog”, zooals ze het koninkje napraten, zonder het flauwste vermoeden, dat er één schaterlacht om het avontuur, waarin hij hen dreef”

„Jij bent de baarlijke duivel.” Grimoald kan niet nalaten hem toch te bewonderen.

„Een groote zondaar dan, die mijn inblazingen volgt. Maar vermakelijk is het, zoo aan de draden te trekken en de wereld te bestieren, als een god die achter de wolken schuilt Wie kent ook maar mijn naam? Ja, Enovalaüs, de hoogedele, die op een hertogdom aast tot loon van zijn boodschappen. Kreeg hij het waarlijk, dan ben ik minstens een koninkrijk waard Maar genoeg. Koortsig van opwinding kwam de brave verrader mij tegen zonsondergang het

besluit uit de koningstent vertellen, en ik, achterom, den berg op naar Radolf, die me al even koortsig heel den middag reeds had verwacht, bezorgd om dat woelige wapenvertoon sinds den noen en het onoverzienbare tentenkamp aan den voet van zijn verschansing. Waar hij intusschen uit de bosschen en bergen van het achterland een horde bij- en knoestzwaaiers verzameld heeft, talrijk genoeg èn voor de overrompeling èn voor een schijnvertooning van massabeweging het smalle bergpad af. Ik heb hem prachtig bemoedigd en Grimoalds vrienden-groet gebracht aan zijn toekomstigen bondgenoot en schoonvader."

„Oehoe", bauwt Grimoald thans op zijn beurt den uil na. „Je weet, dat ik over den prijs van het verbond niet goed te spreken ben."

„Versmaad ze niet, deze vijftienjarige bruid, de bloem van Germanje. Denk aan de dynastie, die u vestigen moet. Denk aan den kleinzoon van Pepijn en Arnulf, Ansegis' en Begga's zoon, den tweeden Pepijn, onlangs in de Maasgouw geboren. Hij zou u noodlottig kunnen worden."

„Renula," bemijmert Grimoald den naam van Radolfs eenig kind, den inzet van hun samenzwering tegen Otton en zijn aanhang, „bloem in knop, die mijn levensgeluk moet

worden, omdat de eerezucht van haar ouders wenschte dat ze mijn roem zal deelen Is ze mooi, Lotar? Heeft ze geest? „Zal ze kunnen liefhebben?” wilde hij vragen, maar durft niet voor Lotars spot. Vreemd voelt hij in dit oogenblik, hoe de weemoed in hem hongert. Zijn gedachten dolen naar dat wondere uur terug, toen zijn moeder bij hem was op Lauriacum en heenging voor immer.

„Wat doet het er toe?” minacht Lotar. „Ze brengt tot bruidschat het majordomus-schap; Thuringen, Allemanje, Beieren tot verknochte vrienden, en tot wal en bolwerk tegen de gevaarlijke barbaren; nog als toegift tot trouwen aanhanger haar grootvader Chamarus, met zijn phalanx van schreeuwers om onafhankelijkheid. Maar dit alles is van later zorg. Terzake nu, kort en goed. Houd u vóór middernacht met onze Mainzer trawanten strijdvaardig, in het eerste ravijn links van den schansberg, en stort u in het gevecht, als u driemaal drie keeren mijn horen hoort. Verstaan? Ik sta tusschen de struiken op halverhoogte van de helling; Radolf zelf evenhoog op een uitstek van zijn heuvel, heeft me dan met zijn klaroen het teeken gegeven van het gunstig oogenblik. Dan is het uw beurt, heldhaftige verlosser van rijk en koning!”

„Eindelijk en ten laatste!”

„Verbrui het niet,” waarschuwt Lotar, driest in den doffen blik van zijn meester den zijnen borend. En wat geen van zijn woorden hier kon uitwerken, doet dit. Het prikkelt Grimoald tot zijn oude drift. „Eeuwig hem herinneren aan die nederlaag in de aula regia, drie en een half jaar geleden. De demon . . .” Hij klemt en knarst de tanden oopen om zijn woede te verbijten. Hij haat hem. Juist omdat hij hem vreest. Haat en vreest hem, omdat hij hem noodig heeft, den duivel. Komt het zoover, dat het hem een verlossing zou lijken, vrij te zijn van zijn kwelgeest? Hij die zich eenmaal heimelijk er op verhief, dit jonge vernuft ontdekt te hebben, om het te vormen tot zijn belang? Is het waarlijk een spel van den Booze, dat hij thans in den leerling den geest herleefd ziet, die in hem zelf vergroeide, den Grimoald uit de dagen van Siegberts koningsverheffing, die zijn heerschersstreven begon met doodsvenijn te druppen in Dagoberts kwaal . . . Een ander is hij zelf geworden. Hij beseft het voor het eerst, tegelijk met zijn haat en angst voor den brutalen listeling . . .

„Grimoald magnus et magnificus,” mompelt Lotar, en zijn heer vangt werkelijk een straal van bewondering op uit zijn sluwen blik. Dat geeft hem terug aan zijn eigen

hoogmoed „Juist,“ stemt hij zelf-behaaglijk in, „niet de Verschrikkelijke, maar de Groote: dit is mijn levensgroei.”

„Geboren tot onsterfelijkheid.”

„Bij mijn eer, ik ga het toonen dezen nacht.”

„Maar denk er aan, dat Grimoalds zwaard nog ligt neergeworpen voor Austrasiës troon.”

„Grimoald heeft een lichtende lans.”

„Die hij binnenkort wisselt voor een gouden staf!”

Met een spottig zegelachje, als een verschietende tintelvonk in de gitzwarte oogen, viert Lotar zijn overmacht, terwijl Grimoald zich een voorzichtige wijze looft, dat hij niet uitspreekt wat hij denkt: „Gouden staf, waaruit de stralende sceppter ontbloeit, heerlijker dan ooit een keizer droeg in het westen of oosten. De groote tijd der wereld gaat komen.”

Siegbert slaat uit den slaap de oogen op en luistert. Is het de naklank van een helderen hoornschal, die in de tent doordrong en hem wekte? Het maanlicht zeeft door het doek zijn kleurloos donzen doom, waarin het koper glinstert der staven, die het torsen en spannen, en het wapentuig — schilden,

kurassen, helmen, zwaarden, speren, — in de hoeken achter hun lage bedden opgestapeld, bronnen schijnen van glans.

Roerloos uitgestrekt, zooals hij ontwaakte, heeft het koninkje den blik laten omzwerven en alles om hem heen onveranderd gezien, in slaap verzonken, als Bobbon en Milon, die zwaar ademend neerliggen, donker in hun mantels gerold. Hij zelf klampt den arm vaster om den ebbenhouten staf der banier die, blank en soepel uitgeplooid, zijn hart en handen overgolft. Kruidig waart de geur om van den dorrenden krans eikebladen, die de mannen van Trier gisteren om de gulden spits hingen. Gouden letters, stralen schietend als sterren, omglansen op de smetteloos witte zijde het donker kruis in het midden. *In hoc signo vinces*. Nadat Otton hem, zooals hij verlangde, de nieuwe lichte wapenrusting en het heilige oude Clovis-zwaard had omgegord, heeft hij hem plechtig dezen standaard met Constantijns leuze geschonken, nu door de bisschoppen van Metz, Keulen en Trier beurtelings gezegend. En elken nacht ligt het Clovis-zwaard aan zijn rechterzijde, helm en pantser aan het hoofdeinde van zijn laag veldbed. Maar de kruisvaan laat hij niet los, bij dag of nacht, en haar zegeteeken, — duister-purper als zwart hout, doortrokken van het zoenbloed, —

heeft hij, als zaaide het zich om, zien ontbloeien dwars over de bont bemaalde houten schilden der honderdmannen, over de kurasen der antrustionen, op de pennoenen der speerdragers, alom en steeds menigvuldiger.

Siegbert is gerust en glimlacht, omdat hij in zijn droom klaroenen hoorde. Nu hij de wimpers weer sluit, ziet hij vele schemerige gedaanten dooreenwemelen in steeds wisselende landschappen. Hij kan niet onderscheiden of ze een zwaard heffen of een loovertak, maar ze bewegen in rijen en kringen, en zien hem aan. Eén onder allen herkent hij: Pepijn. En toch is het Fedolius' stem die hem zegt: *Vivat qui Francos diligit Christus*. Zoo duidelijk hoort hij het, dat hij de oogen opnieuw openslaat.

Verwonderd zou hij niet zijn, in den maanschemer Pepijn, Arnulf en Fedolius in hun verheerlijkte hemelgedaante te zien neergeknield in de hoeken der tent. Of omgeven ze hem onzichtbaar? Hoe kunnen Austrasië's drie heiligen anders zijn gedachten zoo vervullen? Sluimer en droom stralen weg uit zijn oogen. Steeds klaarder wakker, begrijpt hij voor het eerst, dat, vanaf het beslissend uur in het Gulden Huis, een nieuw leven hem machtig dringt en heft. Het is in hem, het is om hem. Het is eindeloos meer dan hij zelf is. Hierdoor alleen was hij geen oogenblik

bang of bedroefd of moe en terugziende in het naaste verleden, beleeft hij opnieuw den tocht over Moezel, Rijn en Main, langs de zonnige steden, waar de menigte jubelend op de wallen en langs de oevers zijn ontplooiden kruisbanier toewuifde; waar de gehelme mannen in almaar nieuwe barken zingend kwamen aanroeien, omspat door het loutere water als door zonnevonken en lichtende parels. De vloot, die de koningsbark volgde, werd onoverzienbaar. Liefst stond Siegbert op de voorplecht, om den blanken wimpel te laten uitzweven in den wind, het Kruis allen vooraan!

Daarna, aan den zoom van het woud Buchonia, heeft hij met zijn ontplooiden kruisvlag, in zijn gouden rusting, het Cloviszwaard omgord, hoog op het witte paard gezeten, het Austrasische leger van den eersten heirban, voltallig daar te water en te land samengekomen, aan zich zien voorbijtrekken. De boschgrond heeft gedreund onder den zwaren stap der honderdschappen, die hem ter eere hun purper bekruste schilden, hun kruisbevaande speren met berken- en sparnetakken hadden versierd. Blijmoedig lachten hun oogen hem toe onder de helmen en scapeelen, en van de lenige boogschutters uit de steden tot de ruige bijldragers uit de bosschen, de ruiters met hun Romeinsch

panster en hun Germaansche scramasax, de speerknechten in hun leeren kolder, de antrustionen met den zwierigen chlamys en den bekanden helm; de voerlieden naast de ossenwagens; de leiders der kudden en lastdieren met hun pieken en zweepen, de slaven gedoken stuwend aan de wielen der catapulten en arkebusten: allen leken ze op te gaan, niet naar den oorlog, maar tot een feest. Als kenden en deelden ze Siegberts weten en zijn verwachten van het wonder.

Want dat hij daar over de wateren gleeed met zijn kruisvaan, daar te paard opzat in haar weerglans, terwijl bezielde liefde hem toelachte uit den blik der manschappen; dat hun hoofdmannen en aanvoerders hem geestdriftig opnieuw hun eed van trouw zwoeren, met het blanke zwaard geheven; dat hij opeens de koning is, die hij moet zijn — het is alles het voortgroeien en -bloeien van het wonder, dien Pinkstermiddag begonnen, en onweerstaanbaar hem meevoerend naar de voleinding straks, wanneer ze aanschijn in aanschijn zullen staan met Radolf en de zijnen . . . Nu is het nabij, — en neen, hij kan niet meer slapen! Bij het eerste krieken van den morgen zal Austrasiës leger zich in slagorde scharen . . . *Vexilla Regis prodeunt*. Zal Radolfs hoogte bezwijken bij hun jubelende bestorming? Zal Radolf,

bij den aanblik der lichtende kruisbanier, zich zijn eed van trouw herinneren en zijn plicht voor Christus en het Godsrijk? „Broeders”, zal Radolf hun toeroepen, „laat me opnieuw een der uwen zijn!” En inplaats van oorlog, wordt het morgen hier tusschen de bergen een vredefeest, waarheen al de heidenen uit de Thuringer bosschen komen toelopen. Ze zullen zich laten doopen om voortaan geloovig de almacht te verkondigen van den Gekruisigde, die zonder bloedvergieten overwint . . .

Siegbert voelt zijn slapen en polsen kloppen bij het geluk van deze verbeeldingen, die voor hem steeds meer wezenlijkheid worden, de allernaaste toekomst, vóór de zon opnieuw boven de sparrenbosschen rijst. Hij klemt zich steeds vaster aan den standaardstaf, om niet op te staan en tot de slapenden in zijn tent te roepen: „Het is tijd!” Want sinds zij zich te rusten legden, is de maan nog niet veel verder gewandeld langs haar sterrenstraat. Misschien is het uur van middernacht nauwelijks verstreken.

Hij zoekt het hoofd te verbergen onder de breede golf van zijn vlag, om misschien, zoo beschermd en verborgen, weer de oogen te kunnen sluiten en in te sluimeren, dat deze uren van wachten in de doodstille maneklaarte vlugger voorbijgaan. Over zijn

gloeiend en bonzend voorhoofd streelt de koelte der blanke zijde. Het herinnert hem hoe menigmaal Otton hem de hand op het hoofd legde, even koel en streelend, wanneer hij vroeger door het denken 's nachts niet kon inslapen. Otton, die ginds waakt en bidt, terwijl Siegbert de werken verricht van die hem zond: Priester en koning! Twee in één: Siegbert en Otton. Hoe hij hem liefheeft. Maar toch, zooals dezen éénen, ook de velen, zijn volk. Allen, door den éénen . . . Aldoor stiller wordt het in Siegbert en om Siegbert heen. Tot hij uit een droom van zonneschijn en vogelzang opschrikt. Liep hij niet met Otton door het lentebosch op weg naar vader Fedolius? Wat is er dan opeens voor geraas en verwarring? „Op, op! Te wapen! Steek de hoorns! Dood aan Radolf!” Bobbon buldert en stampvoet, terwijl hij rammelt in het wapentuig, slaapdronken nog, in het overhaasten zijn kolder scheef aangespt en het weer neersmijt. Schoppend en brieschend tast hij in den wapenhoop, raapt het weer op met onzekere handen.

Doodsbleek maar kalm staat Milon in den anderen hoek zich in zijn rusting te gorden. Hem staart Siegbert vragend aan, recht gesprongen, vastgeklampt aan zijn standaard. Buiten schreeuwen en joelen duizend stem-

men, hinniken en trappelen paarden, loeien oeroshorens Of is alles samen een ver-
vaarlijk onweer, dat zoo aanstonds hun tent
zal wegvagen? Wat dan toch?

„Die hondsche gluipers hebben de wacht-
ten overvallen!” roept Bobbon hem toe.

Maar bezadigd licht Milon in: „De voor-
posten vechten man tegen man met de
Thuringer huurlingen, op leven en dood. En
onderwijl stroomen Radolfs benden den berg
af als een zwarte stortvloed. Het was ver-
keerd de bestorming uit te stellen.”

„Verraad op verraad!” dondert Bobbon,
terwijl hij met ontbloot zwaard de tent uit-
stort, struikelend in zijn woedenden spoed.

„Laat het leger zich in slagorde scharen,”
roept Siegbert schrill en hoog, radeloos
Bobbon achterna ijlend.

„Binnen, binnen!” Bobbon stoot hem op
den drempel terug.

„Maar ik wil mijn paard, ik moet ze met
de kruisvaan tegen.”

„Een bloedbad wordt het! Milon, houd
hem hier. Mannen, in driedubbele haag om
de koningstent. Bescherm het kind.”

„Ik, met het vaandel! Neen, neen, neen —
het moet God wil het Laat me!”
En Bobbon voorbij, onverhoeds en veerlicht
als hieven hem vleugels, heeft Siegbert zijn
wit paard reeds besprongen, dat tusschen de

hengsten der aanvoerders daar stond voorgebracht

„Roekeloosheid!” schreeuwt Bobbon, ook reeds in het zadel. Maar in zijn diepliggende smalle oogen schittert de vervoering. „Zoon van Meroveus, in wien Clovis herleeft” Onverstaanbaar gromt en stamelt Bobbon. Siegbert begrijpt alleen, dat hij hem niet langer weerhoudt, en rustig opgezeten plant hij den standaard naast zich. De banier met het kruis golft hem over het onbeschet hoofd, over de tengere schouders, alleen door den dunnen zijden lijfrok gedekt.

„Siegbert! Siegbert!” jubelen de mannen, steeds dichter samendringend, de schilden geheven, de speren geveld, rond de weldra voltallige groep der twaalf aanvoerders, geharnaste ruiters die met getrokken zwaard het koninkje omringen, doornhaag achter doornhaag om de ééne weerlooze lelie heen Achter hen joelt de verwarring van het opgeschrikte kamp, dieper dan over twee mijlen gelegerd in het smalle Unstrutdal

Maar Siegbert en de zijnen zien niet om, ze schouwen recht en onbevreesd het gevaar in de oogen Daar vóór hen kronkelt als een dreigend monster Radolfs leger het smalle steile pad af, dat zijn barre berg omslingert; een ontzaglijke helledraak, wiens moordbrakende muil almaar bijt in de overrijld

en ordeloos saamgelopen voorhoede der Austrasiërs. Het is daar aan den rotsvoet, op het open grasveld tusschen de wild bruisende rivier links en de bestruikte steilten rechts, een ontzettend kraken en kletteren, doorhuild van vloeken en rauwe doodskreten. Bijlen beuken op de pansters en schilden, reuzige ijzerharde knotsen pletteren de helmen plat. Reeds snorren de pijlen der Austrasiërs, maar ook de zware steenen der Thuringers hagelen neer, dieper tusschen de rijen

„Red het Godsrijk,” schreit Siegbert, maar zijn kinderstem gaat verloren in het geraas. Hij ziet den muil van den helledraak steeds wijder opengesperd, afgrijselijk. De rijen vóór hem dunnen. Naast hem is Milon door een speerstoot van zijn paard gestort, dat wild brieschend terugsteigert. Een zwerm kleine rappe Avaren, licht en behendig, heeft zich tusschen het gewoel gedrongen, beklautert en bespringt onder zegegekrijsch het ros van Bobbon, die woest en blind het zwaard zwaait, tusschen het ruig-bevachte ongedierte, dat met steenen javelijnen steekt naar zijn armen, zijn wild schoppende voeten, naar de flanken van het brieschende paard. Valt er één, neergehouwen of doorstoken, zes van die krioelende duivelskatten springen uit den grond op. Eén oogenblik heeft Sieg-

bert dien aanval op Bobbon vlak naast hem gadeslagen De angst, die hem doorschokt, wekt hem als uit een verdooving. Wat, als ze aanstonds zijn paard bespringen en de kruisvlag neerhalen? . . . Weg moet hij hier! Vooruit Recht tegen de warreling van den strijd in, dwars er doorheen, omhoog om de heilige vlag te planten op den berg . . . Het moet. Want het zijn de machten en de meesters van de duistere wereld zelf, losgebroken om het Godsrijk te verdelgen. *Vivat Christus!* gilt hij tegen den storm in, knieën en hakken zijn trouw tam paard in de flanken drukkend, met de eene hand den teugel stremmend en weer vierend, om het vrij te laten voorwaarts schieten „Vleugels, geef me vleugels, God, voor U immers, alleen voor U! . . .” Maar na den éénen blinden sprong vooruit, slaat het paard deinzend de voorpooten op, weerhouden door een ondoordringbaren muur. Ontzet staart Siegbert tegen den warrelklomp van het kluwende gevecht aan, tegen den dam van lijken en zieltogenden er voor, tegen den aandrang van almaar grimmige krijgers met gevelde speren rondom en er achter Hij schreeuwt het uit van afschuw, deinst met het verstrammende paard, dat plots pal staat, niet achteruit wil, niet vooruit, diep met den kop neer Het duizelt Siegbert. Hij weet

alleen nog maar, dat de vijanden zijn vlag en hem overstorten en vertrappen zullen en Austrasië binnen stormen, alle kerken en kloosters verdelgen, al de werken Gods Tranen stroomen hem over het gezicht, en tegelijk heft hem weer de vervoering. „Help dan, Christus, help dan!” Hij zwaait in uiterste inspanning van zijn allerlaatste kracht zijn banier, dat de toestroomende scharen achter hem het zien, en ze redden zullen eer hij valt. Naderen ze, dat hij die schalende horens hoort?

Tegelijk bemerkt hij vóór zich een schitterend krijgsman, hoog te paard, die hem groet met een neerwaartschen zwaai zijner lans, waaraan het purper-bekruiste blanke pennoen als een witte vlinder wiekt. Terstond zich afwendend, stelt de onbekende zich beschermend pal tusschen hem en het woelende strijdkluwen. Siegbert leeft op, en ziet almaar geharnaste ruiters zich met geveld speer voegen vóór en ter zijde van dezen éénen, terwijl van den berg aldoor hel en hoog de klaroen gebiedend alles overstemt.

Eensklaps zijn de krielende helsche katten verdwenen. Heeft schrik ze verstrooid? Wat gaat er om, dat kletteren en razen verstormt? Of houdt de storm alleen den adem in, om

zich aanstonds met nieuw vervaarlijk verraad op hen te storten?

„In den naam van den koning van Austrasië, Siegbert III, vraag ik aan Radolf van Thuringen wapenstilstand en onderhandeling,” roept de dringende stem van den strijdbedwinger vóór hem, tegen de rots op. Nogmaals schettert de klaroen met luiden triomfantent uithaal. En vóór hen, achter hen, zinkt een stilte van luisterend wachten.

Door de verstarde drommen ziet Siegbert een tweeden ruiter naderen, in houding en pracht van uitrusting aan den vrede-roeper gelijk. Voor hem wijkt alles. Als een vuurvlam omhult hem ten halve de scharlaken mantel, vlamrood zijn de wuivende veeren van zijn helmkam, vlamrood het veldteeken aan de lans, die hij neerwaarts houdt gericht. „Radolf!” Het koninkje herkent hem eerst, nu hij van aangezicht tot aangezicht vóór hem staat, luid en plechtig uitroepend:

„Dat de koning van Austrasië spreke.”

„Godsvrede!” Siegbert kan geen andere vraag ten antwoord vinden. Want plotseling werd hij gewaar, dat hij alleen staat aan het hoofd van zijn leger, zonder Bobbon, zonder Milon.

„Godsvrede terwille van uw jeugd, koning van Austrasië. Ik ben tot onderhandelen bereid.”

„Zoo volge Radolf ons in de koningstent,“
noodt de vreemdeling met het kruispennoen,
rustig, alsof hij het niet gewaarwordt, dat
de hoeven hunner paarden in menschenbloed
treden en een weg zoeken langs stervenden
en verminkten. Gruwend voor wat hij niet
durft aanzien, houdt Siegbert den blik strak
gevestigd op den geleider, die hem voorgaat,
statisch en sterk. Noch bij Bobbon, noch bij
Milon, zelfs bij Otton niet, zou hij zich hier
zoo veilig beschermd voelen. God zelf moet
dezen redder immers wel hebben gezonden.
Is hij in zijn Cesar-rusting een der heilige
helden, Mauritius of Victor? Of kwam Sint
Martinus zelf, herleefd in zijn jeugd en zijn
harnas, uit deernis voor de Franken? Mis-
schien Michaël de Aartsengel, die den helle-
draak versloeg? Niets weet Siegbert, dan dat
het wonder is gebeurd!

Vivat qui Francos diligit Chris-
tus. Het zijn z'n eerste woorden hier in de
koningstent, meer uitgejubeld dan gesproken.
De blauwe morgenschemer ombloeit hem en
zijn banier, die hem hult als in een bescher-
menden zegen. Beurtelings ziet hij blij ver-
wachtend den redder aan, den stralenden,
en Radolf, die hem het schaduwbeeld schijnt
van dien ander, den heerlijken.

Met een glimlach van verwondering en

genegenheid blijven ze na den jubelroep op hem neerzien.

„Jonge held” spreekt de vredebrenger, „laat Radolf thans uw wensch en voorstel hooren.”

„De verzoening in Christus terwille van het Godsrijk,” weet Siegbert zonder bedenken.

„Vergeet niet, dat Thuringen het lot van Austrasiës leger in handen heeft,” meent Radolf te moeten grootspreken.

„Niet Thuringen, maar Christus die ons liefheeft. Hij die ons te goeder uur den redder zond, zou ons zeker ook ter zegepraal voeren! Zooals de morgen weer den nacht, overwint de hemel altijd en overal de machten der duisternis.”

„Dus noemt koning Siegbert Thuringen de hel en zijn eigen rijk den hemel?”

„Hemel noem ik het rijk Gods, dat is in mijn rijk, wat de ziel is in het lichaam.”

„Onsterfelijk dus?”

„Door de poorten der hel niet te overweldigen, maar wel in zijn opbloei te verwoesten, zoodat het wreed geknakt en gekneusd nog eens eeuwen zou noodig hebben om te groeien. Ik weet zeker dat hertog Radolf hieraan niet dacht, toen hij zijn verbond sloot met heidenen. De Booze blies het hem in.”

„En koning Siegbert kwam, om den Booze te verjagen van mij?”

„Door Gods wil.”

„Dus zeker van de overwinning?”

„Al zou ik zijn gevallen. Maar vóór ik viel, kwam wat ik wist, dat komen moest.”

„Noem het bij name.”

„Het wonder.”

„Hoe?”

„Wat vraagt hertog Radolf naar wat zijn eigen oogen zagen? Terwijl naast hem staat de redder, door God gezonden.”

„Jonge geloofsheld, ik wil uw vertrouwen niet schokken. Maar herkent koning Siegbert dan niet den redder door God gezonden?”

Er speelt in de oogen der beide veldheeren een lach van meelijdende meerderheid bij Siegberts verbazing, nu Grimoald den gouden helm van het hoofd heeft genomen, en hem helpt herkennen: „Zeker, ik ben het, Pepijns zoon.”

„Grimoald!” Onthutst voor het eerst, slaat Siegbert de oogen neer voor den trotschen blik, die spot met zijn verwarring. Maar meteen heeft hij het bemiddelend begrip gevonden: „Pepijns zoon, dan is uw zalige vader, met Arnulf en Fedolius, bij God zoowel uw als mijn voorspreker geweest.”

„Dus blijft mijn komst een wonder?” lacht Grimoald, vooral om het kwellende zelf-

verwijt niet te hooren: „zooveel geloof, bij zooveel bedrog.”

„Des te grooter wonder, als hertog Radolf waarlijk den vrede wil.”

„Dien wil ik, zoon van Clovis, terwille van U,” bevestigt Radolf, blij dat hij het huichelspel kan laten varen.

„Terwille van Christus.”

„Om den opbloeï van Siegberts leven te beleven.” Radolf is gelukkig om die waarheid van zijn hart.

„Om de heerlijkheid van Christus te zien.”

„In u, Siegbert!”

„In het Godsrijk.”

„Twee in één. Christusverkondiger, ik geef me gewonnen. Vrij zal koning Siegbert met zijn leger door de bosschen en langs de stroomen terugkeeren, met Thuringens schattingen op zijn wagens en schepen geladen. Mijn eed van trouw wil ik hernieuwen en koning Siegberts onderdaan blijven. Weer wordt het hertogdom door zijn gunst mijn leengebied, tot rondeel voor zijn rijk. Een voorwaarde alleen: dat Pepijns zoon, door God u toegezonden, Pepijns plaats bekleedt naast u.”

Nadenkend ziet Siegbert den zoon van Pepijn in de oogen.

„Gebeurde dan al dit wondere en groote alleen om hem te zeggen: „Ziehier de man,

die uw leider en helper moet zijn, opdat Otton zijn roeping kan volgen?" Grimoald, dien Otton en hij zeker nooit uit eigen beweging zouden gekozen hebben? Schuchter steekt hij hem de hand toe. „Grimoald, vergeef het me," biecht hij op, „ik heb nooit van u gehouden. Maar nu zou ik, uit eerbied en dank, den grond willen kussen waar uw voeten staan. Vindt u goed, als ik wacht met Radolfs voorwaarde te vervullen, tot ik nog meer zekerheid heb, dat ook God het wil?"

„Hij denkt aan Otton," duistert het Grimoald door de gedachten, toch reeds verward door dien klaren, diep-vorschenden kinderblik. Beschroomd voor den eersten keer in zijn leven, neemt hij de knapenhand in de zijne.

„Misschien ben ik een andere Grimoald, dan ik vroeger was," mompelt hij tot eenig antwoord op Siegberts ontboezeming, verbijsterd zelf door de waarheid, die hij niet meer kan loochenen. „O, ik weet het, kind, uw vrome wijsheid zal het zich verklaren: wie een vader heeft onder de heiligen in den hemel, en een moeder onder de heiligen op aarde, kan hun invloed niet ontkomen."

Het is Grimoald een drang, hier in dit oogenblik, voor Siegberts rein vertrouwen zoo zijn ouders te noemen. Alsof hem dit kan schoonwasschen van zooveel, zoo

erbarmloos veel, dat hij hun misdeed! En in dit bedenken overstorten zijn zonden hem met een donkere ellende. Ontglijden hem dan heel zijn trots en kracht? Liefst zou hij willen neerzinken aan Siegberts voeten en vragen, wat Pepijn het kind vroeg in dat laatste uur: „Leg me de handen op” . . .

„Wachten we dus tot uw beider thuiskomst te Metz. Ik versta, koning Siegbert,” geeft Radolf grootmoedig toe, „dat het hier oord noch oogenblik is, om mijn voorwaarde met uw inwilliging te bezweren. Alleen, vergeet ze niet.” En bezinnend, dat het ten slotte het laatste is van den groothedswaan, door zijn vrouw in hem aangewakkerd: hun eenig kind te zien opgenomen in Pepijns geslacht, als stammoeder van Pepijns nazaten, wier naam genoemd zal worden en geroemd tegelijk met vrouwe Itta's naam, kan hij niet nalaten even nog het spel weer op te vatten en te dreigen: „Eer Thuringen soms opnieuw inziet, dat het herstelde koninkrijk van Hermanfred machtig zou kunnen worden onder de volken.”

Grimoald verstaat. Radolfs gezegde heeft hem tot de werkelijkheid teruggeroepen. Weg die weekhartigheid, die nieuwe uitwas van zijn leven, begin van bederf! Weg en voorgoed, met wortel en al! Hier staat hij, en de verwezenlijking van zijn hooge be-

stemming is begonnen. Als een held en overwinnaar gaat Austrasië en gaat de koningsstad hem inhalen. Otton heeft afgedaan, ook zonder Radolfs goedige bemoeizucht. Wel ja, die kleine bruid, Renula, bloem van Germanje door Lotar hem toegedeeld, neemt hij op den koop toe. Maar aan iets anders dan aan zijn wereldrijk zal hij niet meer denken. En hij, hij! zou hier als een kind bijna zijn neergeknield voor het kind, dat ten slotte zijn eenige sta-in-den-weg zal worden? . . .

„Zweren we Siegbert III trouw op onze zwaarden,” stelt hij Radolf voor, ineens weer terug in Lotars listen, die zooveel menschenbloed kostten dezen nacht en hem bijna de eigenwaarde.

Onzin! Hij zich laten overmannen door dat koninkje? Een speelpop in zijn handen voortaan

X

Zooals de lichtende beek speelsch aanruischend uit een zonnig bosch ineens wordt verzvolgen door een donkere spelonk, zoo de zegestoet en ook Siegberts vreugde door de sombere paleishal.

Gedurende heel de terugreis, te paard over de Thuringer Rennesteig en de bosschen

door, op zijn bark de rivieren over, de feestelijke steden lang, het laatst in de versierde straten van Metz, tusschen de wuivende en heil-roepende scharen heen, heeft het koninkje naar dit oogenblik gehunkerd om Otton in de armen te vliegen en hem te zeggen, wat hij alleen kan verstaan: „God haastte zich Siegbert te helpen, want Hij heeft gezworen, dat Otton priester zal zijn in eeuwigheid.”

Het nieuwe leven, dat hem eerst hief en dreef, de jubel om het wonder daarna, alles in hem was overgegaan in dit hongrend verlangen naar het weerzien, den droom waarmee hij insliep en ontwaakte en waarnaar hij overdag liever luisterde, dan naar Grimoalds kleurige verhalen over Byzantiums pracht en keizer Heraclius' veelbewogen leven, over de oorlogen en de helden van weleer en de heerlijkheid der keizers van Rome. Want Grimoald heeft hem, na hun samenspraak met Radolf, geen oogenblik alleen gelaten, en aldoor maar verteld, om zijn gedachten te verdrijven. Tot het laatst, toen zijn stem verloren ging in den jubel der Metzser stedelingen, te hoop geloopt op den Moezeloever, waar hun schepen landden en hen de statig opgetuigde paarden wachtten tot den intocht. In volle rusting zaten ze op, hij nogeens met het gouden kolder en den

helm, Clovis' kruiswaard omgord, de banier
wijd ontplooid; maar zoo nietig, hij, naast
den indrukwekkenden Grimoald, met den
purperen chlamys en den gulden staatsie-
helm, bekamd door den Gallischen haan met
de wijd-uitwuivende groen-zwarte staart-
veeren. Grimoalds naam overstemde in het
gejoel, en met zijn zegevierenden lach zag
Pepijns zoon neer op het volk. Langzaam
ging het voort, want moeielijk baanden de
Metzer honderdschappen die den stoet open-
den, een doortocht door het gedrang. Reeds
omhaagden ze het paleisplein, dat ruim en
leeg lag te wachten, toen ze opreden, door
de ruitergroep der antrustionen en de hoofd-
mannen van de Mainzer, Triersche, Keulsche
en Coblenzer honderdschappen gevolgd.

Aan Grimoalds zijde heeft hij den opgang
naar de zuilenportiek bestegen, en het zong
in hem, dit liefste geheim van zijn hart, zijn
groet voor Otton. Terwijl hij met steeds
scherper blik uitzag, den binnenschemer in.
Hij zocht. Allengs verwonderd, angstig dan,
meer en meer teleurgesteld. Otton trad niet
naar voren tot het welkom, stond er zelfs
niet in den halven kring, die zich tusschen
de pilaren ter begroeting had opgesteld.
Bisschop Goëric, met mijter, koorkap en
kromstaf, tusschen Bazinus en Conza, een

groep priesters rechts, een groep hovelingen links, sprak hen toe.

Wel hoorde hij den gedragen toon der diepe oude stem, maar slechts vaag drongen de woorden tot hem door, over geloof en overwinning, over edelmoedigheid en heldenroem, over de dappere getrouwen, die hun leven offerden. De zin der schoone rede ontging hem. Want hij wilde wel, maar kon niet luisteren. Het warrelde hem voor de oogen, het suisde en gonsde in hem en om hem heen, en in zijn keel stak een brok van tranen, alles één bange bedroefdheid omdat Otton er niet was. Star stond hij, want het eenige dat in hem nableef van al het vorige, was het besef niets te mogen toonen van zijn ontdaan ongeduld om hier weg te komen, vrij naar het eigene, en Otton vinden! Want neen, Otton is niet ziek, niet boos, niet weggegaan. Ginds bij zijn boeken wacht hij, zooals vroeger na Grimoalds jacht- en feestmalen. Geruststelling doorluwt Siegbert, maar meteen leeft het verlangen naar het weerzien verhevigd op, een pijn zooals hij nooit voelde. Het wordt hem, of er van alles wat was en is, niets meer bestaat, zolang hij Ottons stem niet hoort zeggen, dat het waar is en welgedaan.

Wat gaat er om binnen de kille duisterige paleishal, tusschen wier zuilen het joelen en

jubelen der stedelingen komt uitsterven? Is het door den nevel van tranen, die hem de oogen beslaat, dat alles hem hier zoo doodsch en donker toeschijnt, de gezichten van al die mannen vóór hem zoo stroef, bisschop Goërics stem dof, Gonza's en Bazinus' blik bijna schuw, tersluiks telkens op Grimoald gericht, die hier naast hem staat verstramd tot louter trots? Maar zie, de bisschop heft reeds de hand ten zegen. Allen knielen, en ook hij moet de knie buigen naast den standaardstaf. Nu hij weer opziet en rechtstaat, is Bazinus naar voren getreden, om hen en hun geleide bijna bedeesd uit te noodigen tot het feestmaal, aangericht ter eere der overwinning.

Siegbert ziet den stoet zich samenvoegen, de hovelingen vóór hen, achter hen de antrustionen en hoofdmannen. Weer met Grimoald tot geleider gaat hij mee voort, voet voor voet, trillend van onrust. Hij moet naar Otton. Zijn hart klopt steeds sneller. De knieën zwikken hem schier bij elke schrede. En toch neemt de plechtig voorttiggende stoet hem mee, reeds den eersten zijgang voorbij, den tweeden, naar het atrium op.

Hier echter, op een teeken van den senechal, ter ontvangst gereed op den drempel van het triclinium, schiet de zwerm

der paleisjonkers achter de marmerzuilen uit, op hem en Grimoald toe, op de krijgslieden van dezen stoet, om hen, vóór ze aanzitten, rusting en wapens te helpen wisselen voor de zijden staatsietunica. Ze hebben karmijnroode fulpen tapijten gespreid over den mozaïekvloer rond de fontein. Reeds dringen en knielen de zes lijfknapen om Siegbert heen, in het verplichte zwijgen hem begroetend met guitigen oogenlach. Verward ziet Siegbert hen vluchtig aan, zijn medeleerlingen in de scola, zijn speelmakkers met wie hij zoo menigmaal stoeide. Onwillekeurig noemt hij hun namen ten groet, tóch afwezig. Zij kijken en duiken neer, als om hem te nooden haasje over te springen, van rug tot rug, den ring langs. Maar nu een der zes hem de kruisvaan wil ontnemen, weert hij dit met een armruk. Tegelijk flitst het hem door de gedachten en zegt hij: „Zelf moet ik ze terugbrengen aan wie ze me gaf. Laat me en wacht.”

Blindelings springt hij tusschen hen uit, de gaanderij in, en ijlt, terug den zijgang door, waar hij met rennende voeten, met zijn flapperende vlag door de holle leegte voortroeft, alsof er een opgejaagde boschfazant in wilde haast langs de muren klapwiekend vlood.

Reeds dicht bij de nis van Ottons kamer-

ingang stuit hij eensklaps op een gestalte, die daar te voorschijn gleed, zoo onverwacht in deze doodstille verlatenheid, dat Siegbert onthutst stilstaat.

„De koning!” mompelt de man. De verschietende schrik in zijn blik lacht weg in zijn groet.

„Lotar,” herkent het koninkje, tóch weifelend of dit dezelfde is, die Grimoald te Mainz opwachtte, en hem daar stadwaarts begeleidde, dien eenigen keer op de terugreis, dat Pepijns zoon hem voor eenige uren verliet. Later alleen weergekeerd, heeft Grimoald hem verteld over dezen trouwen dienaar, als knaap bij hem gekomen, toegewijd als nooit een knecht aan zijn meester, allengs zijn intendant geworden, zijn vriend, die een roemvolle toekomst waard is

Maar reeds is Siegbert hem weer vergeten. Hij heeft den voorhang in de nisdiepte opengeschoven en daar is alleen nog Otton, die langzaam van zijn bidstoel onder het kruis op, met verdroomde oogen naar hem ziet, zwijgend in star verwonderen, als kan hij schijnbeeld van werkelijkheid niet onderscheiden.

„Otton!” Siegbert snikt het uit en stort op hem toe.

„Mijn kind,” murmelt Otton „ben je het wezenlijk?” Het koninkje drukt hem de

kruisvaan in de handen. „Ze heeft overwonnen voor Christus en Otton.”

„Zeg dat niet.” Otton deinst terug, eensklaps weer overweldigd door de zwarte gedachten, waaruit Siegberts binnenkomen hem opriep.

„Dat niet zeggen? Ik heb het willen roepen door de bosschen en over het water, tegen de wallen van de steden op. En zou ik 't hier zwijgen? Is Otton dan niet even gelukkig om het wonder als Siegbert?” En zich bezinnend, vindt hij den lang bemijmerden groet terug. „God haastte zich Siegbert te helpen, want Hij heeft gezworen dat Otton priester zal zijn in eeuwigheid Neem de vlag van de zege. *In hoc signo vinces . . .*”

Bij dien aandrang moet Otton wel de handen om den staf slaan. Even golft de blanke banier over hun beider hoofden, maar eer ze kan neerzinken, niet als een beschermende mantel hen beiden omhullend tot één, maar als een scheidende wolk tusschen hen, heft Otton ze weg om haar te plaatsen naast zijn bidbank, dat haar leliewit zijn kruishout overlommert.

„Mijn koning heeft gelijk,” zegt hij dan, bleek en ernstig. „Thans aan mij te overwinnen in dit teeken.”

„Neem mijn helm” ineens vat Siegbert het zinnebeeldige van zijn handeling en

in vervoering geeft hij er zich aan over.
„Neem deze wapenrusting. Neem dit zwaard.
Den helm der zaligheid. De wapenrusting
Gods. Het zwaard des geestes. Want geheiligd
zijn ze door het wonder.”

„Onze strijd is niet tegen vleesch en bloed,
maar tegen de overheden, tegen de machten,
tegen de booze geesten in de lucht,” neemt
Otton den gedachtenloop van het koninkje
over, verwonderd hoe die zich weer aanpast
aan de eigen overpeinzingen. Hij heeft hem
waarlijk helm en rusting ontgespt, staat daar
met het Clovis-zwaard in de handen.

„Zoo was de strijd in Thuringen,” herdenkt
Siegbert, „losgebroken uit de poorten
der hel, kwamen de benden van den Booze.
Maar ik wist, dat Christus zou winnen, en
daar kwam Grimoald, door Hem gezonden.”

„Grimoald . . . door Christus gezonden?”
Otton staart hem met duistere oogen aan.
„Dezelfde, dien het Godsgericht eenmaal
verstiet?”

„Omdat op dien dag, in de aula regia,
Grimoalds tijd nog niet was gekomen. Zoo-
min als de onze. Eerst moesten Arnulf en
Fedolius nog Pepijn volgen, Austrasië's drie
heiligen vereend tot onze voorspraak bij
God. Grimoald is gezonden. Niet de Gri-
moald van vroeger. Een ander man is hij
geworden, zooals hij me zelf zeide.”

„Waarom gezonden? Hoe een ander?“
„De man, die komen moest. Dat Otton zou kunnen gaan, waarheen hij verlangt.“
„Ik hoor het,“ klaagt Otton „onze koning gelooft in Grimoald.“
„Zooals ik in Otton geloof.“
Verslagen wijkt Otton tegen de tafel terug, zonder zien, somber neerblikkend op het zwaard in zijn handen.
„Otton,“ het koninkje schreit bijna. „Wat is er toch? Waarom kijk je zoo vreemd? Ben je dan niet blij? Deed ik verkeerd?“
„Wat deed je?“ vraagt Otton afwezig.
„Overwinnen door het Kruis. Vrede sluiten in liefde. Alles verzoenen in Christus. Zooals je me leerde dat een koning doen moet.“
Siegberts hooge stem trilt door tranen.
„Alles zou zoo wonderbaar mooi zijn,“ prevelt Otton, schuw opziende van het kruisgevest, dat zijn bevende vingers betokkelen als een snaartuig.
„Maar alles is immers waarlijk zoo wonderbaar mooi, en om God te danken,“ wil Siegbert hem opwekken uit die zieke treurigheid. „Nu mag ons ware leven beginnen.“
„Het is, alsof je verlangt, dat ik voorgoed heenga.“ Otton zocht dit glimlachend verwijt, om zijn eigen gedachten af te wenden van almaar Grimoald, Grimoald.
„En alsof jij bedroefd bent, dat ik terug-

kwam." Siegberts lippen, zijn handen trillen, heel zijn tener wezen trilt en huivert bij die eerste klacht tegen zijn vriend, en zijn groote tranen kan hij niet meer bedwingen.

„Morgenster, die wonderbaar opging voor mijn oogen, in dat uur toen mijn ware leven begon," teeder sidderen Otton de woorden van de lippen, terwijl Siegbert het hoofd aan zijn schouder buigt met een even sidderend: „Vergeef me."

„Blijf in me gelooven," vraagt Otton na eene wijl diep verademend.

„Immers voor eeuwig." Ernstig legt Siegbert de hand op Ottons handen, die steeds het Clovis-zwaard omklemmen, als gaf het hem steun en sterkte.

„Voor eeuwig ook in Grimoald?" Hij durft de vraag stellen, omdat hij voelt dat ze meer dan afgunst, twijfel is, die zekerheid zoekt.

„Of jij moest me zeggen, dat ik niet in hem gelooven mag," weifelt het koninkje bedrukt.

„Als ik bewijzen had, voor wat ik alleen vermoedde. Maar neen, neen. Ik zeg woorden zonder zin. Geloof in Grimoald. Laat voor hem Siegberts geloof Gods genade zijn. Laat het hem redden van zich zelf en van de booze machten. Zoals het mij redde, meer dan eens."

„Ach, Otton, waarom versta ik je niet

beter? Maar dit weet ik nu tenminste, dat je gelukkig niet boos bent, niet ziek. Later — is niet zoo? — zeg je me wel alles, wat je bedoelt. Want nu moet ik gaan. Iedereen wacht op me ginds. Vanavond zullen we verder praten, alles over Thuringen, en Grimoald, en jou — er is zooveel, zooveel... Ook waarom je niet meegaat naar het feestmaal," voegt hij er stiller aan toe. Want ze zijn in de gang gekomen, waar de zes lijfknapen, die wachtend hingen en hurkten langs den wand, meteen opsprongen om zich met blijde gezichten, tintelend van levenslust, drie aan drie te scharen, een drietal vóór, een achter koning en majordomus.

Tot den ganghoek vergezelt Otton het groepje, opgenomen in den stroom van hun jonge vreugde, die hij voelt juichen en bruisen ook in Siegberts innerlijk. „Nu is hij gelukkig, dat ik hem zijn geloof in Grimoald niet verbod," weet hij „en dit is zeker voor mij het antwoord op al mijn laatste bange bidden: ik moet dat wantrouwen uit haat geboren, opgeven. En gelooven, dat hij ook ontvankelijk is voor Gods genade, meer dan ieder zelfs, deze zoon van heiligen.

„Later," prevelt hij Siegberts woord na, nu hij in nijgenden groet terugtreedt. En hij voorziet in dit oogenblik, toch in schrik en pijn, dat hij in hun avondgesprek gaat zeggen

wat hij dacht nooit te mogen of te kunnen: aan Grimoald den majordomusstaf te willen geven. Daarna? Neen, neen, zelf telt hij voor niets, plicht is alles. Als God zoo duidelijk uitwijst dat nu Grimoalds tijd gekomen is, dan moet hij hem plaats ruimen. Hij kan immers heengaan uit het Gulden Huis, zooals hij er kwam, met niets dan zijn palster en het lied van de Morgenster.

Zoo snel is het hem door de gedachten geklaard, dat de groet van het koninkje nog naklinkt, *P a x t e c u m*, nog de kinderoogen hem zoekend-diep aanzien

Dan eensklaps, op Siegberts wenk, stormen de ééne en de zes vooruit, in een jubelroep, die klatert tegen de wanden en gewelven.

Wegschouwend in den verhelderden vrede, die zoo in eenmaal in hem en om hem is neergedaald, dwaalt Otton zonder te weten, de open zijnis uit, den wallenomgang op. Hij die na de eerste geruchten over Grimoalds tusschenkomst in Thuringen verstrikt raakte in donkere verdenkingen van list en kuiperijen, wier kunstig weefsel hij reeds zooveel eerder waande te bespeuren in alles wat er omging voor en door Pepijns zoon. De aanvoerders gevallen. Het vredesverbond gesloten tusschen Siegbert en Radolf, de nieuwe eed van trouw gezworen door Radolf,

alleen met Grimoald tot getuige. De tijdingen der legerboden ontrustten hem meer en meer. Bisschop Goëric kwam en sprak hem over het groote feit, Grimoalds zelfverloochenende heldendaad, dat zeker van ingrijpende beteekenis zou zijn voor Austrasië en het palatium.

„Dus ook de bisschop van Metz liet zich winnen voor Grimoalds zaak?” had hij bitter gevraagd, „en zoo wordt de bajulus tenslotte een struikelblok, nadat hij lang genoeg diende tot wrijfpaal der partijen.” Nu eerst begrijpt hij, dat het niet alleen zijn broeiend wantrouwen was, dat hem zoo opwond, maar zeker meer nog de oude haat, meer nog de afschrik voor de barre verlatenheid der toekomst zonder Siegbert. Al het menschelijke, dat hij telkens waant overwonnen te hebben en dat telkens ook weer opleeft en zeker zal blijven opleven, zoolang hij hier rondloopt als een wereldling. Ach neen, wereldling of niet, hij zou onmogelijk zoo liefdeloos kunnen spreken tot den bisschop of wien ook, nu Siegberts geloof hem weer doorstraald heeft, nog straalt in hem. Hij zou zich nú niet meer teruggetrokken houden van alle bespreking en voorbereiding tot de ontvangst der overwinnaars, zooals hij deed, stug en wars. Misschien had hij Pepijns zoon naast Goëric afgewacht in de paleishal en hem al

aanstonds den majordomusstaf grootmoedig overgegeven, met geen ander woord dan: „Nu is úw dag gekomen, zoon van Pepijn...” Siegbert heeft hem aangezien, en hij zou zoowaar, nù en zonder bedenken meer, sterk genoeg zijn om nóg op te gaan naar het triclinium, dat hij zoo weerzinnig en hardnekkig vermeed. Om nóg, in feestgewaad ook hij, daar in aller tegenwoordigheid en alle stemmingen en stroomingen voor of tegen met één gebaar overwinnend, den gouden staf en den kleurigen bandelier, de veel omstreden waardigheidsteekenen, aan Pepijns zoon over te geven. Waarom zou hij niet?

De gedachte wordt hem meteen tot een inspraak, die hij niet mag weerstaan. Hij ziet op, merkt nu eerst zijn blind voortdolen, dat hem bracht voor de borstwering van het hoekterrasje, met het Clovis-zwaard nog steeds in de handen. Even schemert het wijde groene zonnelandchap voor zijn oogen. Dan wendt hij zich af, om zonder uitstel te gaan doen wat hij bedacht en hem nu dwingt . . .

Maar hij schrikt terug. Hij was niet alleen op het rondeel. Bij de marmerurn op den balustradehoek staat Lotar. Terstond herkent hij hem, maar zijn felle blik, zijn slinksche gluipershouding doen hem deinzen. Hem na geslopen? „Wat wil je?” stoot hij uit.

„Wat ik wil?” lacht Lotar hard. „Niets voor me zelf. Dat zou een, die heeft afgedaan, me trouwens kwalijk kunnen verschaffen. Hou je kalm, fortuinzoeker. Ik wil alleen maar een open weg voor mijn heer en meester. En niet opnieuw jou en je laster tusschen hem en onze toekomst Mooi, mooi, nu kan ik je tenminste nog zeggen, wat ik op het hart heb Meen je, of we niet weten, dat je verraad wilt gaan schreeuwen, en of we je nieuw gekuip niet doorzien? Opnieuw moet de storm tegen Grimoald gewekt. En je begint vast stemming tegen hem te maken, door weg te blijven, waar je vooraan moest staan. Sluw bedacht, held, maar toch zijn er nog slimmer dan jij. Prachtig geef je me kans, om je in wanhoop over je nederlaag”

„Wat wil je, ongelukkige?” roept Otton, die hem gereed ziet tot den sprong op hem aan, met den getrokken dolk in de rechterhand.

„Dat ze je hier vinden, met doorgesneden polsen als een laffe zelfmoordenaar,” briescht Lotar, ontzind en verwilderd nu het oogenblik der izig-kalm voorbedachte daad er is. Stuurloos steekt hij, blind en sidderend van opwinding.

„Helpe me, God,” roept Otton tegelijk, en geheven door een kracht en een toorn,

die hij nooit in zich voelde, alsof het heldenbloed der Iersche voorvaders plotseling in hem opstormt, stort hij vooruit, slaat met den eersten slag Lotar den moordenaarsdolk uit de handen, stoot met den eersten stoot hem naar het hart. Hij ziet hem tuimelen, hoort hem brullen van woede en pijn, en is reeds weg, de trap af, het Zavelplein over, de veilige groene verten tegen.

EINDE VAN HET TWEDE DEEL

